

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ 2019-2022

This document was produced with the financial support of the project 'Improving Municipal Governance' financed by the European Union and implemented by the United Nations Development Programme (UNDP) in partnership with the Ministry of Local Self-Government and the Ministry of Finance. The views expressed herein are those of the authors and do not necessarily represent those of the EU nor United Nations, including UNDP, or the UN Member States.

Овој документ е подготвен со финансиска поддршка на Проектот „Унапредување на општинското владеење“ финансиран од Европската Унија и спроведуван од страна на Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), во партнерство со Министерството за локална самоуправа и Министерството за финансии. Ставовите изразени во овој документ се ставови на авторите и не ги одразуваат ставовите на Европската Унија, ниту на Обединетите нации, вклучувајќи го УНДП, или на земјите членки на ОН.

СОДРЖИНА

1. Вовед во ИПЛР.....	4
Воведно писмо од градоначалникот	5
1.1. Цел на ИПЛР	6
1.2. Методологија.....	7
1.3. Институционална рамка	7
ВЕРТИКАЛНА И ХОРИЗОНТАЛНА ИНТЕГРАЦИЈА НА ИПЛР.....	8
2. Вертикално поврзување со национални стратешки документи и стратешки документи на ЕУ	8
2.1. Поврзување на ИПЛР со Стратегијата на ЕУ 2020	9
2.2. Поврзување на ИПЛР со Агендата за одржлив развој 2030 на ЕУ.....	10
2.3. Стратегија за регионален развој на РМ 2009 –2019.....	11
2.4. Национална стратегија за земјоделство и рурален развој за период до 2020.....	12
2.5. Стратегија за туризам.....	13
2.6. Национална стратегија за развој на културата во Република Македонија 2018 – 2022.....	14
2.7. Стратегија за животна средина и климатски промени 2014 – 2020.....	14
3. Вертикално поврзување со национални стратешки документи и програми	16
3.1. Програма за развој на Југозападниот плански регион 2015 – 2019	16
4. Хоризонтално поврзување со локални стратешки документи и програми.....	17
СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА НА ОПШТИНАТА.....	19
5. Краток опис на општината	19
6. Демографски аспект на анализата	19
6.1. Население	19
7. Пазар на труд и социјална инфраструктура	22
7.1. Анализа на пазарот на труд.....	22
7.2. Анализа на социјалната инфраструктура.....	23
7.2.1. Образование	23
7.2.2. Култура и спорт	24
7.2.3. Здравство	26
7.2.4. Граѓански сектор	27
8. Економски аспект на анализата	28
8.1. Земјоделство, сточарство и стопански дејности	28
8.2. Туристички потенцијали	32
8.2.1. Природни атракции во Вевчани	33
9. Еколошки аспекти на анализата	37
9.1. Воздух	37
9.2. Клима.....	37
9.3. Вегетација.....	38
9.4. Хидрографија (реки, езера) – хидролошки карактеристики.....	38
9.5. Шуми и шумска вегетација	42
9.6. Снабдување со вода и управување со отпад.....	43

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

9.6.1.	Снабдување со вода за пиење.....	43
9.6.2.	Одведување на отпадни води.....	45
9.6.3.	Пречистување на отпадни води.....	46
9.6.4.	Иригациони системи (системи за наводнување).....	47
9.6.5.	Управување со отпад.....	47
9.7.	Културно наследство – заштита и унапредување.....	47
9.7.1.	Архитектура.....	47
9.7.2.	Светилишта.....	48
10.	Општинска инфраструктура и планирање.....	51
10.1.	Урбанизација и вид на урбанистички планови.....	51
10.2.	Инфраструктура и јавни услуги.....	59
11.	Сигурност и безбедност во заедницата.....	61
12.	Секторска СВОТ-анализа на општината.....	61
12.1.	СВОТ-анализа – демографија.....	62
12.2.	СВОТ-анализа – социјална состојба.....	63
12.3.	СВОТ-анализа – инфраструктура.....	64
12.4.	СВОТ-анализа – локална самоуправа.....	65
12.5.	СВОТ-анализа – локална економија.....	66
13.	Визија за Општина Вевчани – интегрирано стратешко планирање.....	68
13.1.	Стретешка цел 1.....	69
13.2.	Стратешка цел 2.....	69
13.3.	Стратешка цел 3.....	70
14.	Портофолио на проекти (анализа табела 15).....	80
15.	Финансиска рамка на имплементацијата.....	116
16.	Клучни индикатори за успешност.....	120
17.	Спроведување, мониторинг и известување за ИПЛР.....	124
17.1.	Спроведување.....	124
17.2.	Мониторинг и известување.....	125
17.3.	Стратегија за комуникација.....	126
18.	Прилози.....	129

В О В Е Д

1. Вовед во Интегрираниот план за локален развој – ИПЛР

Процесот на стратешко планирање вклучува анализа и дефинирање на локалните развојни стратегии, кои се засноваат врз рационалност при распределбата на расположливите ресурси. Овој процес предвидува неколку последователни фази, меѓу кои прибирање на потребни податоци со цел дефинирање и подготвување на социо-економскиот профил на општината, вклучувајќи и анализа на моменталната состојба на територијата, утврдување на потенцијалите на општината и очекувањата за идниот локален развој – примена на СВОТ и други анализи, дефинирање на општинската визија и мисија, утврдување на практичен пристап кон визијата со цел дефинирање на стратешките области на кои ќе биде ставен фокусот на планирање на активностите во иднина, како и дефинирање на специфични развојни цели кои треба да се исполнат преку разни активности, односно програми или проекти.

Како дел од овој процес на стратешко планирање и со цел надминување на предизвиците со кои се соочуваат општинските органи и граѓаните и заради подобрување на квалитетот на живот на граѓаните, граѓанскиот сектор и деловните субјекти, Општина Вевчани се вклучи во проектот „Унапредување на општинското владеење“, имплементиран од страна на УНДП, а финансиран од Европската Унија, и заедно со тимот на УНДП и надворешни експерти отпочна процес за изработка на Интегриран план за локален развој на Општина Вевчани за периодот 2019 – 2022 година. Успешното водење на економскиот развој на Општина Вевчани е условено од градењето на стабилно партнерство меѓу трите столба – приватниот, јавниот и граѓанскиот сектор.

Ова е втор пишан документ за стратегијата за развој на Општина Вевчани. Тој го насочува економскиот развој на Вевчани и претставува план за подобрување на економската иднина и квалитетот на живот на граѓаните од општината.

Општината има искуство во планирањето на развојот. Со оглед дека во изминатиов период ЕЛС Вевчани не изврши евалуација на донесениот ЛЕР од 2008 година, ниту планот во потполност беше исполнет, успешната имплементација на Стратегијата за ИПЛР ќе биде голем предизвик за Општина Вевчани. Стратегијата за реализација на зголемен економски развој не се ограничува само на привлекување нови бизниси на оваа територија туку и привлекување туристи преку промовирање на природните убавини и културно-историското наследство.

Воведно писмо од градоначалникот

Почитувани,

Пред вас е Стратегијата за економски развој на Вевчани за периодот 2019 – 2022 година, со која ќе бидат дефинирани стратешките насоки за економски развој на Општина Вевчани. Со носењето на стратешките одлуки и со визијата за економски развој ќе придонесеме за успешно управување со локалниот економски развој на Вевчани, со што ќе го направиме место за живеење со висок стандарт и квалитет на живот.

Ова не е само визија кон која се стремиме, туку и секојдневните чекори кои ги преземаме за сите вевчанци успешно да ги задоволат своите потреби за работа, знаење, квалитетно домување, мобилност, здравство, култура и спорт. Истовремено, сакаме секој наш жител поттикнат од својата работа, знаење, креативност и желба активно да се вклучи и да придонесе за квалитетен развој на Вевчани, за да уживаме заедно во здравата околина на ваквите мали општини еднакво како и во развиените европски држави.

Благодаревјќи на нашите предци, кои со векови го обликувале овој простор и начинот на живот на кој сме горди, Вевчани денес е едно од најуредените, најчистите и туристички најпосетените места во нашата држава.

Вевчани е место со богата историја и култура и живописна природа. Тука се познатите Вевчански Извори, ледничкото езеро на Јабланица, излетничкото место Јанков Камен. На нашата територија имаме многу цркви и манастири, а од културните и традиционалните вредности се издвојува надалеку прочуениот и најстар карневал во Европа, Вевчанскиот карневал.

Целта ни е со овој план да ги поттикнеме претприемништвото, туристичката и земјоделската конкурентност, да направиме клима за привлекување како на домашни така и на странски инвеститори со цел да го зголемиме бројот на вработувања, потоа унапредување на образованието, друштвениот и културниот живот, јакнење и развој на туризмот и туристичкиот потенцијал како препознатлив културен, историски бренд, унапредување на заштитата на околината и зголемување на енергетската ефикасност.

Нè чека напорна работа, но уверен сум и дека ќе оствариме резултати од реализираните проекти за кои ќе прикажуваат нашите внуци. Ве повикувам сите заедно да учествуваме во создавањето заедничка слика на иднината каква што ја посакуваме, бидејќи своите потенцијали можеме да ги развиваме само ако веруваме дека можеме да ја унапредиме нашата средина.

Со почит,

Сашо Јанкоски, градоначалник на Општина Вевчани

1.1. Цел на ИПЛР

Со Интегрираниот план за локален развој се дефинира стратегијата за развој и се дефинираат улогата, одговорноста и обврските на локалната самоуправа во нејзиното остварување, односно се настојува да се дефинира насоката на развојот на Вевчани како во политички, економски, социјален така и во секаков друг вид развој за еден подолг временски период.

Првиот дел на Интегрираниот план за локален развој претставува анализа на постојната состојба, од која се согледуваат основните карактеристики на Општина Вевчани, нејзините силни страни, слабости, закани и можности, додека во вториот дел ќе се дефинира визијата за Вевчани, ќе се постават стратешките цели врз кои ќе се темелат развојните приоритети на локалната самоуправа и ќе се дефинираат конкретни мерки кои ќе се обликуваат како конкретни проекти.

Реализацијата на секое од дефинираните вложувања, односно на сите развојни проекти повлекува извесна сума финансиски средства за кои е потребно да се пронајдат додатни извори на финансирање.

Средствата за финансирање на развојните проекти како претпоставка за економски развој може да се обезбедат на повеќе начини.

Се предлагаат следни можности за финансирање:

- Средства од државниот буџет;
- Разни фондови;
- Меѓусекторско поврзување;
- Јавно-приватно партнерство и др.

Обврска на Општина Вевчани е на организиран начин да ги поврзе сите заинтересирани страни за развој на општината, локалната самоуправа, бизнис-секторот, невладиниот сектор и др.

Успешно имплементирање на Интегрираниот план за локален развој е возможно само преку ефикасно искористување на сите локални ресурси заради обезбедување на реален долгорочен развој и квалитет на живот на целокупната локална заедница.

1.2. Методологија

Процесот на изработка на Интегрираниот план за локален развој на Општина Вевчани започна со нејзиното вклучување во проектот за Унапредување на општинското владеење имплементиран од УНДП. За прибирање на информациите и податоците беше формиран тим составен од градоначалникот на Општина Вевчани, вработените во Општина Вевчани, административно распоредени во повеќе одделенија. Значајни информации се добија од невладиниот сектор, бизнис-заедницата, самите граѓани, јавните претпријатија и јавните установи што се наоѓаат на територијата на општината.

Општинската администрација беше во постојана комуникација со УНДП и тимот на експерти ангажиран од нивна страна, како и со јавните претпријатија, јавни установи и невладини организации.

Методолошкиот пристап во изработката на овој план е врз следните основи:

- ✚ Вклучување во процесот на сите засегнати страни на локално ниво преку нивно мобилизирање и мотивирање заради зголемување на нивото на доверба помеѓу граѓанскиот и јавниот сектор;
- ✚ Административно прибирање на податоци и ажурирање на постојните;
- ✚ Утврдување на хоризонтална и вертикална поврзаност на новиот план со постојните локални, регионални и национални планови и програми;
- ✚ Анализа на податоците и моменталната состојба – социо-економска анализа на територијата на Општина Вевчани, вклучувајќи и SWOT-анализа;
- ✚ Утврдување на визијата на општината;
- ✚ Утврдување на конкретни стратешки цели, приоритети и мерки;
- ✚ Утврдување на план за следење, евалуација и, доколку е потребно, дополнување на ИПЛР;
- ✚ По завршувањето на горенаведените чекори ќе се пристапи кон изработка на Акционен план, односно план за спроведување, како и за евалуација на планот, односно следење и оценување на неговото спроведување.

Вообичаените чекори за еден ваков процес ги адаптиравме во согласност со моменталната состојба на општината и нејзините расположливи ресурси и капацитети.

1.3. Институционална рамка

ИПЛР на Општина Вевчани за период 2019 – 2022 година

Согласно Законот за локална самоуправа член 22, став 1, точка 3 („Сл. весник на РМ“ бр. 5/2002), една од надлежностите на општините е локалниот економски развој:

„Локален економски развој – планирање на локалниот економски развој; утврдување на развојните и структурните приоритети; водење на локална економска политика; поддршка на развојот на малите и средните претпријатија и на претприемништвото на

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

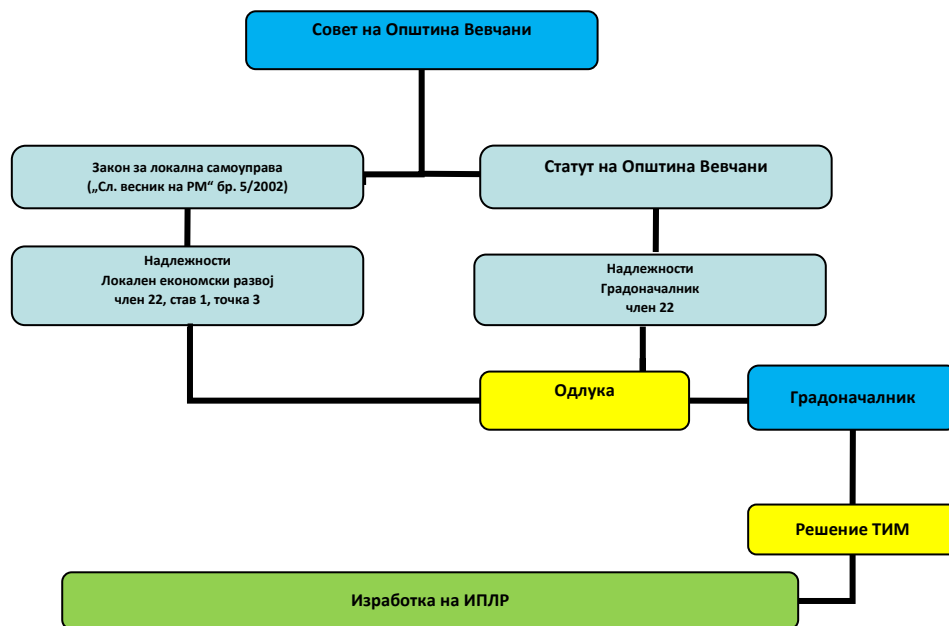
локално ниво и во тој контекст, учество во воспоставувањето и развојот на локалната мрежа на институции и агенции и промовирање на партнерство.“

Општина Вевчани и во минатото има големо искуство во спроведување на проекти финансирани од различни донатори.

Проектите од овој Интегриран план за локален развој административно-технички ќе бидат реализирани од страна на соодветните одделенија на Општина Вевчани.

Имплементирањето и реализирањето на проектите ќе бидат следени од страна на градоначалникот на Општина Вевчани, Советот на Општината, невладините организации, бизнис-секторот, како и крајните корисници на проектите.

Институционална соработка ќе се одвива со Владата на Република Северна Македонија, нејзините министерства, разни агенции, бироа за регионален развој и други државни органи, за оние прашања за кои е неопходна соработка или финансирање од нив.

Графикон 1: Институционална рамка

ВЕРТИКАЛНА И ХОРИЗОНТАЛНА ИНТЕГРАЦИЈА НА ИПЛР

Вертикално поврзување со релевантни национални, регионални и локални стратешки документи:

Со цел поврзување, односно утврдување на допирните точки на ИПЛР на Општина Вевчани со релевантните национални, регионални и локални стратешки документи, се направи вертикално поврзување и усогласување со следните релевантни стратегии и документи:

- Стратегијата на ЕУ 2020;
- Агендата за одржлив развој 2030 на ЕУ;

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- Стратегијата за регионален развој на РМ 2009 – 2019;
- Стратегија за земјоделство и рурален развој за периодот 2014 – 2020;
- Стратегијата за туризам;
- Национална стратегија за развој на културата во Република Македонија 2018 – 2022;
- Стратегијата за животна средина и климатски промени 2014 – 2020;
- Програма за развој на Југозападниот плански регион 2015 – 2019.

Хоризонтално поврзување со локални документи

Со цел поврзување и утврдување на допирните точки на ИПЛР со локалните документи (планови и програми), направено е хоризонтално поврзување на ИПЛР со постојните усвоени планови и програми на Општина Вевчани:

- Акциски план за родова рамноправност на Општина Вевчани за 2019 година;
- Програма за изработка и донесување на урбанистички планови на територијата на Општина Вевчани за 2019 година;
- Програма за комунално уредување во Општина Вевчани за 2019 година;
- Програма за изградба, реконструкција, одржување и заштита на локални патишта и улици на територијата на Општина Вевчани за 2019 година;
- Програма за изградба, реконструкција и одржување на јавното осветлување на територијата на Општина Вевчани за 2019 година;
- План за управување со Споменикот на природата Вевчански Извори за период 2016 – 2026.

2. ВЕРТИКАЛНО ПОВРЗУВАЊЕ СО НАЦИОНАЛНИ И ЕВРОПСКИ СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ

2.1. Поврзување на ИПЛР со Стратегијата на ЕУ 2020

Европа 2020 е стратегија на ЕУ за раст и работни места за тековната деценија, стремејќи се да го отвори патот до паметна, одржлива и инклузивна иднина. Оваа стратегија предвидува мерки за надминување на економската криза и надминување на пречките со решавање на структурните слабости во европскиот економски модел. Крајната цел е да се постигне висок степен на вработеност, продуктивност и социјална кохезија во земјите членки, притоа намалувајќи го негативното влијание врз природната средина. За да ја постигне својата цел, ЕУ усвои пет амбициозни цели, и тоа во областите – вработување, истражување и развој, климатски промени и енергија, образование и намалување на сиромаштијата, кои треба да се исполнат до 2020 година.

Цели на ЕУ 2020:

- Зголемување на стапката на вработеност на населението на возраст од 20 до 64 г. од 69 % до 75 %;
- Постигнување на стапката на инвестиции од 3 % од БДП во иновации преку подобрување на условите за истражување и развој и инвестиции од приватниот сектор;
- Намалување на емисиите на стаклени гасови за најмалку 20 %, зголемување на учеството на обновливата енергија за 20 % и постигнување зголемување од 20 % во енергетска ефикасност;

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- ✚ Намалување на бројот на лицата кои рано ги напуштаат училиштата од 15 % на 10 % и зголемување на бројот на лица на возраст 30-34 години со завршено високо образование;
- ✚ Намалување за 25 % на бројот на лица кои живаат во сиромаштија.

Општина Вевчани е силно посветена на исполнување на овие цели во насока на подобрување на локалниот развој во заедницата, а поврзаноста на ИПЛР на Општина Вевчани со ЕУ 2020 е преку јасните напори за зголемување на вработувањето, зголемување на стапката на инвестиции, подобрување на инфраструктурата, унапредување на основното образование и предучилишното згрижување на децата, преку подобрување на материјално-техничките услови и капацитети на локално ниво, заштита на животната средина преку планови за активно управување со заштитени подрачја, искористување на обновливи извори на енергија и примена на енергетски ефикасни мерки. Вевчани како рурална средина се стреми кон одржлив рурален развој преку вклучување во дефинираните приоритети на ЕУ – трансфер на знаења и иновации во руралните области, конкурентност на фирмите и управување со ризик, менаџмент на синџирот со храна, унапредување на екосистеми, ефикасно користење на ресурсите и др. Ваквото насочување би значело значителен развој во заедницата како рурална средина и постигнување на економски раст, притоа остварувајќи заштита на животната средина, подобрување на условите за живот и зголемување на животниот стандард, што всушност претставува водечка цел на ИПЛР на Општина Вевчани.

2.2. Поврзување на ИПЛР со Агендата за одржлив развој 2030 на ЕУ

Европските интеграции се тесно поврзани со исполнување на целите на одржлив развој на ЕУ преку Агендата 2030¹, во која се предвидени 17 цели за одржлив развој со 169 поврзани приоритети, кои се интегрирани и неделиви.

Цели на одржлив развој:

- ✚ **Цел 1.** Да се стави крај на сиромаштијата, во сите нејзини форми и насекаде;
- ✚ **Цел 2.** Да се стави крај на гладувањето, да се постигне обезбеденост со храна и да се подобри исхраната, како и да се промовира одржливо земјоделство;
- ✚ **Цел 3.** Да се обезбеди здрав живот и да се промовира благосостојба за сите возрасти;
- ✚ **Цел 4.** Да се обезбеди инклузивно и еднакво квалитетно образование и да се промовираат можностите за доживотно учење за сите;
- ✚ **Цел 5.** Да се постигне родова еднаквост и еманципација на жените и девојчињата;
- ✚ **Цел 6.** Да се обезбеди пристап за сите и одржливо управување со водата и санитарните услови;

¹<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- ✚ **Цел 7.** Да се обезбеди пристап до достапна, сигурна, одржлива и современа енергија за сите;
- ✚ **Цел 8.** Да се промовира инклузивен и одржлив економски раст, целосно и продуктивно вработување и пристојна работа за сите;
- ✚ **Цел 9.** Да се изгради отпорна инфраструктура, да се промовира инклузивна и одржлива индустријализација и да се поттикнуваат иновации;
- ✚ **Цел 10.** Да се намали нееднаквоста меѓу земјите и во нив;
- ✚ **Цел 11.** Градовите и населените места да станат безбедни, отпорни и одржливи;
- ✚ **Цел 12.** Да се обезбеди одржлива потрошувачка и производство;
- ✚ **Цел 13.** Да се преземат итни мерки за борба против климатските промени и нивното влијание;
- ✚ **Цел 14.** Да се заштитат и одржливо да се користат океаните, морињата и морските ресурси заради постигнување одржлив развој;
- ✚ **Цел 15.** Да се заштитат, да се обноват и да се промовира одржливо користење на копнените екосистеми, одржливо управување со шумите, борбата против опустинувањето и да се спречи и да се намали деградацијата на земјиштето, и да се спречи намалувањето на биолошката разновидност;
- ✚ **Цел 16.** Да се промовираат мирољубиви и инклузивни општества за одржлив развој, пристап до правда за сите и да се изградат ефективни, одговорни и инклузивни институции на сите нивоа;
- ✚ **Цел 17.** Да се зајакнат средствата за спроведување и ревитализација на Глобалното партнерство за одржлив развој.

Со најголем дел од овие цели ИПЛР на Општина Вевчани има допирни точки и поврзаност, односно преку напорите за остварување одржлив развој на заедницата, унапредување на условите за живеење, квалитетно образование, енергетски ефикасни мерки, зголемена вработеност, подобрување на инфраструктурата, зачувување на животната средина и природните богатства и ресурси, остварување на инклузивен и одржлив економски раст во заедницата и др. Општина Вевчани ќе продолжи со активно следење, учество и спроведување на мерките и целите на Агендата 2030, таму каде што тоа е можно, со цел реализација на зацртаните проекти.

2.3. Стратегија за регионален развој на РМ 2009 – 2019²

Главни стратешки цели на Стратегијата за регионален развој на РМ за 2009 – 2019 година се:

- ✚ Стратешка цел 1: Конкурентни плански региони што се одликуваат со динамичен и одржлив развој и
- ✚ Стратешка цел 2: Поголема демографска, економска, социјална и просторна кохезија меѓу и во рамките планските региони во Република Северна Македонија.

Главни проритети за првата стратешка цел се:

² http://brr.gov.mk/wp-content/uploads/2015/09/STRATEGIJA_ZA_REGIONALEN_RAZVOJ_NA_REPUBLIKA-M_2009_2019_GODINA_514685852-2.pdf

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- ✚ Приоритет 1.1. Поттикнување на економскиот раст во планските региони;
- ✚ Приоритет 1.2. Развивање на современа и модерна инфраструктура во планските региони;
- ✚ Приоритет 1.3. Препознавање и искористување на иновативниот потенцијал и подигнување на техничко-технолошката основа на носечките индустрии во планските региони;
- ✚ Приоритет 1.4. Подигнување на нивото на човечкиот капитал во планските региони;
- ✚ Приоритет 1.5. Создавање конкурентски предности на планските региони;
- ✚ Приоритет 1.6. Оптимално користење и валоризација на природните ресурси и енергетските потенцијали во планските региони;
- ✚ Приоритет 1.7. Заштита на животната средина во планските региони.

Главни приоритети за втората стратешка цел се:

- ✚ Приоритет 2.1. Демографска ревитализација и порамномерна дистрибуција на населението меѓу и внатре во планските региони;
- ✚ Приоритет 2.2. Градење на функционално-просторни структури за подобро интегрирање на урбаните со руралните средини во планските региони;
- ✚ Приоритет 2.3. Зголемување и порамномерна дисперзија на инвестициите и вработеноста помеѓу и во рамките на регионите;
- ✚ Приоритет 2.4. Подигнување на степенот на социјален развој во планските региони;
- ✚ Приоритет 2.5. Поддршка на подрачјата со специфични развојни потреби;
- ✚ Приоритет 2.6. Развивање на прекуграничната и меѓусебната соработка на планските региони;
- ✚ Приоритет 2.7. Подигнување на капацитетите за планирање и реализација на развојот во планските региони.

Како рурална општина, досега имаме реализирано голем број проекти, активности и мерки кои се опфатени и зацртани како стратешки цели и приоритети во Стратегијата за регионален развој, во соработка со Центарот за развој на Југозападниот плански регион, особено во делот на патната и друга инфраструктура, енергетска ефикасност на јавните објекти, поддршка и развој на туристичките потенцијали на Општина Вевчани и др.

2.4. Национална стратегија за земјоделство и рурален развој за периодот 2014 – 2020 година³

Примарен стратешки приоритет на националната земјоделска политика во периодот 2014 – 2020 година останува ***Зголемување на конкурентноста на македонското земјоделско производство и прехранбената индустрија, развој на руралните средини и одржливо управување со природните ресурси.***

Остварувањето на стратешката цел за зголемена конкурентност на земјоделското производство и прехранбената индустрија, развој на руралните средини и одржливото користење на природните ресурси ќе се постигне преку остварување на специфичните

³ <http://www.mzsv.gov.mk/CMS/Upload/docs/NSZRR2014-2020.pdf>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

цели на земјоделската политика за периодот 2014 – 2020 година во следниве области на интервенција:

Специфична цел 1. Реструктурирање и модернизација на земјоделско-прехранбениот сектор;

Специфична цел 2. Уредување на пазарите, организација на прехранбениот синџир и подобрување на квалитетот на земјоделските производи;

Специфична цел 3. Подобрување на условите за живот и за одвивање на економските активности во руралните средини;

Специфична цел 4. Континуиран пристап до знаењето и инвестирање во човечкиот капитал во земјоделството;

Специфична цел 5. Комплетирање на функционалноста на системот за безбедност на храната;

Специфична цел 6. Одржливо управување со природни ресурси и ублажување на влијанието на климатските промени на земјоделството.

2.5. Стратегија за туризам⁴

Осум клучни стратегии се дефинирани за поддржување на професионалниот туристички развој на Македонија.

Стратешка цел 1. Подигнување на свеста за Македонија како привлечна туристичка дестинација;

Стратешка цел 2. Подобрување на привлечноста на Македонија како туристичка дестинација;

Стратешка цел 3. Подобрување на организациските структури во туризмот;

Стратешка цел 4. Подобрување на инвестициската клима за македонските претприемачи во однос на развојот на дополнителни објекти за сместување;

Стратешка цел 5. Подобрување на квалитетот и квантитетот на достапни податоци за туризмот;

Стратешка цел 6. Подобрување на рамковни услови за развој на туризмот;

Стратешка цел 7. Подобрување на туристичкото знаење и квалитетот на услугите;

Стратешка цел 8. Подобрување на свесноста на локалното население во однос на туризмот.

Општина Вевчани е силно насочена кон одржливо искористување на туристичките потенцијали кои ги поседува, во насока на постигнување одржлив локален развој во рамките на заедницата. Воедно, една од целите на Општината и на ИПЛР е развој на туризмот, преку унапредување на Вевчани како препознатлива туристичка дестинација.

⁴http://www.economy.gov.mk/Upload/Documents/Kohl%20&%20Partner_Tourism%20Strategy%20Macedonia_FINAL%20REPORT_16%2004_MK.pdf

2.6. Национална стратегија за развој на културата во Република Македонија 2018 – 2022⁵

Со цел реализација на визијата и мисијата на Националната стратегија за развој на културата, со неа се предвидени општи и посебни цели.

Општи цели:

1. Да се овозможат еднакви културни права за сите, и
2. Да се создадат услови за негување на слободата и разноликоста на творештвото и на културните идентитети.

Посебни цели:

1. Културни можности за секого,
2. Културен капитал, разновидност, соработка,
3. Реформи.

Во врска со заштитата на природното и културното наследство, како значајна цел на Националната стратегија, предвидени се мерки за идентификување, мапирање и прогласување на културни добра, одржување, конзервација, реставрација и ревитализација на прогласени културни добра, иницирање инфраструктурни зафати за пристап до културни добра, мапирање, поттикнување и субвенционирање на потенцијални креативни индустрии во функција на туристички развој и одржливост, реализација на едукативни програми за важноста на културните добра во руралната заедница и потребата од нивна заштита.

Најсилен показател за посветеноста на Општина Вевчани на развојот и афирмирањето на културата е негувањето на традиционалниот Вевчански карневал, како најстар карневал во Европа, како значајно нематеријално културно наследство. Културата е значаен фактор на општиот развој, а зачувувањето и одржувањето на културното наследство, културната инфраструктура и учеството во културата и културните настани, како и креативните индустрии, имаат особена важност за идниот локален развој на Општина Вевчани.

2.7. Стратегија за животна средина и климатски промени 2014 – 2020⁶

Во насока на одржливост, крајната цел на Стратегијата е фокусирана на подобрување на целокупниот квалитет на живот и избегнување секаква трајна штета врз животната средина, што води кон одржлив раст. Во поглед на заштитата на животната средина, целите се насочени кон зачувување и подобрување на квалитетот на водата, воздухот и почвата, одржување на биолошката разновидност и зачувување на природните ресурси. Во поглед на климатските промени целта е да се намали нивното негативно влијание. Оперативните цели во областа на животната средина и климатските промени се:

- Целосно применување на законодавството на ЕУ за животна средина;

⁵<https://drive.google.com/file/d/1lf4E8vF4sDjs1hXUJwRTFq3XYTcWJWjN/view>

⁶ <http://www.moepp.gov.mk/wp-content/uploads/2014/12/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%B8-%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8.pdf>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- ✚ Донесени плански документи во одредена временска рамка, мерки и активности потребни за спроведување на законодавството;
- ✚ Воспоставена и зајакната административната структура, подготвена да го обезбеди спроведувањето на законодавството и да управува со процесот на пристапување кон ЕУ;
- ✚ Повисоко ниво на спроведување на законодавството од областа на животната средина, во согласност со барањата на ЕУ и обврските од меѓународните договори;
- ✚ Интегрирање на заштитата на животната средина во сектори кои влијаат врз животната средина;
- ✚ Мониторинг, анализа и оцена на состојбата на животната средина и известување за состојбата;
- ✚ Подигање на свеста за прашања од областа на животната средина;
- ✚ Намалување на негативните ефекти од климатските промени и воспоставување систем мерки за да се ограничат стакленичките гасови;
- ✚ Зголемување на капацитетите за приспособување на најранливите сектори на климатските промени;
- ✚ Поддршка за „чисти“ технологии и промени чија цел е користење обновливи извори на енергија и намалување на потрошувачката на енергија.

Во Акциониот план на Стратегијата за животна средина и климатски промени 2014 – 2020, за постигнување на целите на животната средина се прецизирани следните мерки:

- ✚ МЕРКА 1.1. Поддршка во процесот на пристапување кон ЕУ во областа животна средина;
- ✚ МЕРКА 1.2. Спроведување на законодавството во областите во кои се потребни значителни промени во апроксимацијата;
- ✚ МЕРКА 1.3. Преземање мерки и активности во областите каде што е потребна значителна промена во постапувањето, односно спроведувањето на законодавството;
- ✚ МЕРКА 1.4. Преземање мерки и активности за примена и спроведување во други области;
- ✚ МЕРКА 1.5. Преземање мерки и активности за зајакнување на капацитетите за управување со информативните и мониторинг системи и пристап до информации;
- ✚ МЕРКА 1.6. Преземање мерки и активности во другите области кои влегуваат во ЕУ-законодавството од областа на животната средина.

Територијата на Општина Вевчани изобилува со природни богатства, кои всушност се едни од најсилните ресурси на општината. Правилното и одржливото управување со нив ќе придонесе кон постигнување на одржлив локален развој и претставува уште една од целите на општината и на ИПЛР на Општина Вевчани, како и активното преземање мерки и активности за заштита на природните ресурси и животната средина.

3. ВЕРТИКАЛНО ПОВРЗУВАЊЕ СО НАЦИОНАЛНИ СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ И ПРОГРАМИ

3.1. Програма за развој на Југозападниот плански регион 2015 – 2019⁷

Во програмата за развој на Југозападниот плански регион е утврдена следната визија – Југозападниот плански регион е социо-економски и инфраструктурно развиен, со одржливо управување со природните ресурси, почитување на мултикултурните различности, сочувана животна средина и препознатливо културното наследство.

Во неа се утврдени следните среднорочни цели:

Среднорочна цел 1 – Модерна регионална економија базирана врз висока технологија и знаење;

Среднорочна цел 2 – Образование приспособено на потребите на економскиот развој, ефикасна социјална и здравствена заштита за населението во Регионот и создавање услови за запирање на миграцијата;

Среднорочна цел 3 – Развој на туризмот поврзан со природното и културното наследство;

Среднорочна цел 4 – Зачувување на квалитетот на животната средина.

За секоја среднорочна цел се утврдени приоритети и мерки, кои се детално опфатени во Програмата за развој на ЈПР, и бидејќи нашата општина е интегриран дел од овој регион, во целост е усогласена со оваа програма. Општина Вевчани досега има остварено и реализирано голем број проекти со Центарот за развој на Југозападниот регион, соработка која ќе продолжи и во иднина.

⁷http://www.southwestregion.mk/media/24018/giz_jugozapadenregion_razvojnaprograma_vnatresni_makedonski_posledna.pdf

4. ХОРИЗОНТАЛНО ПОВРЗУВАЊЕ СО ЛОКАЛНИ СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ И ПРОГРАМИ

ТАБЕЛА 1: Локални документи

Р. б.	Локален документ	Директна усогласеност со ИПЛР во: (Инди­ректно најголемиот дел од целите, мерките и активностите се однесуваат на сите документи)
1	АКЦИСКИ ПЛАН ЗА РОДОВА РАМНОПРАВНОСТ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ за 2019 година	<p>Не е возможна родова дискриминација при имплементација на зацртаните приоритети од ИПЛР, во кој како крајни корисници првенствено се појавуваат жителите на Општина Вевчани, во која мажите и жените се скоро еднакво застапени.</p> <p>Според Акцискиот план, нееднаква родова застапеност има кај вработените во јавните институции, и тоа на штета на мажите.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Стратешка цел 2, Приоритет 1, <p>Приоритет/Активност:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Поттикнување на претприемништвото кај младите и жените
2	ПРОГРАМА за изработка и донесување на Урбанистички Планови на територијата на Општина Вевчани за 2019 година	<p>Како основни задачи од аспект на урбанистичкото планирање во 2018 година би требало да се реализираат следните активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Изработка на урбанистички планови вон од од населено место. ✚ Изработка на локална урбанистичка планска документација. ✚ Изработка на детални урбанистички планови за урбани единици, односно разработка на блокови како помали плански опфати за кои општината нема донесено ДУП-ови (на пример: Центарот на Вевчани детално е разработен како Блок 1 во УПС Вевчани) и ✚ Донесување предлог-одлуки од страна на Советот за изработка на урбанистички планови и нивно приспособување со важечката законска регулатива. <p>Како посебни планови согласно чл. 9, став (3) и став (4) од Законот за просторно и урбанистичко планирање, можат да се донесат и следните планови:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Просторен план на Општината, и ✚ Просторен план за подрачје од посебен интерес за Републиката (национален парк или друга категорија на заштитено подрачје, акумулација или изворник на вода, подрачје со обемна експлоатација на минерални сировини, инфраструктурни и сообраќајни коридори, енергетски производни објекти и системи, мелиорациони и други системи и други подрачја од значење за Републиката утврдени со нејзиниот Просторен план. <p>Годишната планска програма за донесување урбанистички планови е од отворен вид и секогаш кога ќе се појават заинтересирани субјекти за нивна измена, тие може да се дополнат со нови урбанистички планови со финансирање од страна на правни и физички лица. Програмата може да се изменува и дополнува во текот на годината, доколку има потреба од тоа.</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

3 ПРОГРАМА ЗА КОМУНАЛНО УРЕДУВАЊЕ ВО ОПШТИНА ВЕВЧАНИ ЗА 2019 ГОДИНА	За тековната 2019 г. од областа на комуналното уредување на територијата на Општина Вевчани планирани се следните активности поврзани со уредување на градежно изградено и неизградено земјиште: изградба, реконструкција и одржување на одредени објекти од комунален, инфраструктурен и друг карактер во општината.
4 ПРОГРАМА ЗА ИЗГРАДБА, РЕКОНСТРУКЦИЈА, ОДРЖУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ЛОКАЛНИ ПАТИШТА И УЛИЦИ НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ ЗА 2019 ГОДИНА	Со оваа годишна програма се предлагаат за изградба, реконструкција, заштита и одржување одредени патни правци, локални улици и патишта во текот на 2019 година, со што значително ќе се подобрат состојбата и квалитетот на сообраќајниците, а со тоа и комуникацијата и безбедноста на корисниците на овие инфраструктурни градби.
5 ПРОГРАМА ЗА ИЗГРАДБА, РЕКОНСТРУКЦИЈА И ОДРЖУВАЊЕ НА ЈАВНОТО ОСВЕТЛУВАЊЕ НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ ЗА 2019 ГОДИНА	<p>Со оваа програма се утврдуваат начинот, условите и постапката за распределба на средства од Буџетот на Општина Вевчани за 2019 година, програма J30 – Јавно осветлување, наменета за изградба и одржување на јавното осветлување на територијата на Општина Вевчани.</p> <p>Вкупните планирани средства во буџетот на Општина Вевчани за 2019 година за реализација на оваа програма изнесуваат 1.050.000,00 денари. Средствата за реализација на програмата се обезбедуваат од комуналната такса за користење и одржување на јавното осветлување.</p>
6 ПЛАН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СПОМЕНИКОТ НА ПРИРОДАТА ВЕВЧАНСКИ ИЗВОРИ ЗА ПЕРИОДОТ 2016 – 2026	<p>Планот за управување со споменикот на природата е во постапка на донесување и е директно усогласен со ИПЛР, односно со неговите главни стратешки цели за заштита на животната средина, развој на туризмот и поттикнување на економскиот развој.</p> <p>Во Планот за управување со споменикот на природата се утврдени посебните мерки и активности за заштита на карактеристичните природни вредности и изворната состојба во која тие се наоѓаат, поради која подрачјето се стекнува со статус на природно наследство.</p> <p>Плановите за управување со заштитените подрачја треба да бидат усогласени со целите, мерките и активностите за заштита и управување со заштитените подрачја, утврдени со Законот за заштита на природата, актот за прогласување на заштитеното подрачје, меѓународните стандарди и меѓународните договори ратификувани од Република Северна Македонија, како и просторно-планската документација.</p>

СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА НА ОПШТИНАТА

5. Краток опис на општината

Општина Вевчани се наоѓа на само 15 км од Охридското Езеро, сместено е под падините на Јабланица, во југозападниот дел на Македонија. Се простира на површина од 35 км², која е претежно ридско-планинска. Вевчани брои 550 постојани домаќинства со околу 2.500 жители и околу 300 викенд куќи. Вевчани изобилува со голем број природни реткости и локалитети. Посебен белег му дава водата, која може да се види насекаде, но најдоминантна е во локалитетот Вевчански Извори – споменик на природата. Големо природно богатство се и шумите и живиот свет во нив, како и големиот број излетнички места, како:

- ✚ Месноста Голина со глечерското езеро Локва на 2 000 м н. в.;
- ✚ Месноста Мала ливада, на која посебен белег ѝ дава студената, бистра изворска вода на н. в. од 1.600 м;
- ✚ Месноста Јанков Камен, најубавото и најпосетеното излетничко место, богато со вода, на н. в. од 1.200 м.

Вевчани е познато и по културното богатство, како што е старата архитектура која вевчанци ја носеле од разни краевина на светот каде што печалбареле. Вевчани има 19 цркви, манастири и параклиси, а централно место има црквата „Св. Никола“, која е осветена во 1876 година, а во која посебно место зазема иконостасот изработен од познатиот Дичо Зограф со тајфата, како и манастирот „Св. Спас“, кој се наоѓа на надморска висина од 1.310 метри.

Еден од позначајните белези по кои Вевчани е најпознато во нашата земја и светот е традиционалниот **Вевчански карневал**, стар колку што е старо и Вевчани – над 1.400 години. Карневалот се одржува секоја година на **13 и 14 јануари**.

6. Демографски аспект на анализата

6.1. Население

Општина Вевчани има едно населено место и според податоците од Државниот завод за статистика има 2.448 жители. Просечната густина на населението изнесува 106,71 жители/км². Во табелата е прикажана и половата структура на населението по возраст.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Во продолжение следуваат табеларни и графички прикази на населението во Општина Вевчани со податоци по пол, возраст, национална припадност, како и за наталитетот и морталитетот и миграциите во општината. Податоците се преземени од веб-порталот на Државниот завод за статистика, односно од публикациите според статистичките истражувања од 2002, 2015 и 2017 година.

ТАБЕЛА 2: НАСЕЛЕНИЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА НА 31.12.2015 ГОДИНА, ПО ПОЛ И ПО ВОЗРАСТ⁸

Вевчани			
Возраст	Сè	Мажи	Жени
Вкупно	2.448	1.254	1.194
0	27	10	17
1 – 4	82	44	38
5 – 9	133	73	60
10 – 14	163	83	80
15 – 19	133	65	68
20 – 24	149	80	69
25 – 29	162	88	74
30 – 34	199	89	110
35 – 39	181	101	80
40 – 44	182	108	74
45 – 49	167	85	82
50 – 54	160	91	69
55 – 59	194	101	93
60 – 64	170	89	81
65 – 69	134	58	76
70 – 74	77	34	43
75 – 79	77	32	45
80 – 84	37	16	21
85 и повеќе	21	7	14
Непозната возраст	0	0	0

⇒ **ТАБЕЛА 3: СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО СПОРЕД НАЦИОНАЛНА ПРИПАДНОСТ**

Општина	Вкупно	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Останати
Вевчани	2.433	2.419	3	0	0	1	3	7

Извор: Државен завод за статистика според пописот од 2002 година

⁸<http://www.stat.gov.mk> – Државен завод за статистика

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

⇒ НАТАЛИТЕТ И МОРТАЛИТЕТ ВО ОПШТИНАТА

- Според податоците од Државниот завод за статистика, наталитетот во Општина Вевчани во 2017 г. е прикажан во табелата:

T-03: Родени деца, живородени деца според пол, брачна состојба и место на раѓање										
T-03: Births and live births according to sex, marital status and place of birth										
Општина	Вкупно родени	Живородени								Municipality
		Live births								
	Вкупно живородени	Пол		Брачна состојба		Место на раѓање				
		Sex		Marital status		Place of birth				
	Total births	машки	женски	во брак	вон од брак	во здравствена институција	на друго место			
Total live births	Male	Female	Legitimate	Illegitimate	In medical institution	со стручна помош	без стручна помош			
							attended by health personnel	not attended by health personnel		
Република Македонија	21.946	21.754	11.160	10.594	19.220	2.534	21.747	1	6	Republic of Macedonia
Вевчани	22	22	7	15	22	-	22	-	-	Vevchani

Извор: Државен завод за статистика, податоците се од Наталитетот во Република Македонија, во 2017

- Според податоците од Државниот завод за статистика, морталитетот во Општина Вевчани во 2017 г. е прикажан во табелата:

T-03: Умрени и умрени доенчиња во 2017 година								
T-03: Deaths and infant deaths, 2017								
Општини	Вкупно Total		Умрени доенчиња Infant deaths		Лекувани пред смртта Medically treated before death		Умрени во здравствена установа Deaths in medical institution	Municipalities
	вкупно Total	машки Male	вкупно Total	машки Male	вкупно Total	доенчиња Infant		
Република Македонија	20 318	10 554	201	97	18 925	197	6.537	Republic of Macedonia
Вевчани	27	13	-	-	23	-	11	Vevchani

Извор: Државен завод за статистика, податоците се од Морталитетот во Република Македонија, во 2017

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- Во табелата подолу се презентирани основни статистички податоци за отселени и доселени лица во Вевчани, кои се преземени од Статистичкиот преглед за миграции од 2017 г. од Државниот завод за статистика.⁹

T-02: Вкупно доселени и отселени граѓани на Република Македонија								
T-02: Total immigrated and emigrated citizens of the Republic of Macedonia								
Општина	Доселени/Immigrated				Отселени/Emigrated			
	Вкупно доселени	Доселени од друга општина	Доселени од друго место во иста општина	Доселени граѓани во Република Македонија од други држави	Вкупно отселени	Отселени од друга општина	Отселени од друго место во иста општина	Отселени граѓани од Република Македонија во други држави
	total immigrants	immigrated persons from another municipality	immigrated persons from other settlements in the same municipality	immigrated persons in the Republic of Macedonia from abroad	total emigrants	emigrated persons from another municipality	emigrated persons from other settlements in the same municipality	emigrated persons from the Republic of Macedonia abroad
Република Македонија	9.266	6.704	2.258	304	9.103	6.704	2.258	141
Вевчани	11	11	-	-	11	11	-	-

7. Пазар на труд и социјална инфраструктура

7.1. Анализа на пазарот на труд

Со цел добивање појасна слика за структурата на невработени лица на територијата на Општина Вевчани, како додаток на ИПЛР се прикажани табеларни прикази преземени од платформата kvaz.mk, која е изработена во рамките на проектот „Подобрување на општинското управување“ финансиран од ЕУ, а спроведуван од УНДП во партнерство со Министерството за локална самоуправа и Министерството за финансии (податоците во прилог на Интегрираниот план во ПДФ-формат се од 2017 година).

Според овие податоци:¹⁰

Регистрирани невработени лица во 2017 г. се 260, од кои активни невработени Македонци се 177, а пасивни невработени се 82 лица.

Активни невработени според образование – без образование и со основно образование се 47; со нецелосно средно образование 28; со завршено средно образование 64; со вишо образование 3; со високо образование 33; магистри на науки 3; доктори на науки 0.

⁹<http://www.stat.gov.mk/PrikaziPoslednaPublikacija.aspx?id=9>

¹⁰<http://kvaz.mk/> – платформа за статистички индикатори за општините во Македонија.

Пасивни невработени според образование – без образование и со основно образование се 30; со нецелосно средно образование 23; со завршено средно образование 25; со вишо образование 2; со високо образование 2; магистри на науки 0; доктори на науки 0.

Бројот на лицата кои добиваат социјална помош и нивната национална структура¹¹ – бројот на носители – корисници на социјална парична помош од Општина Вевчани изнесува 13 и сите се од македонска националност.

7.2. Анализа на социјалната инфраструктура

Во овој дел се вклучени податоци за предучилишното образование, основното образование, здравствената нега, културата и спортот, граѓанското учество и други аспекти значајни за отсликување на моменталната состојба во општината.

7.2.1. Образование

Предучилишно образование¹²

Предучилишната образовно-воспитна дејност се врши преку установата за предучилишно образование ЈОУДДГ „Планински Цвет“ – Вевчани, како и во посебни паралелки за деца од помала возраст. Во населбата Вевчани постои еден објект за предучилишно воспитување на деца. Објектот е релативно нов и граден според важечките педагошки прописи, со проектиран капацитет за 75 деца. Во објектот има 7 вработени лица.

Во објектот има 4 занимални, соби за одмор, хол, кујна, магацин, трпезарија, котларница, пералница, сушилница и канцеларија.

Во објектот за предучилишно образование се сместени следните групи деца:

- до 2 години;
- од 2 до 6 години;
- од 6 до 10 години.

ТАБЕЛА 4: Податоци за училишна зграда

Површина на објектот	Површина на парцелата	Број на деца	м² изграден простор за дете	м² вкупен простор за дете
600	2.800	51	8,00	37,33

¹¹Извор: ЈУМ Центар за социјална работа – Струга.

¹²Извор: Детска градинка „Планински цвет“ – Вевчани, 2018 г.

Основно образование¹³

Образовниот процес во Општина Вевчани се одвива во Општинското основно училиште „Страшо Пинџур“, кое опфаќа околу 226 ученици и 33 вработени. Има 18 паралелки, во кои се опфатени деца од 6 до 14 години.

Наставата се одвива во нова училишна зграда, која опфаќа површина од 2.483,82 м². Објектот е изграден од цврст материјал, а во употреба е пуштен на 02.09.2013 година. Целосно е опремен со нов мебел, а компјутерите од проектот „Компјутер за секое дете“ се ставени во употреба во новата училишна зграда.

Површината на училишната спортска сала изнесува 1.300 м², изградена е во 2015 година и е целосно опремена.

Библиотека „М-р Ристо Попески“¹⁴

Библиотеката со читалница „Свети Василије“ е формирана на 16 февруари 1935 година, со 345 книги подарок од локалното население. Библиотеката меѓу двете светски војни била место каде што се сретнувале напредните вевчанци и си ги разменувае мислењата. Затоа библиотеката била постојано предмет на опсервација од „будното око“ на власта.

Библиотеката денес го носи името на знаменитиот вевчанец м-р Ристо Попески, научен истражувач кој има донирано 3.200 книги и има посебна заслуга за зголемувањето на книжниот фонд на библиотеката.

Библиотеката низ годините се пренесувала во различни простории, а денес е сместена во својата матична зграда, во Домот на културата во центарот на Вевчани. Сегашниот книжен фонд изнесува околу 16.000 книги. Со донација на Националната библиотека, Универзитетската библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола, во 2010 година книжниот фонд е зголемен за околу 600 книги, меѓу кои и книги на познати светски автори и стручни преводи како дел од владиниот проект „Превод на 100 стручни книги од реномирани светски автори“.

7.2.2. Култура и спорт

Култура

Културата и традиција се нераскинлив дел од историјата на Вевчани. Во продолжение ќе бидат наведени само некои од активните негувачи на културата, културното наследство и традицијата на Вевчани.

Вевчанскиот карневал е настан кој се случува само еднаш во годината и кој го слави доаѓањето на Нова година според стариот календар, кој традиционално се одржува на 13 и 14 јануари според новиот календар. Карневалот е стар повеќе од 1.400 години и претставува интересен спој на паганското и современото. Негови главни карактеристики се: архаичноста, таинственоста и современото. Во карневалот се испреплетени традиционалните обредни игри и современите маски, а се изведуваат во чест на

¹³Извор: ООУ „Страшо Пинџур“ – Вевчани.

¹⁴ <http://vevchani-info.mk>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

верскиот празник Свети Василиј Велики – заштитник на вевчанските василичари, на вевчанци и на Вевчани. По своите специфични особини се разликува од сите други карневали во светот. Признат од страна на Федерацијата на европските карневалски градови (ФЕЦЦ), со својата богата културна и историска вредност, фестивалот привлекува илјадници домашни и странски посетители.

КУД „Дримкол“¹⁵ е сериозна културна институција која ја негува, развива и промовира народната култура во нашата држава и надвор од неа. Во рамките на ова здружение членуваат 150 активни членови кои се распоредени во неколку уметнички целини, и тоа: Фолклорниот ансамбал „Дримкол“, Патувачкиот театар „Поклони се и падни“, Пејачката група „Каданка“, Оркестарот на народни инструменти.

Како национално богатство на Македонија, ова вевчанско здружение се афирмира себеси и ја афирмира нашата држава онака како што доликува: квалитетно и достоинствено, а како доказ за тоа се и освоените награди, дипломи и признанија на многу домашни и меѓународни фестивали.

Фолклорниот ансамбал „Дримкол“ се формира во 1973 година под името „ПЕЧАЛБАР“, како здружение на граѓани во кое се здружуваат љубовта, желбата и восхитот кон фолклорот на многу млади луѓе во Вевчани, ентузијастички кои со несебичен самопридонес на вевчанското население успеваат да го опремаат друштвото со инструменти и носии, а со еден сериозен и организиран пристап цврсто застануваат на македонската фолклорна сцена. Во 1979 година друштвото го добива името „ДРИМКОЛ“ и оттогаш до денес континуирано и активно работи на негување, развивање и презентирање на сценско-уметничките дејности, со посебен акцент и внимание кон фолклорната дејност.

Други културни настани и активности кои го збогатуваат културниот живот во Вевчани се и културно-уметничката манифестација **Меѓународна ликовна колонија „Вевчански видувања“**, на која досега имаат земено учество десетици еминентни ликовни уметници од Македонија, Грција, Русија, Бугарија, Албанија, Србија, Египет, Франција, Полска, Словенија, Романија, Мексико, Турција, Монголија и Шведска. Настанот се одржува традиционално од 25 јуни до 10 јули.

Фестивалот на народната култура „Пображење“ – започнувајќи од 2011 година, традиционално се одржува во периодот од 16 до 19 август во организација на КУД „Дримкол“ од Вевчани. Фестивалот има посебно значење за организаторот и населбата, затоа што покрај збогатувањето на културниот живот, овозможува континуиран развој и негување на фолклорната традиција во државата, а истовремено претставува и одличен придонес во збогатувањето на туристичката понуда во Вевчани во летниот период.

Фестивалот се случува во пресрет на Вевчанската слава Преображение Христово, од каде доаѓа и неговото име.

Цели на фестивалот „Пображење“ се:

- Подигнување на свеста кај пошироката јавност за потребата од негување на фолклорната традиција и нејзината улога во функција на развој на туризмот;

¹⁵<http://vevchani-info.mk/>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- ✚ Континуирано негување и промоција на домашната и странска фолклорна традиција со посебен фокус на промоврањето на културната разноликост;
- ✚ Зголемување на туристичката понуда преку изградба на препознатлива туристичка манифестација.

Од 2015 година воведена е наградата „Чувари на изворната традиција“, која се доделува на најуспешната група која презентира изворен фолклор.

Спорт:

Во изминативе неколку години во Вевчани се создадени услови за достигнувања во спортот и рекреацијацијата, со изградбата на спортската сала и тениското игралиште.

Спортската сала се протега на површина од 1.300 м², има трибини со капацитет од 400 седишта, гардеробери, туш-кабини, санитарни јазли, најсовремена опрема за спортување, простории

за сместување на спортските реквизити и посебни простории за наставниците по спорт и спортски активности. Спортската сала овозможува услови за тренирање и одржување на натпревари во спортовите ракомет, фудбал, кошарка, одбојка и други спортови.

Во склоп на Основното училиште и Спортската сала изградено е тениското игралиште кое ги има сите карактеристики потребни за одржување тениски натпревари – осветлување, пристапни патеки, жичена ограда, целосна инфраструктурна приклученост и најсовремена подлога по сите стандарди на Светската тениска асоцијација.

7.2.3. Здравство¹⁶

Државни здравствени институции

Здравствената заштита во Општина Вевчани се одвива на ниво на примарна и специјалистичка здравствена заштита во рамките на ЈЗО „Светозар Чочороски“, Вевчани.

ЈЗО „Светозар Чочороски“ има здравствени амбуланти (пунктови) и во селата Лабуништа, Боровец, Јабланица, Велешта, Татеша и Подгорци.

Во рамките на Здравствениот дом „Светозар Чочороски“ има и модерно опремена лабораторија и рендген. Објектот има поволна местоположба. Бројот на вработените во ЈЗО е 68. Површината на зградата е 600 м², а на рендгенот 580 м².

¹⁶Извор: ЈЗО „Светозар Чочороски“, Вевчани.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Преглед и број на вработени во Здравствен дом Вевчани:

ВЕВЧАНИ	Број на регистрирани	Број на вработени
Итна служба	1	32
Специјалистичка ординација	1	4
Ренгден и лабораторија	1	12
Администрација		20

Во рамките на ЈЗО „Светозар Чочороски“ е лоцирана и приватна аптека, која има свои пунктови и во Лабуништа, Боровец и Велешта. Има вкупно 8 вработени.

Приватни здравствени ординации

Процесот на приватизација во ЈЗО е во завршна фаза и сите приватни ординации се лоцирани во објектите на поранешниот Здравствен дом Вевчани и селските амбуланти (пунктови).

ТАБЕЛА 5: Преглед на регистрирани приватни ординации и број на вработени:

ВЕВЧАНИ	Број на регистрирани	Број на вработени
Приватни ординации	3	9
Приватни аптеки	1	8
Приватни стоматолошки ординации	4	10

7.2.4. Граѓански сектор¹⁷

Невладиниот сектор во Општина Вевчани е застапен и организиран преку друштва и здруженија. Нивната активност е насочена кон промовирање на граѓанското општество во зависност од областа и делокругот на нивното дејствување.

Својата активност ја насочуваат пред сè кон реализација на некои проекти за решавање на одредени проблеми во заедницата, при што остваруваат голема соработка како со локалната така и со централната власт.

Во Вевчани постојат повеќе невладини организации:

- „Церн Камен 2257“ – Вевчани
- „Екосвест“ – подружница Вевчани
- „Пиростија“ – здружение на граѓани Вевчани
- „Пештерка“ – планинарско спелиолошко друштво Вевчани
- „Визија“ – здружение на граѓани Вевчани
- „Вевчанска традиција“ – здружение на граѓани Вевчани
- „Институт Сонце“ – здружение на граѓани Вевчани
- „Личник“ – здружение на граѓани Вевчани
- „Спасица“ – здружение на граѓани Вевчани
- Еколошко друштво „Пријатели на природата“ – здружение на граѓани Вевчани и други.

¹⁷Извор: Одделение за општи правни и финансиски работи.

8. Економски аспект на анализата

Во делот на економскиот аспект се опфатени земјоделски површини и одгледување на земјоделски култури на територијата на општината, податоци за бројот и структурата на компании во општината, природните ресурси, туристичките потенцијали, културното наследство, споменици на природата и археолошките локалитети.

Поволната географска положба, природните ресурси, културата, традицијата придонесуваат како главни стопански дејности во Општина Вевчани да се издвојат:

- Услужни дејности, трговија, угостителство и сл.;
- Градежништво;
- Сточарство, преку одгледување жива стока (овци, крави и сл.);
- Полјоделство, од кое се застапени лозароовоштарството и градинарското производство.

8.1. Земјоделство, сточарство и стопански дејности

Земјоделство

Според податоците на Државниот завод за статистика, во 2017 година регистрирана е земјоделска површина од 530 хектари, од кои вкупно обработливи се 468 хектари – 294 ораници и бавчи, 20 хектари овоштарници, 126 хектари лозја, 28 хектари ливади и 62 хектари пасишта. Овие статистички податоци и податоците за одгледувањето на одредени култури се табеларно прикажани во продолжение:

Т-03: Земјоделски површини по категории на користење, 2017								
Т-03: Agricultural areas by category of use, 2017								
Хектари								hectares
	Земјоделска површина ²⁾	Обработлива површина					Пасишта	
		Cultivated land						
	Вкупно	Ораници и бавчи	Овоштарници	Лозја	Ливади	Pastures		
	Agricultural area ²⁾	total	arable land and gardens	orchards	vineyards	meadows	Pastures	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	1.266.008	516.870	416.709	16.546	23.703	59.912	748. 413	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	530	468	294	20	126	28	62	Vevchani

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

T-04: Површина и производство на жита, 2017									
T-04: Area and production of cereals, 2017									
	Пченица Wheat				'Рж Rye				
	Површина – хектари		Производство		Површина – хектари		Производство		
	area – ha		production		area – ha		production		
	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	
	sown	harvested	total, t	kg/ha	sown	harvested	total, t	kg/ha	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	72.965	72.864	200.112	2.746	4.071	4.065	8.416	2.070	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	100	100	250	2.500	-	-	-	-	Vevchani

T-05: Површина и производство на жита, 2017									
T-05: Area and production of cereals, 2017									
	Јачмен Barley				Овес Oats				
	Површина – хектари		Производство		Површина – хектари		Производство		
	area – ha		production		area – ha		production		
	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	
	sown	harvested	total, t	kg/ha	sown	harvested	total, t	kg/ha	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	43.973	43.816	93.666	2.138	3.480	3.415	5.421	1.587	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	10	10	20	2 000	-	-	-	-	Vevchani

T-06: Површина и производство на жита, 2017									
T-06: Area and production of cereals, 2017									
	Пченка Maize				Ориз Rice				
	Површина – хектари		Производство		Површина – хектари		Производство		
	area – ha		production		area – ha		production		
	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	
	sown	harvested	total, t	kg/ha	sown	harvested	total, t	kg/ha	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	31.429	31.287	120.156	3.840	3.500	3.274	17.080	5.217	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	100	100	250	2.500	-	-	-	-	Vevchani

T-08: Површина и производство на градинарски растенија, 2017									
T-08: Area and production of vegetables, 2017									
	Компир Potatoes				Кромид Onions				
	Површина – хектари		Производство		Површина – хектари		Производство		
	area – ha		production		area – ha		production		
	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	засеана	ожнеана	вкупно во тони	кг по хектар	
	sown	harvested	total, t	kg/ha	sown	harvested	total, t	kg/ha	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	13.189	13.188	177.721	13.476	3.639	3.633	56.259	15.485	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	10	10	120	12.000	5	5	15	3 000	Vevchani

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

T-17: Површина на ливади и пасишта и производство на сено, 2017							
T-17: Area of meadows and pastures and hay production, 2017							
	Ливади/Meadows			Пасишта/Pastures			
	користена површина хектари	производство		користена површина хектари	производство		
		production			production		
	harvested area, ha	вкупно во тони	кг по хектар	harvested area, ha	вкупно во тони	кг по хектар	
		total, t	kg/ha		total, t	kg/ha	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	59.912	96.622	1.613	748.413	512.518	685	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	28	17	600	62	19	300	Vevchani

T-18: Број на овошни стебла и производство на овошје, 2017									
T-18: Number of fruit trees and production of fruit, 2017									
	Цреши Cherries		Вишни Sour cherries						
	Број на стебла		Производство		Број на стебла		Производство		
	number of fruit trees		production		number of fruit trees		production		
	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	
	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	236.663	216.022	4.061	19	1.153.260	982.974	4.408	4	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	280	280	7	25	340	340	7	20	Vevchani

T-20: Број на овошни стебла и производство на овошје, 2017									
T-20: Number of fruit trees and production of fruit, 2017									
	Јаболка Apples				Круши Pears				
	Број на стебла		Производство		Број на стебла		Производство		
	number of fruit trees		production		number of fruit trees		production		
	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	
	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	4.498.338	4.345.129	43.366	10	456.053	415.451	5.052	12	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	1.200	1.200	24	20	660	660	13	20	Vevchani

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

T-21: Број на овошни стебла и производство на овошје, 2017									
T-21: Number of fruit trees and production of fruit, 2017									
	Сливи Plums				Праски Peaches				
	Број на стебла		Производство		Број на стебла		Производство		
	number of fruit trees		production		number of fruit trees		production		
	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	
	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	1.733.364	1.659.261	17.880	11	657.288	617.050	11.509	19	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	3.500	3.500	70	20	350	350	5	15	Vevchani

T-22: Број на овошни стебла и производство на овошје, 2017									
T-22: Number of fruit trees and production of fruit, 2017									
	Ореви Walnuts				Бадеми Almonds				
	Број на стебла		Производство		Број на стебла		Производство		
	number of fruit trees		production		number of fruit trees		production		
	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	вкупно	родни	вкупно во тони	кг по стебло	
	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	total	fruit-bearing	total, t	kg/tree	
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	201.116	167.761	2.341	14	49.675	47.320	533	11	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	650	650	13	20	-	-	-	-	Vevchani

T-23: Број на пенушки винова лоза и производство на грозје и вино, 2017								
T-23: Number of grape vines, production of grapes and wine, 2017								
	Лозја Vineyards					Преработено грозје од сопствено производство, тони	Производство на вино во илјади литри ¹⁾	
	Родна површина, хектари	Број на пенушки во илјади		Производство				
		harvested area, ha	number of vines, 000		production			
	total		вкупно	родни	вкупно во тони	кг по пенушка	processed grapes from own production, t	production of wine, 000 liters ¹⁾
		total	grape-bearing	total, t	kg per vine			
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	23.398	87.945	86.330	180.349	2	60.648	14.456	REPUBLIC OF MACEDONIA
Вевчани	126	260	260	780	3	500	200	Vevchani

Сточарство и стопански дејности

Во населбата Вевчани во минатото можеше да се забележи дека секоја втора куќа има некаков вид добиток. Денеска состојбата е мошне променета. Бројот на добиточни грла во последниве години е многу намален.

Во населбата Вевчани регистрирани се две претпријатија кои се занимаваат со сточарство, едно со овци, а другото со говеда.

На територијата на Општина Вевчани се одвиваат различни стопански дејности. Во продолжение, како прилог на овој документ, е дадена листа на стопански субјекти регистрирани во Општина Вевчани, според податоците на Одделението за даноци и такси на општината. **(Прилог кон ИПЛР – листа на стопански дејности)**

8.2. Туристички потенцијали

Општина Вевчани е формирана уште во 1996 година и има приближно 2.500 жители. Се наоѓа во југозападниот дел на државата, на падините на планината Јабланица, на височина од 860-980 метри. Населбата се наоѓа северозападно од Охридското Езеро и се протега од исток кон запад од својата основа до гребенот на планината Јабланица. Дел од подрачјето на општината ја достигнува границата со Албанија.

Поголемата област може да се пофали со богати природни ресурси, идеални за понатамошен развој на туризмот, особено екотуризмот, и тоа:

Вевчанските Извори (реката Матица) – прогласени за споменик на природата и значително подобрени со изградба и тековно одржување на дрвени пешачки патеки, клупи и светилки. Овие извори се едни од најпосетените во Македонија. Во завршна фаза е донесувањето План за управување со споменикот на природата Вевчански Извори.

Планински терен – планината Јабланица се протега на 45 км од север кон југ. Највисок врв на планината е Церн Камен (висина: 2.257 м).

Глацијални езера: Вевчанското езеро Локва (2 000 м), Мала Ливада (1.600 м), Јанков Камен (1.200 м).

Шуми со различна **флора и фауна**, вклучувајќи и печурки, мекотели, гуштери, змии, над сто видови птици, волци, рисови, мечки...

Клима – топли лета и долги зими со снег до 2 метра во повисоките делови.

8.2.1. Природни атракции во Вевчани

1. Вевчански Извори

Вевчанските Извори се наоѓаат на 900 м н. в. Во 1997 година се прогласени за споменик на природата. Од центарот на Вевчани до самиот локалитет патот е асфалтиран и има околу 550 метри, а се стигнува за околу 7 минути со пешачење. Вевчанските Извори се одликуваат со богата биолошка разновидност и се едни од најпосетените места во Македонија од домашни и странски туристи.

Изворите можат да се посетат и за време на вечерните и ноќните часови, бидејќи се насекаде осветлени. Поставени се и подводни рефлектори, со што водата добива посебна убавина. Изобилството на вода и пештерата од која таа извира се посебна атракција. На самото место има три помали цркви, клупи за одморање и видиковец.

2. Планина Јабланица

Јабланица е висока планина во југозападниот дел на Македонија, помеѓу Охридско-Струшката и Дебарската Котлина, западно од реката Црн Дрим и брегот на Охридското Езеро. Јабланица се протега во меридијански правец од север кон југ, со должина од 35 км, и е втора по големина планина во западната Шарска област. По сртот на планината се протега македонско-албанската граница, при што источните планински страни припаѓаат на македонската страна, а западните планински страни лежат во Албанија. Планинскиот гребен е повисок од 2 000 м, а највисок врв е Церн Камен, со 2.257 м, потоа Стрижак со 2.233 м, Крстец со 2.186 м и Чумин Врв со 2.125 метри.

Во релјефот доминираат високи врвови, пространи површини, длабоки речни долини, карстни и фосилни леднички облици. За време на ледениот период високите делови биле зафатени со интензивна глацијација.

3. Зони за одмор

Излетничко место Јанков Камен

Излетничкото место се наоѓа на планината Јабланица, на надморска височина од 1.200 метри. Во местото постои вештачко езерце, кое дава можност за развивање на рекреативен туризам. Ова излетничко место е секојдневно посетено од жителите на општината, како и од многу домашни и странски гости. На самото место има ловечка куќа, која е под надлежност на Општината, а им стои на располагање на сите љубители на овој спорт. Од центарот на Вевчани до излетничкото место има 4 км, а до него се стигнува на неколку начини – постојат повеќе планински патеки и еден асфалтиран пат по кои се стигнува со пешачење за време од 30-40 минути. Асфалтираниот пат е одлична можност за љубителите на велосипедскиот спорт.

Старца

Старца е возвишение над Вевчани на надморска висина од 1.100 метри. Тоа е рид со прекрасен поглед кон населбата и пошироката околина и високите планински врвови на Јабланица. Од неодамна тука е изграден видиковец.

Смолејца

Смолејца е зона за одмор со видиковец, на надморска висина од околу 1 000 метри. Претставува одлично место за починка, бидејќи се наоѓа на патот кој води кон црквата „Свети Спас Горни“ и локалитетот Јанков Камен. Нуди прекрасна панорама на околните села и градови, како и на Охридското Езеро.

Вевчанска Голина и Локва

Планинскиот предел на локалитетот Голина со надморска височина од 1.800 до 2.227 м, на планината Јабланица, во реонот на Вевчани, претставува вистинска основа за развој на туризмот. Локалитетот е

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

исполнет со шумски ливади и мали пространства на ендемска тревна вегетација, а врв на таа убавина е присуството на планинско (глечерско) езеро – Вевчанска Локва. Ова езеро, заедно сиот негов предел и Вевчанското бачило – сместено во локалотот Дупка на 1.700 м, се масовно посетени од голем број планинари и љубители на природата, особено за летните празници Петровден и Павловден. Дотаму водат обележани патеки, но за оние кои не ја познаваат доволно планината се препорачува локален водич.

4. Планинарски патеки

За вљубениците во природата, спортското и рекреативно планинарење, и долгите прошетки во природа во Вевчани е формирано Планинарско еколошко друштво „Црн Камен 2257“, кое ги обележа следните планинарски маршрути. Покрај овие, планирано е да се продолжи со мапирање и одбележување и на други патеки.

Патека: Подгорци – Подгоречко Езеро – Црн Камен – Вевчанска Локва – Вевчани

Почетна точка: Подгорци.

Тежина на турата: Тешка патека

Времетраење на турата: 9-10 часа

Должина на турата: 18 км

Висинска разлика: 1.347 метри

Надморска височина на почетната точка: 940 м

Највисока точка: 2.257 м н. в.

Надморска височина на целта: 910 м

Панорами и пејзажи: Прекрасна панорама на Вевчани, Охридско Езеро, Струшкото Поле, Дримколскиот Регион со Глобочичко Езеро итн.

Патека: Вевчани – Горна Белица – Чумин Врв – Три Шилка – Вишни

Почетна точка: Вевчани

Тежина на турата: Многу тешка

Времетраење на турата: 10-12 часа

Должина на турата: 25,3 км

Висинска разлика: 1.130 метри

Надморска височина на почетната точка: 910 м

Највисока точка: 2.040 м н. в.

Надморска височина на целта: 1.075 м

Панорами и пејзажи: Прекрасна панорама на Горна Белица, Охридско Езеро, Струга, Струшкото Поле итн.

Патека: Вевчански Извори – Црвен Кладенец – Јанков Камен – Вевчански Извори

Почетна точка: Вевчани

Тежина на турата: Лесна патека

Времетраење на турата: 2-3 часа

Должина на турата: 6,6 км

Висинска разлика: 434 метри

Надморска височина на почетната точка: 910 м

Највисока точка: 1.344 м н. в.

Надморска височина на целта: 910 м

Панорами и пејзажи: Прекрасни пејзажи по течението на рекичката и излетничкото место Јанков Камен.

Патека: Вевчани – Вајтос – Свети Климент – Писаник – Јанков Камен – Вевчани

Почетна точка: Вевчани

Тежина на турата: Средна патека

Времетраење на турата: 5-6 часа

Должина на турата: 9,6 км

Висинска разлика: 547 метри

Надморска височина на почетната точка: 910 м

Највисока точка: 1.457 м н. в.

Надморска височина на целта: 910 м

Панорами и пејзажи: Прекрасна панорама на Вевчани, Охридско Езеро итн.

Патека: Вевчани – Свети Спас – Вевчани

Почетна точка: Вевчани

Тежина на турата: Лесна патека

Времетраење на турата: 2-3 часа

Должина на турата: 5,8 км

Висинска разлика: 390 метри

Надморска височина на почетната точка: 910 м

Највисока точка: 1.300 м н. в.

Надморска височина на целта: 910 м

Панорами и пејзажи: Прекрасна панорама на Вевчани, Охридско Езеро, Струшкото Поле, Горнодримколскиот Регион со Глобочичко Езеро итн.

9. Еколошки аспекти на анализата

9.1. Воздух

На ниво на Општина Вевчани состојбата со квалитетот на воздухот е задоволителна, односно не постои некој субјект кој во поголем обем би влијаел врз квалитетот на воздухот. Во општината не постојат индустриски капацитети или некоја друга инсталација која би го загадувала воздухот.

Општина Вевчани во моментов не е вклучена во следењето на квалитетот на воздухот во рамките на мониторинг-програмите на државно ниво.

Загадувањето на воздухот од сообраќајот е резултат на користењето на течни енергенци, при чие согорување се испуштаат: азотни оксиди, сулфур диоксид, јаглероден моноксид, јаглероден диоксид, прашина, алдехиди, олово и органски киселини. Нивото на емисиите во воздухот од мобилните извори не зависи само од степенот на активност, туку постои индиректна поврзаност со квалитетот на горивата што се користат, како и со старосната структура на возниот парк. Сепак, загадувањето на воздухот од сообраќајот не претставува сериозен проблем во руралните средини, туку тоа произлегува од интензивните движења по регионалните и магистралните патни правци.

Поголема фреквенција на сообраќајот постои преку регионалниот пат до Здравствениот дом Вевчани и понатаму до соседното село Окиси, како и кон викенд населбата Горна Белица. Се планира изградба на два заобиколни регионални пата со кои ќе овозможи намалување на бучавата и количината на издувните гасови.

Најголемото влијание на загадувањето на воздухот во општината е резултат од начинот на затоплување на домовите на локалното население, кое во најголем број случаи користи огревно дрво или јаглен, при чие согорување се ослободуваат опасни елементи: јаглерод диоксид, сулфур диоксид... Количеството на употребено огревно дрво е речиси исто секоја година, бидејќи само мал број домаќинства користат друг извор на затоплување (нафта, јаглен и сл.).

Општина Вевчани има одобрено повеќе елаборати за заштита на животната средина поднесени од страна на оператори и инсталации кои подлежат на таа законска обврска и тие значително имаат преземено мерки и активности за подобрување на дејноста на сите области на животната средина.

Општо кажано, состојбата со воздухот во Општина Вевчани е на задоволително ниво, без тенденција за нејзино влошување.

9.2. Клима

Климата¹⁸ на подрачјето на Вевчани е умерено континентална, модифицирана со посебна клима на локално подрачје, а во повисоките предели е застапена планинска клима. Средната годишна температура изнесува околу 10 °C. Најстудени месеци се

¹⁸ План за управување со споменикот на природата Вевчански Извори за период 2016 – 2026.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

јануари и февруари, а најтопли јули и август, со просечна температура од околу 21 °С. Средното годишно количество врнежи изнесува околу 1 000 мм, со најголемо количество на врнежи во зимските, а најмало во летните месеци. Релативната влажност на воздухот, пак, изнесува 70-74 %, додека ветровите се делат на постојани (северниот дува по долината на Црн Дрим во зимските месеци, а лете носи свежина, и јужниот ветер кој дува од езерото кон копното) и локални (оној кој дува од правец на планината по месноста Долга и Средни Рид). Вевчани се наоѓа во Охридско-Струшкиот Регион (2.355 часа), кој, пак, се одликува со долготраен сончев сјај. Меѓутоа, со оглед на географската положба што ја има Вевчани, сончевиот сјај има нешто помала вредност на сончевиот сјај изразен во часови. Осончувањето е значително поголемо во летните месеци и се движи околу 280 часа или просечно по околу 9-10 часа дневно. Со најдолго траење на сончевиот сјај се одликува месецот јули, со просек околу 340 часа или просечно дневно по 11 часа. Осончувањето, пак, во зимските месеци е значително помало и изнесува во просек околу 70 часа.

9.3. Вегетација¹⁹

Вегетационите одлики на теренот се зависни главно од климатските услови, од реклјефот и од составот на почвата. Повисоките делови на теренот примаат доволно врнежи во текот на целата година, но средните годишни температури во вегетациониот период се ниски, така што не постојат погодни услови за поразвиено аграрно производство. Исто така, во овие предели вегетациониот период е нешто покус. Во рамничарските делови, бидејќи природно имаат можност за наводнување, застапено е одгледувањето на земјоделски, зеленчукови култури и лозја со помали овошни насади. Во источниот рамничарски дел ретко се одгледуваат житни култури, но е мошне присутно одгледувањето на пченка и тревна сточна храна.

9.4. Хидрографија (реки, езера) – хидролошки карактеристики²⁰

Главна хидрографска артерија на територијата на населбата Вевчани е вевчанската река Матица која минува низ населбата и се влева во Црн Дрим. Нејзините извори се наоѓаат на источните падини на планината Јабланица, во близината на населбата, на надморска височина од 950 м, а се сместени во тирјански варовници. Покрај овој богат извор, постојат и други планински извори, како и фосилен остаток на леднички цирк во кој постои мала езерска водена површина (локва).

Населбата со вода за пиење се снабдува од изворот на реката Матица и од планинските извори, кои по природен пат доаѓаат до неа. Овие води создаваат можност за посебна атрактивност на амбиентот во населбата. Исто така, на само 12 км од населбата Вевчани се наоѓа и Охридското Езеро.

Според податоците во Планот за управување со СП Вевчански Извори, во однос на хидролошките карактеристики, треба да се нагласи дека тие се условени од неколку фактори: климата – посебно врнежите, геолошкиот состав, односно видот на карпите во

¹⁹ Извор: Генерален урбанистички план.

²⁰ План за управување со споменикот на природата Вевчански Извори за период 2016 – 2026.

подлогата, релјефот, особено наклоните, растителниот свет, видот на почвите и, секако, влијанието на човечкиот фактор.

Според изохиетската карта, подрачјето на СП Вевчански Извори годишно добива во просек околу 975 мм врнежи, а вредностите се движат од 890 мм во подножјето до 1.050 мм во највисоките делови. Тоа значи дека на овој простор просечно годишно наврнуваат (во вид на дожд и снег) околу 13,5 милиони метри кубни водна маса. Најголем дел од неа (60-65 %) истекува површински преку водотеците Вевчанска Река (Есејнца), Подгоречка Река и Беличка Река. Дел истекува подземно, а еден дел се губи со испарување и транспирација.

9.4.1. Подземни води и извори

Со оглед на значителната пошуменост, најголем дел од водата ја „зафаќаат“ растенијата и шумската почва. Наведеното, заедно со геолошкиот состав и присуството на песочници, алевролити и глинци, е причина за богати подземни издани, со појава на голем број, главно слаби извори (до 10 л/сек.). Застапеноста, пак, на карбонатни карпи (доломити, варовници) на речиси половина од територијата (47,3 %), условува силна подземна циркулација низ пукнатините кон подножјето, а како резултат на тоа има појава на систем од карстни извори со значителна обилност, познати како Вевчански Извори. Обилноста на изворите е прилично променлива и се движи помеѓу 0,5 и 4 м³/сек., а во просек изнесува околу 1-1,5 м³/сек. Досега не е извршено точно утврдување на потеклото на водата во изворите, но според начинот на функционирање и промените на обилноста (протекот), јасно е дека се од повисокиот дел од сливот. Со оглед на големината и значењето на овие извори за Вевчани, но и на национално ниво, неопходно е внимателно изведување на сите активности во сливното подрачје над изворите, па до највисоките делови на планината кон Црн Камен. Сличен карактер имаат карстните извори Криви Вирој, со тоа што тие се од повремени тип и во летниот период најчесто немаат хидролошка функција. Инаку, Криви Вирој вода добиваат од топење на снегот, врнежите и веројатно од Вевчанското глацијално езеро (Вевчанска Локва) кое е на 400 м западно и 150 м повисоко. Водата од изворите, пак, се губи низводно низ многуте понори во варовниците. Релативно поголеми се изворите на водотекот Подолга, десната притока на Есејнца (Вевчанска Река).

9.4.2. Речна мрежа

Речната мрежа на подрачјето на СП Вевчански Извори е густа и ја сочинуваат 20-тина водотеци со вкупна должина од 23,5 км или 1,7 км². Најголем водотек е Есејнца, односно изворишниот дел на Вевчанска Река, чија должина во рамките на подрачјето изнесува 4,5 км. Настанува во подножјето на Вевчанска Голина, на околу 1.650 м надморска височина, со спојување на 3 потоци. Поради пошуменоста на сливот, има постојан карактер. Есејнца има 2 позначајни притоки, и тоа Подолга (2,5 км) од десната страна и Иљков Поток (2,3 км) кој е со повремени карактер, од левата страна. Тие, особено Подолга, придонесуваат за зголемување на протекот на главната река, која на влезот во н. м. Вевчани веќе има просечен протек од околу 1 м³/сек. Непосредно во н. м. Вевчани, во Вевчанска Река (Матица) се влева Дупни Дол (2,3 км) кој ги прима и водите од Вевчанските Извори. На тој начин, Вевчанска Река, низводно од Дупни Дол

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

има протек од 1-5 м³/сек. Останатите водотеци – притоки на Подгоречка Река и на Беличка Река – се мали и со повремени карактер, така што немаат некое посебно хидролошко значење за СП Вевчански Извори.

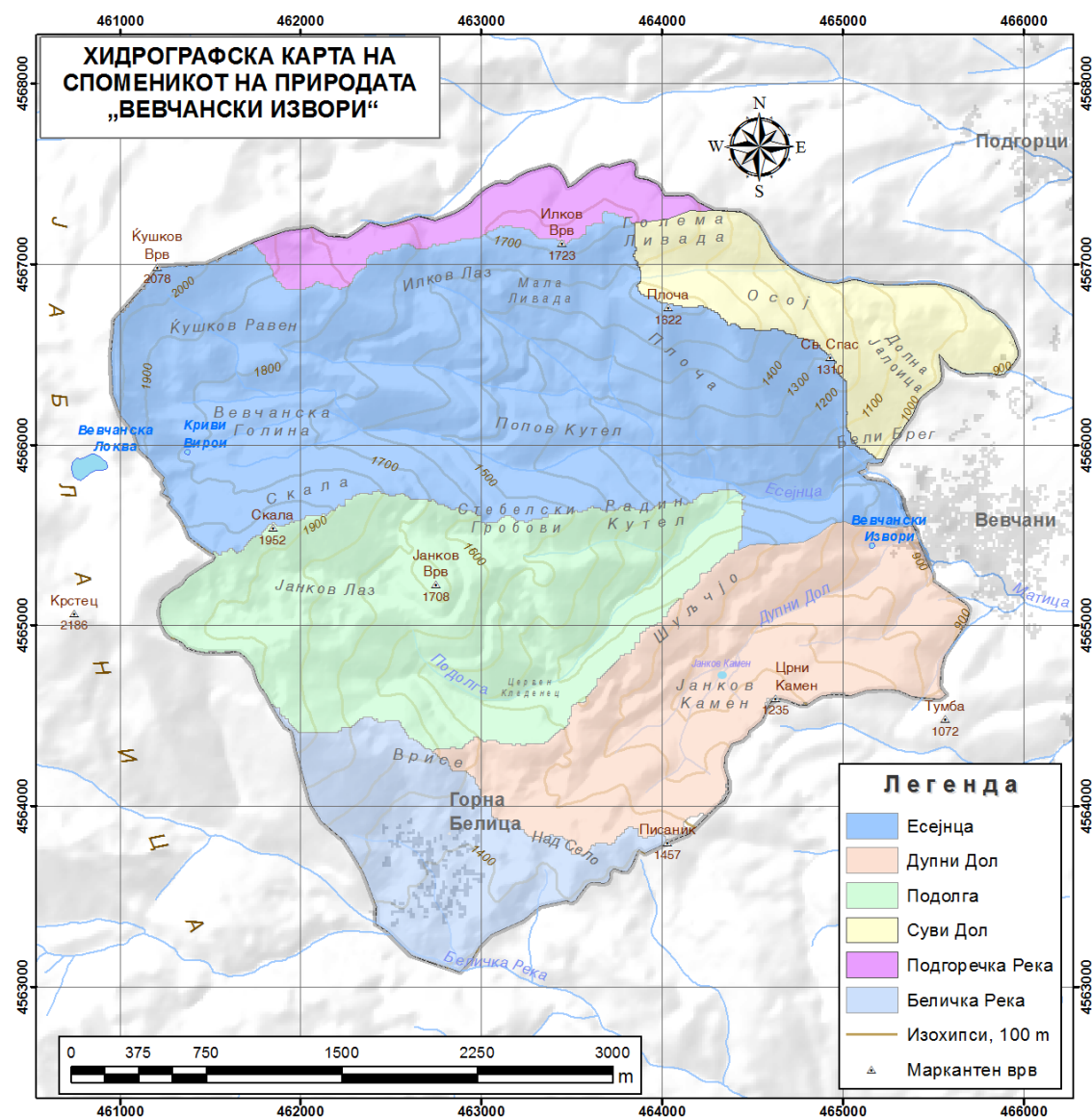
ТАБЕЛА 6: Основни хидрографски карактеристики на сливовите во рамките на СП Вевчански Извори

Р. бр.	Слив	Површина км ²	во %	Средна вис. м	Среден пад °
1.1	Есејнца	5,41	39,3	1.566	25,7
1.2	Подолга	3,01	21,9	1.582	27,3
1.3	Дупни Дол	2,34	17,0	1.213	23,5
1.4	Суви Дол	1,12	8,1	1.260	27,2
	Вевчанска Река	11,89	86,5	1.471	25,8
2	Подгоречка	0,58	4,2	1.718	21,7
3	Беличка	1,28	9,3	1.475	20,3
	<i>Вкупно</i>	<i>13,75</i>	<i>100,0</i>	<i>1.482</i>	<i>25,1</i>

Слика 1. Хидрографска карта на Споменикот на природата Вевчански Извори

Од претходното е јасно дека водотеците во рамките на СП Вевчански Извори се релативно постојани и богати со вода, особено Вевчанска Река (Матица или Есејнца во горниот дел). Оваа река одводнува најголем дел од подрачјето. Ако се земе предвид дека истата кај н. м. Вевчани има просечен протек од околу 2 м³/сек. (заедно со водата од Вевчанските Извори), произлегува дека годишно преку неа истекуваат 65 милиони метри кубни вода, што е значително над количеството вода што се добива од врнежите (13,5 милиони м³). Се поставува прашање од каде толкав „вишок“ на вода. Поради карбонатниот карактер на повисокиот дел на планината Јабланица, најверојатно дел од таа разлика е од Вевчанскиот Цирк и Локвата, а дел веројатно подземно доаѓа од сливот на Подгоречка Река (со Подгоречкиот Цирк), па можеби дури и од сливот на Беличка Река.

9.4.3. Езера

Во рамките на СП Вевчански Извори има и една микроакумулација кај месноста Јанков Камен, со преградување на водотекот Дупни Дол. Оваа акумулација има должина од 30-45 м, површина од 1.100 м² и длабочината до 4 м, а вкупниот корисен волумен изнесува 3.500 м³. Изградена е во 2010 година за рекреативни цели и нема некое посебно значење.

Иако не е во границите на СП Вевчански Извори, многу поголемо хидролошко значење за СП Вевчански Извори има Вевчанската Локва или Вевчанско Езеро. Иако е постојано природно глацијално-циркно езеро, сепак неговата површина е променлива во текот на годината, во зависност од осцилациите што ги прави нивото на езерската вода. Така, при апсолутно максимално ниво на езерската вода Вевчанското Езеро има површина од 27.807,3 м², при максимално ниво е 21.009 м², при средно тоа зафаќа 15.838 м², а при ниско ниво површината изнесува само 7.697 м². Најголемата должина е во правец југозапад – североисток и изнесува од 243 м при максимално ниво, до само 151 м при минимално ниво (Василески, 2008). Осцилациите се во врска со сезоната (влажна-сушна), количеството на врнежи, брзината на топење на снегот и др. Како што е

напоменато порано, речиси е сигурно дека водата од езерото преку подземни пукнатини истекува кон Криви Вирој и сливот на Есејнца, односно во сегашните граници на СП Вевчански Извори.

9.5. Шуми и шумска вегетација²¹

Шумите во споменикот на природата Вевчански Извори имаат посебно значење. Нивната распространетост на поголем дел од подрачјето, како и нивното високо еколошко значење во вкупниот природен амбиент му даваат посебен карактеристичен белег на подрачјето, што заедно со другите хидролошки, геолошки, биолошки и други вредности претставува предел со посебни природни карактеристики. Шумските комплекси имаат и многу важна улога во заштитата на Вевчанските Извори и Вевчанската Локва, кои претставуваат природни реткости со посебна убавина, функција и значење. Одржувањето на природноста и виталноста на шумските екосистеми во голема мера придонесува и за зачувување на поволната хидролошка состојба, која се одликува со голема обилност на изворите во текот на целата година. Поради тоа потребно е да се применуваат соодветни начини и практики на управување со шумските ресурси, кои ќе придонесат за зачувување на нивните природни вредности, како и за исполнување на другите социо-економски функции на шумите, без притоа да се нарушува природниот амбиент и вредноста на целиот шумски екосистем.

9.5.1. Опис на шумите според видовиот состав

Планинскиот масив Јабланица, во кој се наоѓа споменикот на природата Вевчански Извори, се одликува со значителен шумски диверзитет кој придонесува за тоа оваа планина да претставува едно од важните растителни подрачја во Македонија. На планината Јабланица застапени се поголем број видови дрвја, но сепак доминираат буката и дабот горун. Најголем дел од шумите се составени од широколисни (листопадни) видови дрвја, а помал дел од иглолисни (зимзелени) видови дрвја. Врз ваквиот состав влијание имале природните услови на подрачјето, вкупните историски околности и активностите на човекот. Денешната состојба со иглолисните видови во голема мера е резултат на активностите за пошумување и интродукција на иглолисни видови дрвја, кои се спроведувани од шумското стопанство „Јабланица“ од Струга.

На планината Јабланица се среќаваат чисти и мешани шуми. Чистите се составени со доминантно учество (над 90 % од вкупниот број дрвја) од еден вид дрво, најчесто бука или даб горун, додека мешаните се составени со различно учество од два или три вида, најчесто горун, бел габер и плоскач.

Вкупната застапеност на чистите и мешани шумски насади, заедно со нивната дрвна маса и прираст, се прикажани во Табела 7.

²¹ План за управување со споменикот на природата Вевчански Извори за период 2016 – 2026.

ТАБЕЛА 7: Шуми

Состав	Површина		Дрвна маса		Тековен прираст	
	ха	%	м ³	%	м ³	%
Чисти	10.187,23	76,3	1.221.757	89,6	19.173	76,1
Мешани	3.172,88	23,7	142.267	10,4	6.013	23,9
Вкупно	13.360,11	100	1.364.024	100	25.186	100

9.6. Снабдување со вода и управување со отпад²²

9.6.1. Снабдување со вода за пиење

Јавното претпријатие „Еремја“ – Вевчани обезбедува вода за пиење за над 2.400 жители, со мрежа во должина од 25 км. Во табелата 2-3 е прикажан бројот на корисници на услуги за водоснабдување и собирање на отпадни води.

ТАБЕЛА 8: Приклучоци за услуги за вода (корисници) на ЈП „Еремја“ – Вевчани (2017)²³

Подрачје на одговорност <u>ЈП „Еремја“ – Вевчани</u>							
Име на населба	Приклучени 2017	Водоснабдување – Корисници на услуги		Собирање на отпадни води – Корисници на услуги		Третман на отпадни води – Корисници на услуги	
		Домаќинства	Комерцијален	Домаќинства	Комерцијален	Домаќинства	Комерцијален
Вевчани	2.486	810	39	756	37	–	–
Вкупно	2.486	810	39	756	37	–	–

Целокупното количество на вода се обезбедува од сопствени извори и претпријатието не врши откупување/набавка на сурова вода од други субјекти.

Постојниот систем за водоснабдување на Вевчани е составен од два независни система, за Горна и Долна зона. Системот Горна зона снабдува 1/3 од населеното место. За оваа зона се зафаќа вода од Мурџа Ливада и Црвен Кладенец. Додека, пак, системот Долна зона снабдува 2/3 од населеното место со вода за пиење, а зафаќа вода од Вевчанските Извори.

²² Извор: Јавно комунално претпријатие „Еремја“ – Вевчани.

²³ БИЗНИС-ПЛАН ЗА ВОДНИ УСЛУГИ 2019 – 2021 ЈП „Еремја“ – Вевчани.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Двата система Горна и Долна зона располагаат со идентични резервоарски простор од по 250 м³, од кои едниот за Горна зона на 988 м н. в., а другиот за Долна зона на 918 м н. в. Тие се изградени во 1999/2000 година.

Вкупното производство на вода и потрошувачката на вода од страна на групите и корисниците се прикажани во табелите:

ТАБЕЛА 09: Вкупно производство на вода во ЈП „Еремја“ – Вевчани (2017)

		2016	2017
Волумен на вода од сопствено производство	м ³ /г.	883,008	883,008
Волумен на набавена сива вода	м ³ /г.	0	0
Волумен на произведена вода	м³/г.	883,008	883,008

ТАБЕЛА 10: Потрошувачка на вода од страна на групите корисници

		2016	2017
Домаќинства			
Население	Бр.	2,482	2,486
Приклучено население	Бр.	2,482	2,486
Процент на приклученост	%	100 %	100 %
Просечна специфична побарувачка на вода	л/лица/ден	133	138
Потрошувачка – домаќинства	м³/г.	120,419	125,201
Комерцијални/индустрија			
Број на корисници – Комерцијални/индустрија	Бр.	39	39
Просечна побарувачка – Комерцијални/индустрија	л/прикл./ден	784	869
Вкупна побарувачка – Комерцијални/индустрија	м³/г.	11,164	12,368
Вкупна побарувачка на вода	м³/г.	131,583	137,569
Зголемување/намалување на побарувачката на вода	%	-	4,5 %

Забелешка: се евидентираат две кориснички групи – домаќинства и правни лица (комерцијални)

ЈП „Еремја“ – Вевчани наплаќа различен надоместок за вода за различните групи корисници. Тарифите се целосно волуметриски. Постојните тарифи по потрошувачка група се дадени подолу во табела 11.

ТАБЕЛА 11: Сегашни тарифи за вода (без ДДВ)

Постојни тарифи		2016	2017	2018	2019
Домаќинства					
Водоснабдување	МКД/м ³	12.00	12.00	12.00	12,29
Собирање на отпадни води	МКД/м ³	6.00	6.00	6.00	6,16
Други корисници					
Водоснабдување	МКД/м ³	24.00	24.00	24.00	23,96
Собирање на отпадни води	МКД/м ³	12.00	12.00	12.00	12,01

9.6.2. Одведување на отпадни води

Општо

Постојниот систем за одведување на отпадни води во Вевчани е воспоставен во најголем дел на општината и останува мал дел за доизградба. Имено, помалку од 10 % од населението не е покриено со услугата одведување на отпадни води.

Мрежата е со должина од околу 23 км. Овие цевководи се димензионирани само за одведување на фекалните отпадни води.

Вака изградениот систем во овој момент се состои од ревизиони шахти, приклучни шахти, улични цевководи и колектори.

Отпадните води се излеваат во реципиент преку механичка решетка и песколов.

ТАБЕЛА 12: Цевки во мрежата за собирање на отпадни води

Реф	Име (опис)	Локација (опис)		Големина (дијаметар мм)	Материјал	Должина (м)	Должина
		Од	До				мапирана во ГИС
							%
1	Колекторски систем за фекална канализација Вевчани	Вевчани	Вевчани	Ф315	ПВЦ	500	0
2	Колекторски систем за фекална канализација Вевчани	Вевчани	Вевчани	Ф225	ПВЦ	5000	0
3	Колекторски систем за фекална канализација Вевчани	Вевчани	Вевчани	Ф160	ПВЦ	2.500	0
4	Колекторски систем за фекална канализација Вевчани	Вевчани	Вевчани	Ф110	ПВЦ	15.000	0
ВКУПНО						23.000	%

Волумен

Во следната Табела се дадени податоци за волуменот на собраната и одведена отпадна вода.

ТАБЕЛА 13: Собирање и одведување на отпадни води по групи на потрошувачи

Собирање и одведување на отпадни води		2016	2017
Домаќинства			
Население	Бр.	2.482	2.486
Приклучено население	Бр.	2.300	2.300
Процент на приклученост	%	93 %	93 %
Фактор на конверзија – водовод/канализација	коэф.	1	1

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Специфичен проток на отпадните води	л/лица/ден	128	134
Домаќинства	м³/г.	107.655	112.334
Комерцијални/индустрија			
Број на крисици – Комерцијални/индустрија	No	37	37
Специфична потрошувачка – Комерцијални/индустрија	л/прикл./ден	724	837
Вкупна потрошувачка – Комерцијални/индустрија	м³/г.	9.782	11.309
Институционални			
Број на крисици – Институционални	No	0	0
Специфична потрошувачка – Институционални	л/прикл./ден	-	-
Вкупна потрошувачка – Институционални	м³/г.	0	0
Вкупно проток на отпадни води, фактурирано	м³/г.	117.437	123.643
Инфилтрација (навлегување)	м³/г.	0	0
Вкупно проток на отпадни води на излез	м³/г.	117.437	123.643

Состојба, одржување и поправки

Колекторскиот систем за фекална канализација во Вевчани е изграден пред 20-тина години (со самопридонес), па е релативно нов, нема големи затнувања и интервенции на мрежата и трошоците на одржување и поправки на системот се ниски.

9.6.3. Пречистување на отпадни води

Општина Вевчани е 90 % покриена со мрежа на фекална канализација. На просторот опфатен со ГУП постои изградена фекална канализациона мрежа, која поминува по должина на најголемиот дел од улиците. Канализационите линии се изведени од улични ПВЦ канализациони цевки. На крајот на мрежата (колекторската линија) постои каскаден таложник со механичка решетка за примарно пречистување на отпадните води.

Од страна на УНДП, во рамките на проектот „Подобрување на управувањето со заштитените подрачја“, активност – изградба на пречистителни станици, одобрени се 350.000 евра за изработка на комплетна техничка документација и изградба на пречистителна станица за одведување на отпадните води за населено место Вевчани.

Изработена е физибилити-студија за пречистителна станица, со која се предложени три технички решенија; избрано е едно и изготвен е основен проект. По изготвувањето на основниот проект и добивањето одобрение за градба распишан е тендер за определување на економски оператор за изградба на пречистителната станица за одведување на отпадни води во Вевчани. Изградбата е во тек.

Во поглед на атмосферската канализација, атмосферските води делумно се одведуваат преку каналите за наводнување, делумно се одведуваат по сообраќајниците и се испуштаат во отворените корита.

9.6.4. Иригациони системи (системи за наводнување)²⁴

Во населбата Вевчани постојат системи за наводнување и одводнување на вишокот вода претставен преку канали за наводнување – јазови и бразди, со кои до 2016 година стопанисуваше ВЗ „Вевчанска Река“, а оттогаш надлежно е АД Водостопанство на РМ.

Во последните десетина години воопшто не е вложено во овие системи и тие се наоѓаат во катастрофална состојба, која доведува до напуштање и необработување на голем дел од земјоделските површини кои се наоѓаат во атарот на КО Вевчани.

9.6.5. Управување со отпад²⁵

Управувањето со отпад во Вевчани го врши ЈП „Еремја“ – Вевчани, кое врши собирање и депонирање на комунален отпад од домаќинствата и правните лица, со дозвола за собирање на комунален отпад издадена од Министерството за животна средина, Решение бр. 12, уп1/132. Поради недостиг на сопствена депонија за отпад, депонирањето се врши на привремената депонија во Струга. Покрај комуналниот отпад, претпријатието дава услуги и за собирање на кабаст и цврст отпад.

9.7. Културно наследство – заштита и унапредување

9.7.1. Архитектура

Со векови вевчанските мајстори биле надалеку познати по своите градителски вештини, зидање, делкање камен, фасадирање и сл. Организирани во тајфи, работеле како печалбари насекаде на Балканот и пошироко. Запознавајќи нови простори и култури, тие наученото го внесувале во родното Вевчани, водејќи го неговиот прогрес. Иако вевчанската стара архитектура била под влијание на новата европска архитектура, сепак, главно ги задржала трајните вредности на традицијата на македонската куќа – присуство на чардак, употреба на локални материјали и поделба на живеењето на зимско и летно согласно климатските услови.

Убавината на Вевчани ја создаваат и старите куќи, сведоци на едно време и навики на живеење на локалното население. Од многубројните зачувани посебно се истакнуваат следните кои ја раскажуваат приказната за вевчанската традиционална архитектура:

- **Куќата на Дуцкиновци** – куќа-палата, со троделна вертикална поделба, челно поставен чардак и извесни византиски реминисценции;
- **Куќата на Плушковци** – куќа со специфично расчленет чардак кој се провлекува низ просторот;
- **Куќата на Пешиновци** – висока куќа со двовисински трем и двоен средиштен чардак со изразито издиференциран зимски стан во меѓукатот и летен стан на катот;

²⁴ Извор: Подрачна единица на АД Водостопанство на РМ.

²⁵ Извор: ЈП „Еремја“ – Вевчани.

- ✚ **Куќата на Даскаловци** – мала куќа со затворен тип на чардак, во приземјето се сместени дуќани за народна носија, а во горните катови простории за живеење;
- ✚ **Куќата на Коруновци** – троделна поделба со средиштен чардак и специфична стилска обработка која се врзува за македонските средновековни цркви;
- ✚ **Куќата на Китановци** – високо развиена куќа со троделна поделба на основата и централно поставен чардак;
- ✚ **Куќата на Калајџиевци** – висока куќа со тесен фронт, простран челно поставен чардак и јасно издиференциран летен стан во катот од лесна бондрук констукција и зимски стан во масивен меѓукат;
- ✚ **Куќата на Костојчиновци** – малечка куќа со колонада од столбови и еркери што кружат на предниот дел од куќата, долниот дел е во камен, а горниот дел од бондрук конструкција;
- ✚ **Куќата на Гоговци** – куќа со двојно ориентиран средиштен чардак;
- ✚ **Куќата на Поповци** – куќа со висока архитектонска и структурална изразеност со карактеристична и специфична типологија.

9.7.2. Светилишта

„Храмот на Пресвета Богородица“ (Долна Церков)

Се наоѓала во центарот на Вевчани. Станува збор за стара црква којашто ја срушиле Турците. На истото место вевчанци подоцна почнале со градба на нова црква. Градбата започнала во дваесеттите години (1921 – 1928). Црквата била изградена повеќе од 1,5 м во висина (до прозорците), но поради недостиг на средства, градбата била прекината. Се влегувало низ две поголеми порти, од исток и од запад, а имало и други помали влезови и скалила од северната страна, коишто се користеле во други пригоди. Денес постојат видливи траги од црквата во центарот на Вевчани.

Црква „Св. Никола“ (Горна Церков)

Тоа е соборна црква, односно трокорабна базилика со олтар, лаѓа и балкон. Дозволата за изградба на црквата во Вевчани е издадена во 1834 година, а за неа и вевчанци дале многу пари за поткуп. За тоа говори и фактот што оваа црква е изградена со рамен под, што во тоа време не било дозволено од властите. Се говори дека претходно била ископана седум степеници под нивото, а потоа е затрупана. Инаку, црквата е градена од рачно делкан камен.

Нејзината должина изнесува 18 м, а широка е 12,5 м. Влезната врата е сидана со калај. Над неа, како и над другите отвори, во каменот се врежани библски симболи.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Иконописот во црквата е од Димитар Крстевиќ – Дичо Зографот (1819 – 1872) од село Тресонче, Дебарско. Овој истакнат и талентиран мијачки зограф во овој свет храм оставил вредни дела.

Североисточно од црквата се наоѓала камбанаријата чија камбана била донесена од Романија, а нејзини донатори биле браќата Насто и Крстан Костојчиноски, кои во тоа време биле на печалба во Турну Северин.

На 10.10.1999 г. започна градба на нов црковен објект со димензии 14 x 12 м, којшто се наоѓа западно од црквата и е во нејзино продолжение. Тој е наменет за крстилница, галерија на икони, библиотека со читалница, продавница за свеќи, канцеларија и апартман.

Црква „Св. Спас“ (Бела Плоча)

Се наоѓа на влезот од Вевчани од неговата североисточна страна. Се нарекува уште и „Долни Св. Спас“. Изградена е на свето место со површина од 1.500 м². Во почетокот светилиштето било мала дрвена куќарка, параклис, а по обновувањето од 1986 – 1996 г. е црква, солидно изградена од делкан камен. Осветувањето е извршено на 10.10.1996 година.

Манастир „Св. Спас“ (Горни)

Манастирот се наоѓа во планината западно од Вевчани, на надморска височина од 1.300 м. Просторот што го зафаќа самиот тој со околината изнесува 864 м², а шумата, која е во негова сопственост, изнесува 45 хектари. Тоа е стара дабова шума и низ неа води пат до манастирот по кој се стигнува за еден час пешачење. Манастирот е изграден во карпите, што е карактеристика за целиот терен тука. Источно од него има една голема карпа, надвисната над самиот пат, односно над селото. Се верува дека светецот не дозволува да се случи зло. Ова свето место веројатно постои од поодамна, но изградбата на манастирот е од подоцнежен период. Судејќи според иконите, може да се датира од втората половина на XIX век.

Црква „Св. Варвара“

Во минатото била параклис кој, покрај ова име, во Кралството Југославија го носел и името „Свети Сава“. Црквата се наоѓа северно од населбата, на едно мало возвишение, сред дабова шума. Меѓу овие дрвја има и неколку повеќеветковни стебла, што укажува на староста на ова светилиште. Стариот параклис е урнат во 1996 г., кога на истото место, но со поголеми димензии, е изградена црквата. Заедно со шумата и гробиштата, зафаќа површина од 14.065 м².

Црква „Св. Ѓорѓи Победоносец“

Во 2013 година, на православниот празник Ѓурѓовден, на влезот на Вевчани беа осветени темелите за изградба на нова црква – „Св. Ѓорѓи Победоносец“, посветена на истоимениот светител. Надворешноста на црквата е изградена од делкан камен, а внатрешноста сè уште е во изградба.

Параклис „Св. Димитрија“

Се наоѓа северно од населбата, во месноста Падарница. Парцелата на која е изграден изнесува 340 м². Не е познато од кога датира. Фреските се изработени од С. Николиќ од Битола, во 1914 година. Реновиран е во осумдесеттите години. Се посетува на ден Митровден (8.11.), кога се врши богослужба, а посетителите носат ветени подароци и палат свеќи.

Параклис „Св. Петка“

И ова светилиште се наоѓа северно од Вевчани, во непосредна близина на параклисот „Свети Димитрија“, и е последно во низата светилишта што ја формираат правата линија исток – запад. Површината на земјиштето на која е изграден изнесува 342 м². Не е познато од кога датира. Фреските на иконостасот се изработени од вевчанскиот зограф Никола Бубаноски, во 1924 година.

Параклис „Св. Недела“

Се наоѓа во месноста Извор и изграден е на поток (јаз) со вода. Исто така, во самиот параклис има и мал извор. Иконостасот е изработен од Ѓорѓија Бубаноски, во 1939 година.

Параклис „Света Среда“

Се наоѓа во месноста Извор. Во него има извор, односно чешма со света вода за која се верува дека им помага на жените кои немаат род, па оттука ја нарекуваат уште и „женска вода“. Објектот е изграден во 1972 година, од страна на браќата: Кристо, Сандре и Леон Шекуткоски, како донатори.

Црквиште „Свети Јован“

Се наоѓа во месноста Извор. Ова свето место е означено со икона на светецот на кој му се палат свеќи. Тука, во реката, секоја година на денот Водици (19.01.) се фрла крстот.

10. Општинска инфраструктура и планирање

Во овој дел се прикажани податоци за урбанизацијата и видот на урбанистички планови, индустриски зони, состојбата со транспортната инфраструктура, состојбата со техничката инфраструктура во однос на опфатот и квалитетот на електричната мрежа, состојбата со документацијата за просторно планирање во смисла на покриеност и ажурирани планови, телекомуникациите и сл., состојбата со комуналната инфраструктура и услугите во рамките на надлежностите на локалната самоуправа.

Постојната урбанистичка документација за Општина Вевчани не ги задоволува стандардите, бидејќи е мошне застарена, па поради тоа неопходно е да биде заменета со нова во насока на подобро планирање на развојот на Општината и максимално искористување на нејзините просторни можности. Во моментот е во тек изработка на генерален урбанистички план за Вевчани.

10.1. Урбанизација и вид на урбанистички планови²⁶

Изготвувањето на урбанистичките планови има за цел да обезбеди услови за континуиран процес на планско насочување на просторниот развој, преку спроведување на основните поставки и насоки за идната просторна организација, уредување, користење и заштита на просторот, како на населбата Вевчани така и на пошироката околина на целата Општина Вевчани.

Со спроведување на гореспоменатите поставки локалната самоуправа ќе обезбеди уредување и хуманизација на просторот, економски развој, како и заштита и унапредување на животната средина и природата.

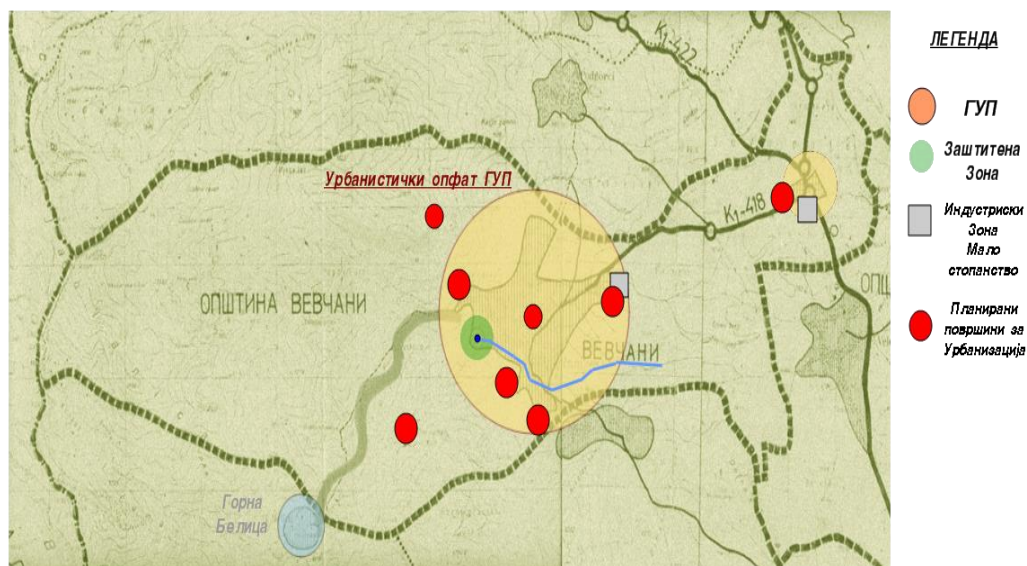
Како основни задачи од аспект на урбанистичкото планирање во 2018 година би требало да се реализираат следните активности:

- Изработка на урбанистички планови вон од населено место;
- Изработка на локална урбанистичка планска документација;
- Изработка на детални урбанистички планови за урбани единици, односно разработка на блокови како помали плански опфати за кои општината нема донесено ДУП-ови (на пример: Центарот на Вевчани е детално разработен како Блок 1 во УПС Вевчани); и
- Донесување на предлог-одлуки од страна на Советот за изработка на урбанистички планови и нивно приспособување со важечката законска регулатива.
- Како посебни планови согласно чл. 9, став (3) и став (4) од Законот за просторно и урбанистичко планирање, можат да се донесат и следните планови:
- Просторен план на Општината; и
- Просторен план за подрачје од посебен интерес за Републиката (национален

²⁶ Извор: Одделение за урбанизам и комунални работи, ЛЕР и заштита на животната средина – Програма за УП.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

парк или друга категорија на заштитено подрачје, акумулација или изворник на вода, подрачје со обемна експлоатација на минерални сировини, инфраструктурни и сообраќајни коридори, енергетски производни објекти и системи, мелиорациони и други системи и други подрачја од значење за Републиката утврдени со Просторниот план на Републиката.

Графички приказ на Општина Вевчани со постојни и планирани површини за донесување на урбанистички планови

А). УПС ВЕВЧАНИ со разработка на БЛОК 1 – Центар на Вевчани²⁷

Нацрт-верзијата на наведениот план е подготвена од страна на Агенцијата за планирање на просторот. Добиени се соодветните согласности и мислења од надлежни институции. Планот е во постапка, односно во фаза на добивање согласност од страна на Министерството за транспорт и врски.

Б). УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ ВОН ОД НАСЕЛЕНО МЕСТО²⁸

Урбанистички план вон од населено место согласно чл. 13 и чл. 13-а од Законот за просторно и урбанистичко планирање се донесува по потреба за плански опфати кои не се влезени во градежниот опфат согласно генералните урбанистички планови или урбанистичкиот план за село.

Со овој план се уредува намена и начин на користење на просторот, како и услови за градење на комплексни градби вон од населбата и другите населени места.

Бидејќи овие урбанистички планови се изработуваат врз основа на претходно издадени услови за планирање на просторот од страна на Министерството за животна средина и

²⁷ Извор: Одделение за урбанизам и комунални работи, ЛЕР и заштита на животната средина – Програма за УП.

²⁸ Извор: Одделение за урбанизам и комунални работи, ЛЕР и заштита на животната средина – Програма за УП.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

просторно планирање, нивното донесување ќе биде согласно наведените законски процедури.

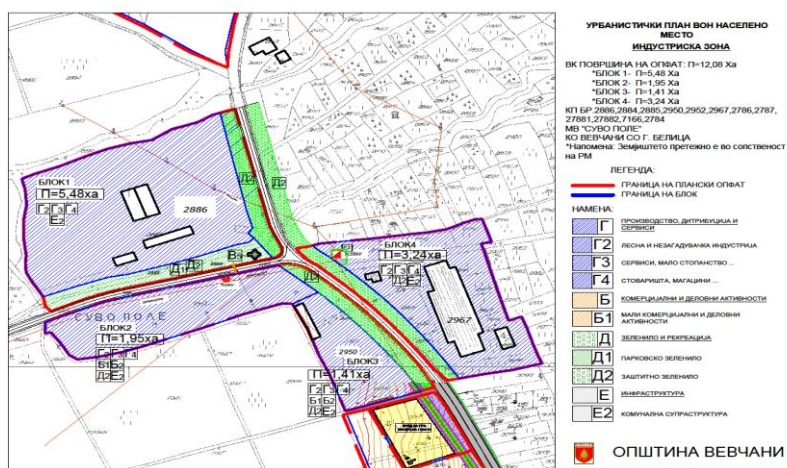
Општина Вевчани располага со одредени атрактивни простори кои не се опфатени со ГУП (УПС Вевчани) и кои треба да се усогласат со Законот за просторно и урбанистичко планирање, односно потребно е да се изврши ревидирање и донесување на ниво на Урбанистички план вон од населено место.

Овие плански зафати се однесуваат на локалитетите:

1. М. В. Суво Поле

УПВНМ – Индустриска зона, Вкупна површина на опфат 12,08 ха,
КП бр. 2886, 2884, 2885, 2950, 2 952, 2967, 2787, 2788/1, 2788/2, 7166 и 2784.

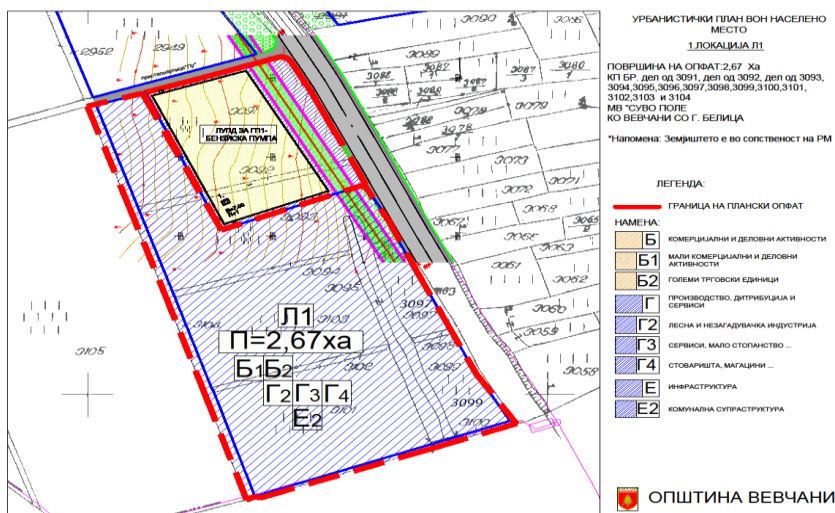
Планирана намена на земјиштето: Б1, Г2, Г3, Г4, Д2, Е2.

2. М. В. Суво Поле, Локација Л1

УПВНМ – Л1, Површина на опфат 2,67 ха,
КП бр. дел од 3091, дел од 3092, дел од 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099,
3100, 3102, 3103 и 3104.

Планирана намена на земјиштето: Б1, Б2, Г2, Г3, Г4, Д2, Е2.

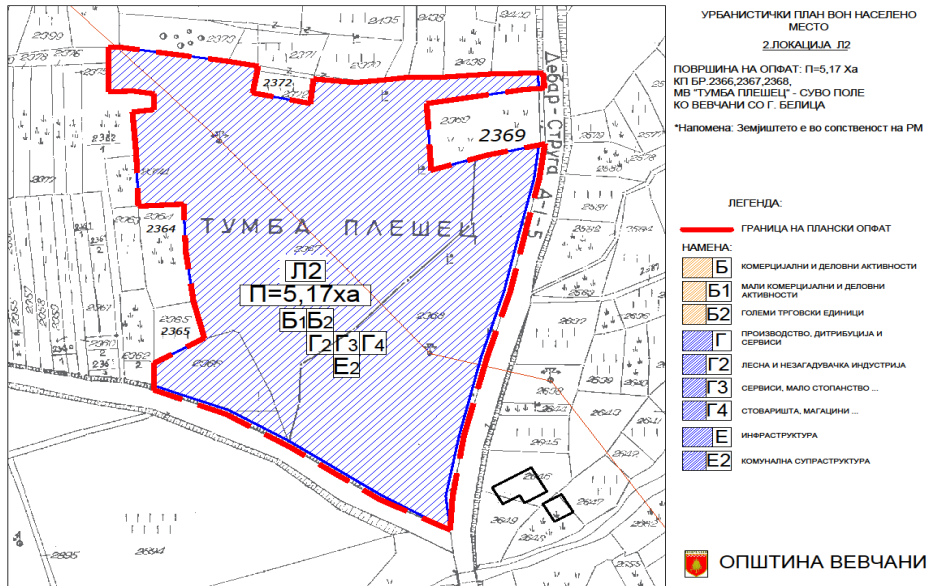

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

3. М. В. Тумба Плешец, Локација Л2

- УПВНМ – Л2, Површина на опфат 5,17 ха, КП бр. 2366, 2367, 2368, 3094.

Планирана намена на земјиштето: Б1, Б2, Г2, Г3, Г4, Д2, Е2.

4. М. В. Дримски Ливади, Локација Л3

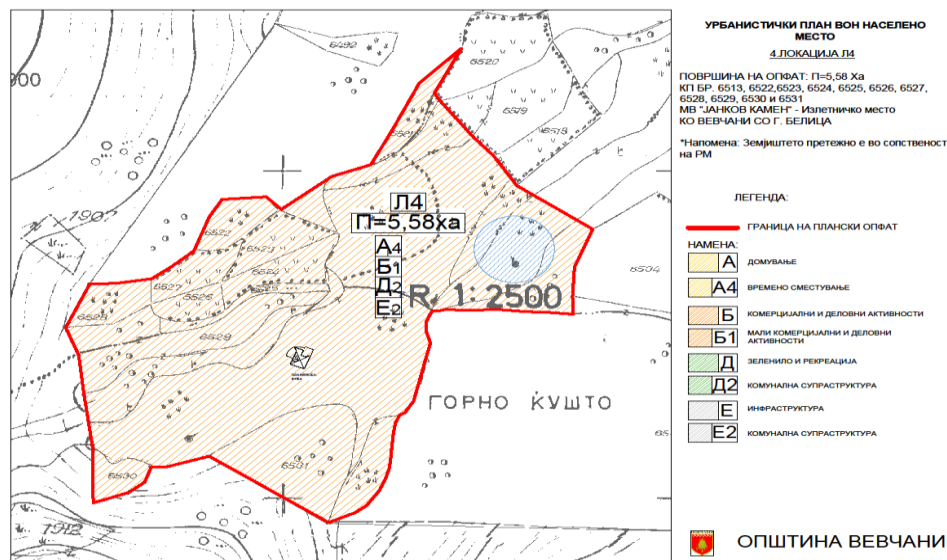
- УПВНМ – Л3, Површина на опфат 1,34 ха, КП бр. 2470 и 2473.
- Планирана намена на земјиштето: А4, Б1, Е2.

5. М. В. Јанков Камен, Локација Л4

- УПВНМ – Л2, Површина на опфат 5,58 ха,
КП бр. 6513, 6522, 6523, 6524, 6525, 6523, 6527, 6528, 6529, 6530 и 6531.

Планирана намена на земјиштето: А4, Б1, Д2, Е2.

За урбанизирање на оваа локација, која се наоѓа во рамките на споменикот на природата Вевчански Извори, треба претходно да се донесе Планот за управување со него, па потоа да се отпочне постапка за изработка и донесување на урбанистичка документација.

Месностите Белибрег, Смолејца и Попадина се влезени во планираното проширување на УПС Вевчани (ГУП) и ќе се разработуваат со детални урбанистички планови по усвојувањето на УПС Вевчани.

В. ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА²⁹

Овие планови, според измените за Законот за просторно и урбанистичко планирање од 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 и 2016 година, се предвидуваат за изработка од страна на локалната самоуправа за помали плански опфати, поединечни градежни парцели или неколку катастарски парцели вон од плански опфат претежно во м. в. Суво Поле и м. в. Смолејца.

Се донесуваат во постапка иницирана од локалната самоуправа или по барање на правни и физички лица или домашни и странски инвеститори.

Овие планови ќе се донесуваат во текот на 2019 година во зависност од потребите на Општината и по барање на заинтересирани правни и физички лица.

Планирани површини со Локална урбанистичка планска документација – за урбанизација од страна на Општината за 2019 година се предвидуваат градежните парцели во локалитетите:

²⁹ Извор: Одделение за урбанизам и комунални работи, ЛЕР и заштита на животната средина – Програма за УП.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- ✚ м. в. Суво Поле (вон од опфат);
- ✚ м. в. Смолејца – Белибрег (вон од опфат);
- ✚ м. в. Јанков Камен (вон од опфат);
- ✚ м. в. Попадина (вон од опфат);
- ✚ м. в. Зодишта (вон од опфат) и сл.

Тие се наведени во Програмата како алтернативни планови на УПВНМ, односно урбанизирање на помали опфати од една, две или неколку катастарски парцели.

Г. ДЕТАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ³⁰

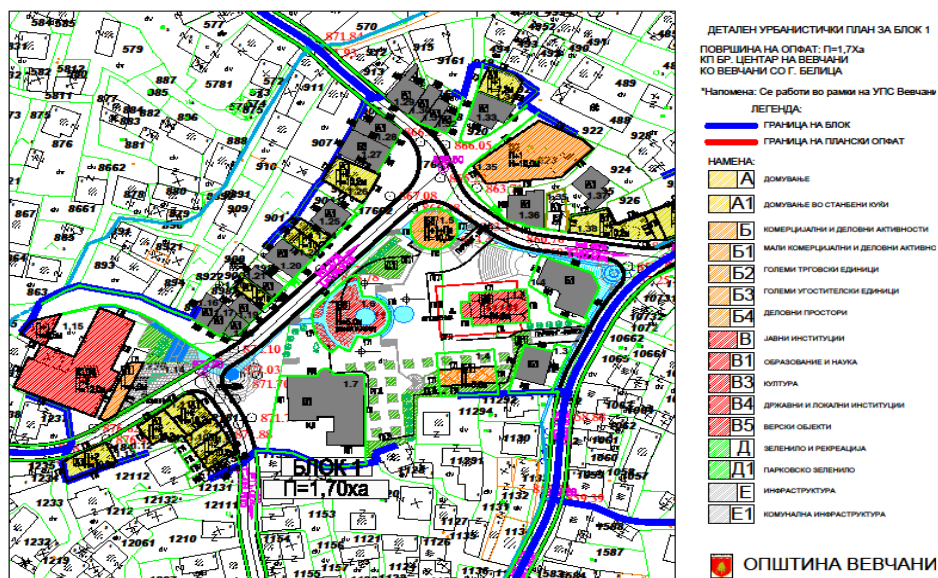
Според чл. 11, став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. весник на РМ“ бр. 51/2005, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 70/13, 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16), Детален урбанистички план се донесува за плански опфат за кој претходно е донесен Генерален урбанистички план или **Урбанистички план за село**.

Општина Вевчани досега нема донесено Детален или Детални урбанистички планови за одредени опфати според ГУП.

За 2019 година се планира да се донесат следните детални урбанистички планови:

1. Изработка на детални урбанистички планови за одредени делови од населбата по блокови согласно намената на земјиштето од УПС Вевчани:

- ✚ **Детален урбанистички план за Блок 1.** Се разработува во рамките на УПС од страна на Агенцијата за планирање на просторот. Го опфаќа централниот дел на населбата, односно самиот центар на Вевчани.

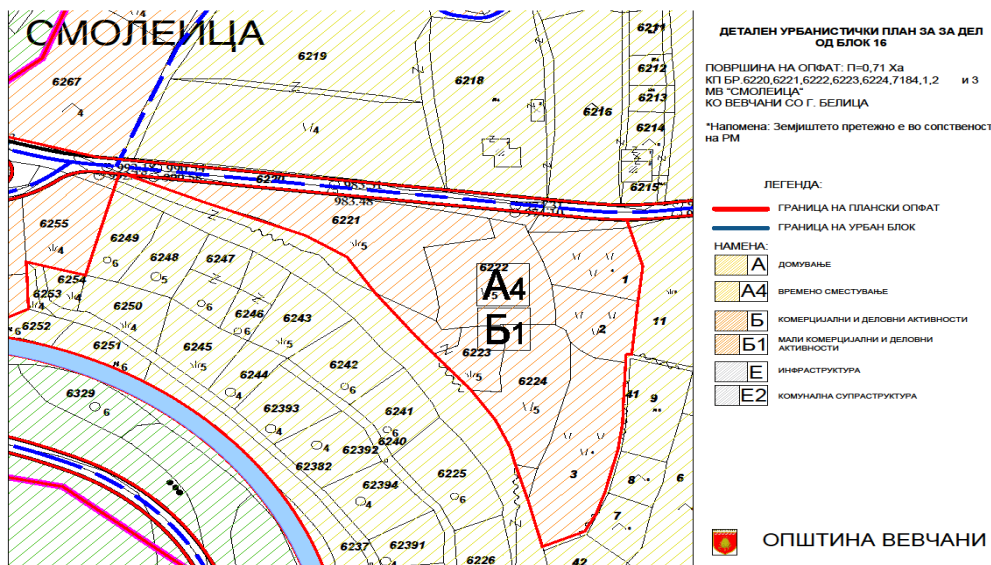

- ✚ **Детален урбанистички план за Блок 18.** Опфаќа неколку катастарски парцели на м. в. Белибрег. Површината на опфатот изнесува околу 6,28 хектари, КП бр. 6292, 6283, 6295 и 7183. Намена на земјиштето: А4, Б1, Д2, Е2.

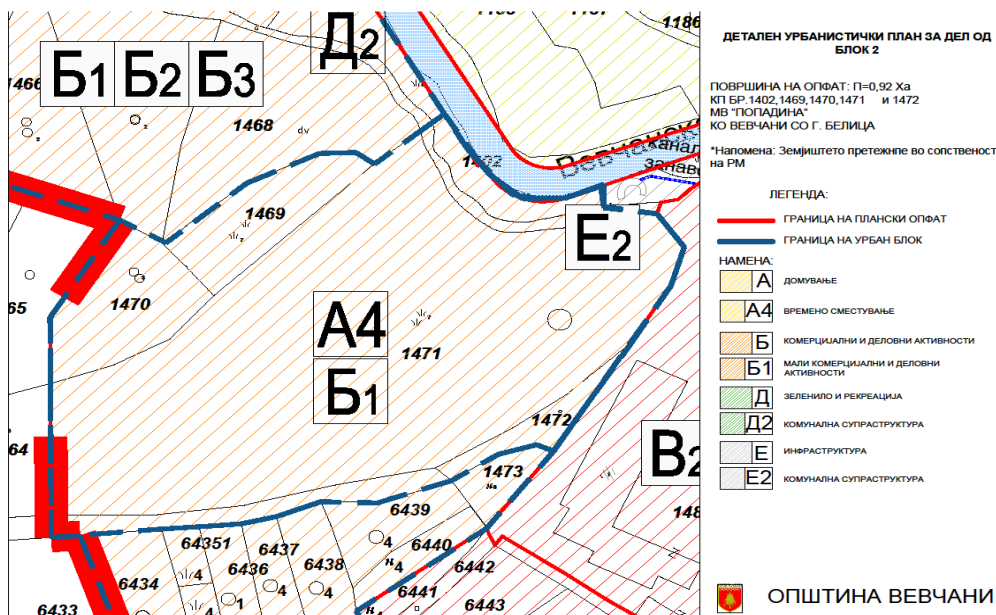
³⁰ Извор: Одделение за урбанизам и комунални работи, ЛЕР и заштита на животната средина – Програма за УП.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

- Детален урбанистички план за Блок 16.** Опфаќа неколку катастарски парцели на м. в. Смолејца (стар базен). Површината на опфатот изнесува околу 0,71 ха, КП бр. 6220, 6221, 6222, 6223, 6224, 7184, 1, 2 и 3. Намена на земјиштето: А4, Б1, Д2, Е2.

- Детален урбанистички план за Блок 2.** Опфаќа неколку катастарски парцели на м. в. Попадина. Површината на опфатот изнесува околу 0,92 ха, КП бр. 1402, 1469, 1470, 1471, 1472. Намена на земјиштето: А4, Б1, Д2, Е2.

Со горенаведените локации ќе се аплицира за нивна изработка до Министерството за транспорт и врски, согласно јавниот повик за предлог-локации за урбанизирање, односно во согласност со годишната програма на Владата.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Во долната табела се дадени планираните локации за изработка на урбанистичките планови, површината на опфат, вид на планот, намената, сопственост на земјиштето, како и приближна процена на чинење на планот.

ОПШТИНА ВЕВЧАНИ						
Табеларен преглед на локации за изработка на урбанистички планови ³¹						
Р. бр.	ЛОКАЦИЈА (М. В.)	Р (ХА) R (ha)	ВИД НА ПЛАН	НАМЕНА	ПРОЦЕНЕТА ВРЕДНОСТ (€)	ЗАБЕЛЕШКА
А. УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВОН ОД НАСЕЛЕНО МЕСТО – УПВНМ						
1.	М. В. Суво Поле – индустриска зона	12,1 ха	УПВНМ, (ЛУПД) (ДУПД)	Индустија (лесна загадувачка индустија), трговски центар, бензиска пумпа, мало стопанство, винарии, сервисни услуги, комунална супраструктура	~36.300 €	Претежно државно земјиште
2.	М. В. Суво Поле Л1 – во продолжение на бензиска пумпа	2,67 ха	УПВНМ, (ЛУПД) (ДУПД)	Индустија (лесна загадувачка индустија), трговски центар, мало стопанство, винарии, сервисни услуги, комунална супраструктура	~ 8.200 €	Претежно државно земјиште
3.	М. В. Тумба Плешец Л2	5,17 ха	УПВНМ, (ЛУПД) (ДУПД)	Индустија (лесна загадувачка индустија), трговски центар, мало стопанство, винарии, сервисни услуги, комунална супраструктура	~ 16.500 €	Претежно државно земјиште
4.	М. В. Дримски Ливади Л3	1,34 ха	УПВНМ, (ЛУПД) (ДУПД)	Привремено сместување – викендички, мотел, камп, мали комерцијални и деловни активности, комунална супраструктура	~ 2.800 €	Претежно државно земјиште
5.	М. В. Јанков Камен Л4	5,58 ха	УПВНМ, (ЛУПД) (ДУПД)	Привремено сместување – викендички, мотел, камп, мали комерцијални и деловни активности, комунална супраструктура	~ 20.900 €	Претежно државно земјиште
В. ДЕТАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ – ДУП						
1.	М. В. Белибрег Блок 18	6,28 ха	ДУП	Привремено сместување – викендички, угостителство и туризам – хотели, мотели	~ 5.860 €	Државно земјиште + приватна сопственост
2.	М. В. Смолејца Блок 16	0,71 ха	ДУП	Угостителство и туризам – хотели, мотели, комерција	~ 1.800 €	Државно земјиште + приватна сопственост
3.	М. В. Попадина Блок 2	0,92 ха	ДУП	Привремено сместување – викендички, домови, угостителство и туризам – хотели, мотели, мали комерцијални активности	~ 2.000 €	Државно земјиште

³¹ Извор: Одделение за урбанизам и комунални работи, ЛЕР и заштита на животната средина – Програма за УП.

10.2. Инфраструктура и јавни услуги³²

Патишта – регионални и локални

Регионален пат е Суво Поле (Кореа) – Фабрика „Вевчанка“ („Службен весник на РМ“ бр. 168/18). Неговата ширина е 6,0 м, а должината е 4,5 км. Тој е асфалтиран и е во добра коловозна состојба.

Локални патишта во населбата се:

- Вевчани – Горна Белица; ширина = 3,5 м (планински пат), должина = 5 км асфалт, должина = 3,5 км под тампон (за асфалтирање останува уште 1,5 км);
- Ф-ка „Вевчанка“ – Здравствен дом; должина 1,8 км – пробиеан и асфалтиран во должина од 0,6 км.

Улиците низ населбата се од асфалт и бекатон и камени плочи.

До населбата Вевчани се доаѓа преку локалниот пат што се одвојува од регионалниот патен правец Струга – Дебар со вкупна должина до населбата од 4 км. Од населбата во правец кон југ постои локален пат за селото Октиси, кој е асфалтиран но изграден по постојната траса која не е соодветна за непречено одвивање на нормален сообраќај во две насоки. Кон селото Подгорци има оформен патен правец, но не е тампониран ниту асфалтиран, додека со селото Горна Белица населбата е поврзана во еден дел со асфалтиран пат, а останатиот дел е тампониран (500 м).

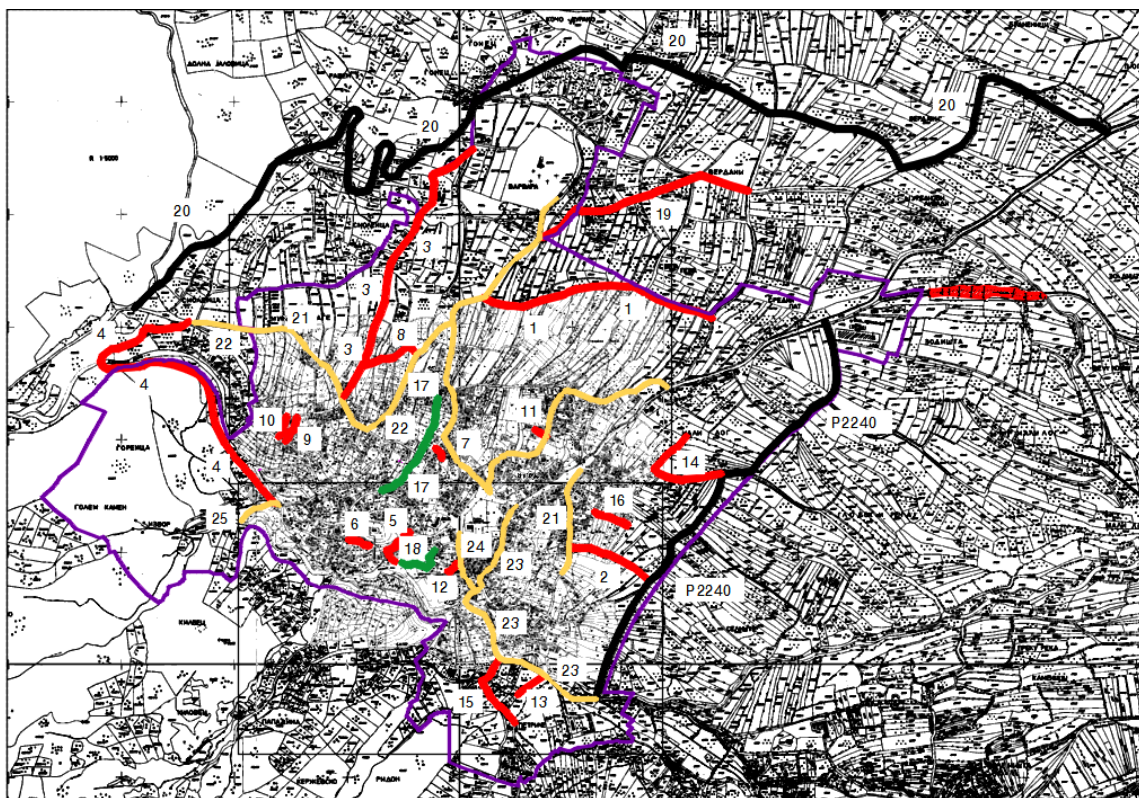
Општина Вевчани донесува годишна програма за изградба, реконструкција, одржување и заштита на патишта и улици на територијата на Вевчани за тековната година. Во програмата за 2019 година се опфатени одредени патни правци, локални улици и патишта, со што значително ќе се подобрат состојбата и квалитетот на сообраќајниците, а со тоа и комуникацијата и безбедноста на корисниците на овие инфраструктурни градби.

Имајќи ја предвид финансиската состојба и состојбата на патиштата во општината, предвидените активности ќе се реализираат етапно со учество на Општина Вевчани – буџет, Министерство за транспорт и врски, односно Јавно претпријатие за државни патишта, Агенција за рурален развој, Центарот за развој на Југозападниот плански регион, надворешни фондови и донации, како и други извори на финансирање.

Покрај изградба и реконструкција, односно довршување на одредени делници, акцентот повторно се става на започнатиот патен правец во долниот дел на населбата кој води до Здравствениот дом, а кој е прекатегоризиран како Регионален пат Р2240 (К1-418), во надлежност на ЈП за државни патишта. За него е изработена нова урбанистичка (проект за инфраструктура) и техничка документација на ниво на основен проект со ревизија.

Програмата, исто така, ги опфаќа и пренесените обврски од минатата година кои биле планирани или започнати со реализација.

³² Извор: Одделение за урбанизам, комунални работи, ЛЕР и заштита на животната средина.

Прегледна карта на планирани патишта и улици за изградба и реконструкција во Општина Вевчани

Состојбата на електричната мрежа во општината³³

Снабдувањето со електрична енергија на населбата Вевчани се врши со висок степен на сигурност затоа што во нејзина близина се наоѓа среднонапонски електрокапацитет од напонскиот ред 35 KV, трафостаница 35/10 KV „Суво Поле“ со две трафоединици од по 4 MVA.

Во населбата Вевчани постојат следните трафостаници:

- ✚ БТС 10/0,4 KV 400 KVA „Вевчанка“ – индустриска;
- ✚ СТС 10/0,4 KV 250 KVA „Бералиште“;
- ✚ СТС 10/0,4 KV 100 KVA „Црква“;
- ✚ ЧСТС 10/0,4 KV 100 KVA „Грд гребје“;
- ✚ ЧСТС 10/0,4 KV 160 KVA „Попој“;
- ✚ ЧСТС 10/0,4 KV 100 KVA „Детска градинка“;
- ✚ ЧСТС 10/0,4 KV 160 KVA „Амбуланта“.

Освен горенаведените ЕЕО, ЕВН на територијата на Општина Вевчани ги има изградено дополнително следните нови електроенергетски објекти:

- ✚ Нова КБТС 10/0,4 кВ „Енерго Вевчани“, во непосредна близина на магацин „Лашко“, на влез од ЕЛС, со можност за идни бататели за нови приклучоци;
- ✚ Каблирањето на 10 кВ надземен вод „Вевчани“ во делот од ТС 10/0,4 кВ градинка до ТС 10/0,4 кВ „Амбуланта“, во должина 0,5 км, а паралелно е положен и

³³ Извор: ЕВН Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје – КЕЦ Струга.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

нисконапонски кабел, со цел идно каблирање и на нисконапонската мрежа во овој дел на Општина Вевчани;

- ✚ Нови нисконапонски изводи од ТС 10/0,4 кВ „Бералиште“, како би се приклучиле нови корисници и за подобрување на напонските околности на постојните корисници на електрична енергија. Ова е делот на главната улица на влезот кон центарот на општината;
- ✚ Во минатите години, континуирани поправки преку тековно годишно одржување на нисконапонската мрежа, особено во самиот центар на општината, пред општинската зграда и кај фонтаната. Заменети се старите со нови дрвени столбови, прицврстени со нови бетонски ногари и проводниците се заменети со изолирани самоносиви проводници;
- ✚ Комплетна реконструкција на 10 кВ далековод „Вевчани“ од ТС 10/0,4 кВ „Градинка“ до село Горна Белица, каде се направи чистење на вегетацијата со коридор, замена на старите дрвени столбови со нови дрвени, како и дел со нови бетонски, со нова овесна опрема.

Високонапонската мрежа е главно воздушна.

За задоволување на идните потреби со квалитетна електрична енергија во населбата, ЕВН ќе ги следи урбанистичките планови за развој на општината и во согласност со нив ќе планира надоградби или изградби на нови дистрибутивни трафостаници, нови средонапонски и нисконапонски мрежи, како и реконструкции на постојните дистрибутивни трафостаници, среднонапонската и нисконапонската електрична мрежа и слични зафати.

11. Сигурност и безбедност во заедницата

Процената на потенцијалните ризици за заедницата и нивно намалување, како што се ризици од поплави, пожари, лизгање на земјиштето и сл., како и процената на капацитетите за справување со потенцијалните ризици, е направена врз основа на податоците од претходните години. Општина Вевчани, во соработка со Центарот за јавно здравје Охрид, секоја година изготвува Процена на загрозеност од поплави, пожари, ерозија и сл., како и План за управување со кризи.

12. СЕКТОРСКА СВОТ-АНАЛИЗА НА ОПШТИНАТА

СВОТ-анализата претставува анализа на внатрешните сили и слабости, како и на надворешните можности и закани по процесите на Општина Вевчани. Називот е кратенка од англиските зборови: strengths (сили), weaknesses (слабости), opportunities (можности) и threats (закани).

СВОТ, всушност, претставува анализа на внатрешните и надворешните фактори што влијаат врз функционирањето на општината. Сите внатрешни фактори врз кои Општината има или може да има влијание спаѓаат во групата на сили или слабости, зависно од тоа дали влијаат позитивно или негативно врз функционирањето на

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Општината. Спротивно на тоа, сите надворешни фактори врз кои Општината нема или не може да влијае, спаѓаат во категоријата на можности или закани, во зависност од тоа дали влијаат позитивно или негативно врз функционирањето на Општината. Во процесот на изработка на ИПЛР за Општина Вевчани иработена е СВОТ-анализа на следниве области: демографија, пазар на труд и социјална инфраструктура, општинска инфраструктура, локална економија, локална самоуправа, како и една интегрирана СВОТ-анализа.

12.1. СВОТ-АНАЛИЗА – ДЕМОГРАФИЈА

Сили	Слабости
1. Добра сообраќајна поврзаност на Вевчани со околните населби;	1. Низок животен стандард на локалното население;
2. Население со релативно добри меѓучовечки односи;	2. Невработеноста и ниските плати предизвикуваат миграција на младите луѓе во земјата и странство;
3. Повеќевековна традиција со почитување на сите обичаи;	3. Недоволен број високообразовен кадар по одделни дејности;
4. Човечки ресурси – образовани лица од сите профили.	4. Ниска еколошка свест на локалното население;
	5. Намален наталитет во Општината;
	6. Висок процент на активни и пасивни невработени лица.
Можности	Закани
1. Вклучување на населението во развојот преку граѓански организации и активности;	1. Општата економска состојба во државата влијание врз зголемување на невработеноста на населението и заминување во странство;
2. Отварање центри за квалификација, односно преквалификација на работоспособното население;	2. Трансфер на работна сила од еден стопански сектор во друг;
3. Зголемување на бројот на лица со повисок степен на образование;	3. Зголемување на миграцијата – одлевање на стручен кадар.
4. Интерес за вршење на волонтерска работа.	

12.2. СВОТ-АНАЛИЗА – СОЦИЈАЛНА БЛАГОСОСТОЈБА

Сили	Слабости
1. Населбата располага со обработливи земјоделски површини;	1. Невработеност на младите;
2. Инфраструктурни објекти (асфалтирани улици и патишта, училишта, амбуланти, детска градинка, Дом на културата);	2. Нефункционални и слабо искористени објекти за развој на туризмот и културата;
3. Културно-историски споменици, цркви, параклиси и сл.;	3. Немање терен за голем фудбал и мултифункционално игралиште за мали спортови;
4. Училиштен комплекс со нова училишна зграда, спортска сала и тениско игралиште и компјутеризација на училиштата;	4. Недостиг на програми за промоција на културните и традиционалните вредности;
5. Активно негување на културата, фолклорот и уметноста преку културно-уметничкото друштво;	5. Немање стратегија за развој на туризмот;
6. Голем број елементи на културно наследство – архитектура, куќи со зачуван автентичен изглед, дел под заштита на Завод за заштита на спомениците на културата и музеј – Охрид;	6. Немање стратегии и програми за развој на спортот;
7. Функционален клуб на пензионери.	7. Нема старски дом за грижа на стари и изнемоштени лица.
Можности	Закани
1. Изработка на проекти за добивање на домашни и странски инвестиции и донации;	1. Глобална економска криза и отпуштање од работа на голем број работници;
2. Користење на поволни кредити од банките;	2. Стагнација во намерите на странски и домашни инвеститори за инвестирање на капиталот.
3. Користење на разни бенефиции од државата, особено од АВРСМ;	
4. Средства за рурален и земјоделски развој од претпристапни фондови на ЕУ;	
5. Користење на можности за самовработување;	
6. Окрупнување во земјоделски задруги на индивидуални производители.	

12.3. СВОТ-АНАЛИЗА – ИНФРАСТРУКТУРА

Сили	Слабости
1. Патна сообраќајна поврзаност на Општината;	1. Немање современа пречистителна станица;
2. Сообраќајна поврзаност со соседните населби;	2. Руинирана каналска мрежа (јазови и бразди) за одведување на атмосферските води и за наводнување;
3. Развиена електроенергетска и телекомуникациска структура;	3. Недонесен Урбанистички план за Вевчани и урбанистички планови вон од населено месо за Јанков Камен, Суво Поле, Зодишта;
4. Постоене на сопствен водовод за водоснабдување со два резервоара за вода;	4. Немање системи за наводнување на земјоделските површини;
5. Вевчанска Река – Матица, која служи и за наводнување на земјоделските површини;	5. Непостоене на уредени индустриски зони;
6. Добра сообраќајна поврзаност со регионалниот пат Струга – Дебар;	6. Немање градежно земјиште во сопственост на Општината;
7. Над 90 % покриеност со канализациона мрежа низ целата населба;	7. Недоволен број на паркинг-места во населбата;
8. Постоене на вештачка акумулација Јанков Камен за наводнување на земјоделски површини;	8. Неуредени зелени површини;
9. Развиен јавен превоз на патници.	9. Нема решение за депонија.
Можности	Закани
1. Пристап до домашни и странски фондови за финансирање на објекти од инфраструктурата;	1. Загадување на почвата и подземните води;
2. Изградба на индустриски зони;	2. Појава на нелегална градба;
3. Меѓуопштинска соработка во областа на стопанството и индустријата;	3. Недоволно развиен систем за заштита на шумите;
4. Поволна географска местоположба;	4. Мали можности за влијание врз процесот на одлучување за капитални инвестиции;
5. Богатство со природни ресурси (шуми, вода, пасишта);	5. Нерегулирани права и обврски околу јавниот имот;
6. Изградба на два заобиколни регионални патишта во Општината;	6. Пасивност на одредени државни институции.
7. Постоене на техничка документација, елаборати и готови проекти од областа на инфраструктурата;	
8. Урбанизација на Општината преку донесување на нов генерален урбанистички план и изработка на урбанистички планови.	

12.4. СВОТ-АНАЛИЗА – ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Сили	Слабости
1. Директни средби на градоначалникот со граѓаните, секој работен ден;	1. Неправилна организациска поставеност на структурата на локалната самоуправа;
2. Зголемени ингеренции со Законот за децентрализација;	2. Непостоење на јавен медиум (весник, радио и сл.) на локално ниво;
3. Определеност за развој на Општината и зајакнување на нејзината улога;	3. Мала вклученост на граѓаните во решавањето и надминувањето на одредени проблеми во заедницата;
4. Постојните невладини организации се вклучени во реализацијата на проекти и проектни активности;	4. Недостиг на стручен кадар во општинската администрација;
5. Добро организирана здравствена заштита.	5. Докрај неспроведена децентрализација;
	6. Немоžност за планирање на буџетот за капитални инвестиции.
Можности	Закани
1. Прекугарнична соработка и развој на алтернативни форми на туризам, промоција на културни и туристички ресурси, екотуризам;	1. Постојана промена на законската регулатива;
2. Конкурирање пред ЕУ за користење на претпристапните фондови за реализација на одредени инфраструктурни проекти;	2. Неусогласеност и проблеми со европската регулатива;
3. Соработка со невладиниот, научниот и бизнис-секторот;	3. Ограничена можност за учество во создавањето развојни политики на регионално ниво.
4. Стручно оспособување на локалната администрација;	
5. Зајакнување на соработката со соседните единици на локална самоуправа за заедничко решавање на проблемите на регионално ниво.	

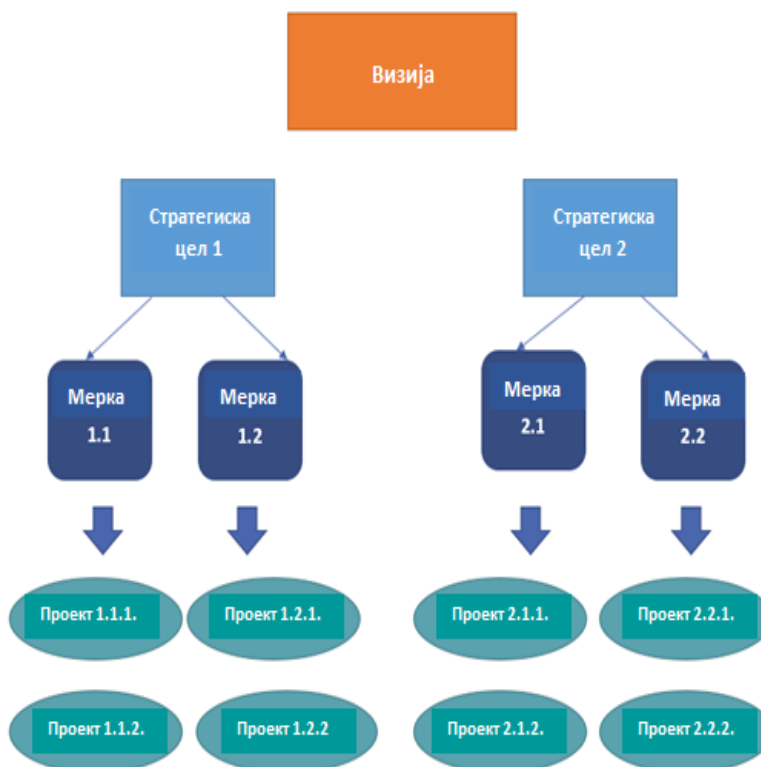
12.5. СВОТ-АНАЛИЗА – ЛОКАЛНА ЕКОНОМИЈА

Сили	Слабости
1. Обработливи земјоделски површини;	1. Одлив на стручни кадри во земјата и странство;
2. Развиена електро-енергетска и телекомуникциска мрежа;	2. Непостоење на гасоводен систем во општината како алтернативен систем за енергија;
3. Поволни климатски услови за развој на земјоделското производство;	3. Слаб прилив на странски инвестиции;
4. Површини под шума и пасишта;	4. Непостоење на капацитети за промоција и пласман на локалните производи – млеко и млечни производи, месо и сл.;
5. Развиена сообраќајна мрежа;	5. Немање поголеми индустриски капацитети;
6. Субвенционирање на земјоделското производство од страна на централната власт;	6. Недоволно развиена туристичка понуда;
7. Споменик на природата Вевчански Извори, како природен ресурс за развој на туризмот и локалната економија;	7. Непостоење на доволно сместувачки капацитети, неизвршена категоризација на постојните капацитети;
8. Местоположбата и близината на Охридското Езеро и аеродромот „Св. Апостол Павле“ – Охрид	8. Немање локални фондови за развој;
9. Водата како значаен ресурс;	9. Мали и расцепкани приватни земјоделски парцели;
10. Добри угостителски капацитети и услуги;	10. Слабо развиено занаетчиство.
11. Туристички локалитет Јанков Камен;	
12. Поволни услови за рурален туризам, екотуризам, авантуристички, зимски, религиозен и гастрономски туризам;	
13. Богат шумски фонд – флора и фауна.	
Можности	Закани
1. Услови за кредитирање на мали и средни претпријатија;	1. Намалување на природниот прираст;
2. Развој на селски и екотуризам, рурален, авантуристички, зимски, религиозен и гастрономски туризам;	2. Недостиг на работна сила;
3. Воведување на органско земјоделско производство;	3. Високи каматни стапки за користење на кредити од страна на банките;
4. Продлабочување на прекуграничната соработка и искористување на искуствата од Република Грција како членка на ЕУ;	4. Глобална светска криза и лоша економска состојба во државата;
5. Одредување на површини за индустриски зони и развој на занаетчиството;	5. Политизација на сите сфери.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

6. Прогласување на Националниот парк Јабланица;	
7. Поволна клима за развој на сточарството;	
8. Поврзување со тур-оператори за промоција на Вевчани како препознатлива туристичка дестинација;	
9. Зголемена промоција и афирмација на Вевчанскиот карневал – како најстар и најпознат во Европа;	
10. Постои интерес за комерцијално искористување на водените ресурси;	
11. Зголемување на бројот на сместувачки капацитети и создавање повеќедневна туристичка понуда.	

13. Визија за Општина Вевчани – интегрирано стратешко планирање

Графикон 2: Пример за поставување цели, приоритети и мерки

Визија: ОПШТИНА ВЕВЧАНИ – ЗЕЛЕНА ОПШТИНА, ЕКОНОМСКИ РАЗВИЕНА, СО ВИСОК ЖИВОТЕН СТАНДАРД, СО ЧИСТА И НЕДОПРЕНА ПРИРОДА, СО ЗАЧУВАНО КУЛТУРНО И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО, ПРЕПОЗНАТЛИВА ТУРИСТИЧКА ДЕСТИНАЦИЈА СО СВОЈА УНИКАТНА ТУРИСТИЧКА ПОНУДА СО ПРИРОДНО И ГАСТРОНОМСКО ИСКУСТВО БАЗИРАНО ВРЗ АВТОХТОНИ, ОРГАНСКИ ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ.

Конкретизацијата на визијата ќе овозможи реализација на следните стратешки цели:

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1: Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население;

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2: Одржливо управување и грижа за животната средина и природните ресурси;

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3: Развој на современо земјоделско производство и конкурентна економија.

13.1. СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1: Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население

13.1.1. Приоритети:

1. Унапредување на локалната патна инфраструктура;
2. Подобрување на сообраќајната поврзаност со соседните општини и регионалната патна инфраструктура;
3. Унапредување на комуналната инфраструктура;
4. Унапредување на социјалната инфраструктура, социјалните услуги и социјалната инклузија;
5. Подобрување на квалитетот на јавните услуги.

13.1.2. Мерки:

- 1.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура;
- 1.2. Донесување на урбанистички планови и друга планска документација;
- 2.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова регионална патна инфраструктура;
- 3.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова комунална инфраструктура – доизградба на систем за собирање, одведување и третман на отпадни води;
- 4.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова социјална инфраструктура;
- 4.2. Унапредување на социјалната инклузија и подобрување на социјалните услуги;
- 5.1. Подобрување на воспитно-образовниот процес преку мерки за подобрување на ефективностa и ефикасноста во образованието;
- 5.2. Поттикнување и збогатување на понудата на спортски и културни активности ;
- 5.3. Подобрување на капацитетите на давателите на јавни услуги.
- 5.4. Зајакнување на капацитетите на Советот на општина Вевчани

13.2. СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2: Одржливо управување и грижа за животната средина и природните ресурси

13.2.1. Приоритети:

1. Намалување на загадувањето преку развивање на квалитетен систем за управување со отпад и отпадни води;
2. Искористување на обновливи извори на енергија (ОИЕ) и примена на енергетски ефикасни мерки (ЕЕ);
3. Воспоставување систем за управување и мониторинг со заштитено подрачје.

13.2.2. Мерки:

- 1.1. Зајакнување на капацитетите на јавното комунално претпријатие;
- 1.2. Подобрување на управувањето со отпад;
- 1.3. Заштита и подобрување на квалитетот на водата и намалување на загаденоста на воздухот;
- 2.1. Искористување на потенцијалите за ОИЕ и ЕЕ мерки во јавниот сектор;
- 2.2. Едукација, промоција и кампањи за справување со климатските промени и искористување на ОИЕ и ЕЕ мерки;
- 3.1. Изработка и донесување на План за управување со СП Вевчански Извори;
- 3.2. Јакнење на капацитетите за одржливо управување со природните ресурси;
- 3.3. Едукација, брендирање, маркетинг и промоција на заштитеното подрачје.

13.3. СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3: Развој на современо земјоделство и конкурентна економија

13.3.1. Приоритети:

1. Поддршка за развој на современо земјоделство;
2. Спроведување на пристапот ЛЕАДЕР како идна ИПАРД-мерка;
3. Развој на квалификувана работна сила и намалување на структурната невработеност;
4. Создавање услови за раст и развој на локалната економија.

13.3.2. Мерки:

- 1.1. Подобрување на конкурентноста на земјоделските производи преку развој на еколошкото земјоделство;
- 2.1. Воспоставување трипартитна соработка во форма на Локална акциска група (ЛАГ);
- 3.1. Стимулирање на побарувачката на пазарот на труд и зголемување на вработеноста;
- 3.2. Усогласеност на понудата и побарувачката на работната сила;
- 3.3. Зголемување на ефикасноста и ефективноста на институциите на пазарот на трудот;
- 4.1. Поддршка за развој на мали и средни претпријатија (МСП) и самостојни вршители на дејност;
- 4.2. Зголемување на конкурентноста на локалните претпријатија;
- 4.3. Унапредување на руралниот развој и подобрување на туристичката понуда;
- 4.4. Менаџмент, промоција, маркетинг и брендирање на туристичката дестинација и нејзино одржливо управување – Вевчани.

ТАБЕЛА 14: Табеларен приказ на стратешките цели, приоритети, мерки, активности и проекти

<u>Стратешки цели</u>	<u>Приоритети</u>	<u>Мерки</u>	<u>Проекти/Активности</u>
1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население.	1. Унапредување на локалната патна инфраструктура	1.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура	1.1.1. Реконструкција на постојните локални патишта 1.1.2. Реконструкција на постојни улици 1.1.3. Изградба на нови локални патишта 1.1.4. Изградба на нови улици 1.1.5. Подобрување на осветлувањето на локалните патишта и улици 1.1.6. Изградба на велосипедски, спортски и рекреативни патеки
		1.2. Донесување на урбанистички планови и друга планска документација	1.2.1. Изработка и донесување на нов Урбанистички план за село и Урбанистички план вон од населено место 1.2.2. Изработка на нова техничка документација за патна инфраструктура
	2. Подобрување на сообраќајната поврзаност со соседните општини и регионалната патна инфраструктура	2.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова регионална патна инфраструктура	2.1.1. Изградба и унапредување (осовременување) на регионални патишта 2.1.2. Подобрување на осветлувањето на патната инфраструктура (раскрсници, опасни делници, значајни објекти) 2.1.3. Изработка на геодетска подлога 2.1.4. Изработка на техничка документација

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<p>3. Унапредување на комуналната инфраструктура</p>	<p>3.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова комунална инфраструктура – доизградба на систем за собирање, одведување и третман на отпадни води</p>	<p>3.1.1. Изработка на техничка документација за канализациони системи и системи за управување со отпадни води</p> <p>3.1.2. Одржување (реконструкција) на постојни водоснабдувачи системи</p> <p>3.1.3. Изградба на нова и реконструкција и одржување на постојната атмосферска канализација</p> <p>3.1.4. Изградба на нови и реконструкција на постојните фекални канализациони системи и нивно одржување</p> <p>3.1.5. Изградба на пречистителна станица на колекторскиот систем за одводнување на фекалните отпадни води</p>
	<p>4. Унапредување на социјалната инфраструктура, социјалните услуги и социјалната инклузија</p>	<p>4.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова социјална инфраструктура</p> <p>4.2. Унапредување на социјалната инклузија и подобрување на социјалните услуги</p>	<p>4.1.1. Изградба и партерно уредување на мал плоштад во центарот на Вевчани</p> <p>4.1.2. Партерно и хортикултурно уредување на зелените површини (втора фаза) и поставување (дополнување) на урбаната опрема и осветлување во рамките на училишниот комплекс</p> <p>4.1.3. Реконструкција, доградба и опремување на Домот на културата</p> <p>4.1.4. Изградба, реконструкција и опремување на дом за грижа на стари лица</p> <p>4.1.5. Реконструкција и опремување на објекти и локации за алтернативен туризам</p> <p>4.1.6. Изградба и опремување на паркови</p> <p>4.1.7. Изградба на спортски игралишта</p> <p>4.1.8. Изградба и опремување на паркови за деца</p> <p>4.1.9. Партерно уредување на Детската градинка</p> <p>4.1.10. Унапредување на јавните објекти во населбата преку подобрување на енергетската ефикасност, искористување на обновливи извори на енергија и овозможување пристап на лица со посебни потреби</p> <p>4.1.11. Инсталирање на системи за греење во јавните објекти со обновливи извори на енергија (пелети, брикети и сл.)</p> <p>4.1.12. Изработка на техничка документација за изградба на мал отворен базен</p> <p>4.1.13. Изградба на мал отворен базен</p> <p>4.2.1. Спроведување анализа за состојбата и потребите од социјални услуги на локално ниво (преку подрачната единица на МТСП)</p> <p>4.2.2. Воспоставување систем за евиденција и услуги на корисници на социјални услуги (за локално население преку МТСП – подрачна единица)</p> <p>4.2.3. Воведување систем за евиденција и воспоставување услуги за стари и изнемоштени лица</p> <p>4.2.4. Спроведување на обуки за дефицитарни и профитабилни струки</p> <p>4.2.5. Спроведување мерки за образование на возрасни лица</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	5. Подобрување на квалитетот на јавните услуги		<p>4.2.6. Преквалификација на невработени млади лица</p> <p>4.2.7. Спроведување анализа и истражување на пазарот на труд</p> <p>4.2.8. Утврдување на потреба за образование на возрастниот дел на популацијата</p> <p>4.2.9. Спроведување проекти за социјална инклузија и борба против сиромаштијата</p> <p>4.2.10. Обезбедување услови за квалификација, доквалификација и вработување на лица од социјално ранливите категории и лица корисници на социјална помош</p> <p>4.2.11. Информативни кампањи за самовработување на лица од социјално загрозуени семејства</p> <p>4.2.12. Формирање центри за образовна поддршка на децата со посебни потреби и деца од социјално загрозуени семејства</p>
		5.1. Подобрување на воспитно-образовниот процес преку мерки за подобрување на ефективност и ефикасноста во образованието	<p>5.1.1. Изградба на отворени спортски терени во рамките на училишниот комплекс</p> <p>5.1.2. Обука на наставниот кадар за имплементација на нови и современи методи и техники во наставата, во предучилишното и основното образование</p> <p>5.1.3. Обука на наставници за работа со деца со посебни потреби</p> <p>5.1.4. Обука на вработените во предучилишното и основното образование за изработка и имплементација на ЕУ-проекти и други едукативни програми</p> <p>5.1.5. Обезбедување дополнителна потребна опрема во објектите за предучилишно и основно образование</p> <p>5.1.6. Подобрување на стандардот на образованието согласно државните програми и локалните иницијативи</p> <p>5.1.7. Модернизација на библиотеката, зголемување на фондот на книги за учениците</p> <p>5.1.8. Е-библиотека, овозможување пристап до значајни научни трудови</p>
		5.2. Поттикнување и збогатување на понудата на спортски и културни активности	<p>5.2.1. Поддршка на млади таленти од областа на спортот и културата преку европските образовни фондови (културно-уметнички друштва, спортски клубови, здруженија од областа на спортот и културата и сл.)</p> <p>5.2.2. Организирање културни и спортски манифестации</p> <p>5.2.3. Поврзување и соработка на образовните институции, бизнис-секторот и јавните институции од областа на спортот и културата</p>
	5.3. Подобрување на капацитетите на давателите на јавни услуги	<p>5.3.1. Континуирани обуки за административните службеници</p> <p>5.3.2. Стручно оспособување на вработените за следење, изработка и имплементација на проекти за унапредување на јавните услуги (надворешни фондови – државни, ЕУ, ИПА и сл.)</p> <p>5.3.3. Континуирано подобрување на електронскиот пристап до општинските услуги</p> <p>5.3.4. Создавање нова веб-страница за зголемување на транспарентноста на Општината</p>	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

			<p>5.3.5. Подобрување и искористување на можностите за прекугранична соработка (самостојно или регионално)</p> <p>5.3.6. Подобрување на ефикасноста, ефективноста и квалитетот на општинските услуги</p> <p>5.3.7. Зајакнување на капацитетите на Советот на општина Вевчани</p> <p>5.3.8. Поттикнување и зголемување на соработката со невладините и граѓанските организации за реализирање на проекти од јавен интерес</p>
<p>2. Одржливо управување и грижа за животната средина и природните ресурси.</p>	<p>1. Намалување на загадувањето преку развивање на квалитетен систем за управување со отпад и отпадни води</p>	<p>1.1. Зајакнување на капацитетите на јавното комунално претпријатие</p>	<p>1.1.1. Унапредување на возниот парк на ЈКП</p> <p>1.1.2. Набавка на нови машини, опрема и приклучна механизација</p> <p>1.1.3. Изградба и реконструкција на бетонски одводни канали за атмосферски води на критични локации за соодветно третирање на атмосферските води</p> <p>1.1.4. Организирано собирање на отпадот</p>
		<p>1.2. Подобрување на управувањето со отпад</p>	<p>1.2.1. Санација, уредување и затворање на диви депонии</p> <p>1.2.2. Формирање систем за примарна селекција на отпад</p> <p>1.2.3. Поставување селективни садови за отпад и компостарници</p> <p>1.2.4. Воспоставување соработка со регионална депонија за отпад</p>
		<p>1.3. Заштита и подобрување на квалитетот на водата и намалување на загаденоста на воздухот</p>	<p>1.3.1. Изготвување програма/план за заштита на површинските и подземните води</p> <p>1.3.2. Изготвување програма за намалување на загадувањето на воздухот и подобрување на неговиот квалитет</p> <p>1.3.3. Поддршка и едукација на населението за искористување на можностите за користење на обновливи извори на енергија</p>
	<p>2. Искористување на обновливи извори на енергија (ОИЕ) и примена на енергетски ефикасни мерки (ЕЕ)</p>	<p>2.1. Искористување на потенцијалите за ОИЕ и ЕЕ мерки во јавниот сектор</p>	<p>2.1.1. Изработка на програма за енергетска ефикасност</p> <p>2.1.2. Изработка на техничка и планска документација за локации за градба на објекти за искористување на обновливи извори на енергија и примена на енергетски ефикасни мерки</p> <p>2.1.3. Поттикнување на населението за користење на субвенции за ОИЕ и ЕЕ мерки</p> <p>2.1.4. Примена на мерки за енергетска ефикасност при реконструкција на постојни јавни објекти</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

			<p>2.1.5. Реконструкција и модернизација на уличното осветлување со примена на ЕЕ мерки</p> <p>2.1.6. Организирање и спроведување акции и кампањи за подигнување на свеста кај граѓаните за енергетска ефикасност и ОИЕ</p> <p>2.1.7. Изградба на објекти за обновливи извори на енергија (ОИЕ)</p> <p>2.1.8. Изградба на енергетски независни (пасивни) објекти</p> <p>2.1.9. Обезбедување механизми за контрола на влијанието на инвестициите врз животната средина</p> <p>2.1.10. Изработка на физибилити-студија за капацитети на обновливи извори на енергија (ОИЕ)</p>
		2.2. Едукација, промоција и кампањи за справување со климатските промени и искористување на ОИЕ и ЕЕ мерки	<p>2.2.1. Информирање и поттикнување на населението и бизнис-секторот за поволностите од примена на ОИЕ и ЕЕ мерки</p> <p>2.2.2. Едукација на населението за потребата од заштита на животната средина</p> <p>2.2.3. Едукација и промоција на мерки и активности за ублажување на климатските промени</p> <p>2.2.4. Воспоставување соработка со Агенцијата за рурален развој за имплементација на локално ниво на мерката „систем капка по капка“</p>
	3. Воспоставување систем за управување и мониторинг со заштитено подрачје	3.1. Изработка и донесување на План за управување со СП Вевчански Извори	<p>3.1.1. Формирање тело за управување со заштитеното подрачје СП Вевчански Извори</p> <p>3.1.2. Спроведување на програмите, приоритетите и мерките предвидени во планот за управување со СП Вевчански Извори</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Програма за заштита и мониторинг на природното наследство ✚ Програма за одржливо користење на природните ресурси ✚ Програма за развој на одржливиот туризам и рекреација ✚ Програма за подигање на јавната свест за природните вредности на подрачјето ✚ Програма за раководење, управување, финансирање и администрација
		3.2. Јакнење на капацитетите за одржливо управување со природните ресурси	<p>3.2.1. Програма за раководење, управување, финансирање и администрација</p> <p>3.2.2. Набавка на теренско возило за потребите на заштитеното подрачје</p> <p>3.2.3. Воспоставување ренџерска служба</p> <p>3.2.4. Обезбедување капацитети и имплементација на стандарди за заштита на природните ресурси (вода, шуми, биодиверзитет и сл.)</p> <p>3.2.5. Одржливо управување и обновување на шумскиот фонд и урбаното зеленило</p> <p>3.2.6. Валоризација на ендемските видови и нивните живеалишта</p> <p>3.2.7. Донесување планови и програми</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

		<p>3.3. Едукација, брендирање, маркетинг и промоција на заштитеното подрачје</p>	<p>3.3.1. Подигање на јавната свест за природните вредности на подрачјето 3.3.2. Спроведување едукативни кампањи и обуки за заштита и одржливост на биолошката разновидност 3.3.3. Печатење, презентација и дистрибуција на промотивен материјал за биолошката разновидност 3.3.4. Отворање инфо-центар за заштитеното подрачје 3.3.5. Обезбедување поддршка на воспитно-образовните институции за еколошка интеграција на младите преку поддршка на еколошките активности 3.3.6. Иницијатива за прогласување на Јабланица за национален парк 3.3.7. Соработка со локални, национални и меѓународни институции и организации 3.3.8. Издавање едукативни материјали за различни целни групи 3.3.9. Инфраструктура за информирање и едуцирање</p>
<p>3. Развој на современо земјоделство и конкурентна економија.</p>	<p>1. Поддршка за развој на современо земјоделство</p>	<p>1.1. Подобрување на конкурентноста на земјоделските производи преку еколошко земјоделство</p>	<p>1.1.1. Создавање модерен и продуктивен земјоделски сектор 1.1.2. Поддршка за развој на органското земјоделско производство 1.1.3. Зачувување на демографските, социјалните и културните вредности во руралните средини 1.1.4. Информации и обуки за можностите и мерките (републички, ЕУ-мерки, ИПАРД и сл.) за поддршка на т.н. зелени производи и органски производи 1.1.5. Воспоставување систем за едукација и информирање на земјоделците за примена на добри земјоделски практики и органско производство 1.1.6. Организирање и посета на земјоделски саеми 1.1.7. Помош и поддршка на индивидуалните земјоделци за искористување на фондовите од ЕУ – ИПАРД-мерката 1.1.8. Соработка со Југозападниот плански регион и вклучување во мерките на регионот: - одржливост на земјоделството и руралниот развој - подобрување на квалитетот и понудата на земјоделските производи - брендирање на земјоделските производи и други мерки 1.1.9. Поттикнување на развојот на рурален туризам со акцент на гастрономскиот туризам/органска храна 1.1.10. Формирање општински центар за поддршка на индивидуалните земјоделци 1.1.11. Брендирање на специфични земјоделски и сточарски производи 1.1.12. Создавање услови за окрупнување на земјоделските стопанства 1.1.13. Промоција и употреба на заштитни мерки и осигурување во земјоделството и сточарството 1.1.14. Искористување на можности и иницирање на постапки за јавно-приватно партнерство</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<p>2. Спроведување на пристапот ЛЕАДЕР како идна ИПАРД-мерка</p>	<p>2.1. Воспоставување трипартитна соработка во форма на Локална акциска група (ЛАГ)</p>	<p>2.1.1. Остварување соработка и формализирање на ЛАГ во правен субјект и негова регистрација во единствениот регистар на ЛАГ-ови при Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство</p> <p>2.1.2. Утврдување на предметни области како основни точки за идна соработка</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зајакнување на одржливоста на руралните области • Подобрување на квалитетот на живот во руралните средини • Зајакнување на регионалните економии и пазарот на труд • Создавање услови за развој на регионални рурални вредносни синџири кај економските субјекти од руралните средини • Размена на искуства и добри практики • Зајакнување на регионалниот идентитет на руралното население • Стратегии за приспособување и следење на демографската промена со акцент на младите • Развој на туристички потенцијали на руралните средини • Обезбедување квалитетни јавни услуги во руралните средини • Културна размена и соработка • Промоција и поттикнување на користење обновливи извори на енергија • Заштита на природното и културното наследство • Промоција и заштита на антропогеното наследство на териториите на руралните средини на општините • Вклучување и примена на информатичката технологија (таму каде што тоа е можно) <p>2.1.3. Изработка на стратегија за локален рурален развој (ЛАГ)</p> <p>2.1.4. Зголемување на конкурентноста на земјоделскиот сектор преку реструктурирање и надградба до стандардите на ЕУ</p> <p>2.1.5. Подобрување на условите во животната средина и руралните средини преку правилно управување со земјиштето</p> <p>2.1.6. Подобрување на квалитетот на животот во руралните средини преку промовирање на диверзификацијата (разновидност) на економските активности</p>
	<p>3. Развој на квалификувана работна сила и намалување на структурната невработеност</p>	<p>3.1. Стимулирање на побарувачката на пазарот на труд и зголемување на вработеноста</p>	<p>3.1.1. Анализа на потребите од квалификувана работна сила</p> <p>3.1.2. Програма за поттикнување на мобилност на работната сила</p> <p>3.1.3. Зголемување на капацитетите за искористување на програми за самовработување, разни субвенции и бенефиции</p> <p>3.1.4. Организирање разни видови обуки</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

			<p>3.1.5. Поттикнување и даночни олеснувања за новоотворените претпријатија во соработка со централната власт – стартап бизниси</p>
		<p>3.2. Усогласеност на понудата и побарувачката на работната сила</p>	<p>3.2.1. Анализа на понуда и побарувачка на работна сила 3.2.2. Овозможување достапност до програми за практиканство и волонтерска работа 3.2.3. Искористување на грантови за вработување на млади лица, жени и долгорочно невработени лица</p>
		<p>3.3. Зголемување на ефикасноста и ефективноста на институциите на пазарот на трудот</p>	<p>3.3.1. Соработка со АВРМ со цел подобрување на услугите кон невработените лица, оцена на ефектите од стручна обука на невработени лица 3.3.2. Зајакнување на борбата против непријавената работа од страна на Државниот инспекторат за труд 3.3.3. Создавање и следење на програми за воведување на претприемништвото во стручното образование 3.3.4. Создавање услови за препознавање, развивање и искористување на иновативниот потенцијал на младата популација во текот на образовниот процес</p>
	<p>4. Создавање услови за раст и развој на локалната економија.</p>	<p>4.1. Поддршка за развој на мали и средни претпријатија (МСП) и самостојни вршители на дејност</p>	<p>4.1.1. Зајакнување на капацитетите и едукацијата на МСП, претприемништвото, менаџментот и маркетингот 4.1.2. Започнување процес за добивање сертификат за општина со повољно деловно окружување 4.1.3. Поддршка на МСП за искористување на фондови – државни, ЕУ и други надворешни фондови 4.1.4. Поддршка на МСП за примена на информатичките технологии 4.1.5. Поттикнување на претприемништвото кај младите и жените</p>
		<p>4.2. Зголемување на конкурентноста на локалните претпријатија</p>	<p>4.2.1. Поддршка за рамномерен локален развој 4.2.2. Поддршка на приватни иницијативи за изградба на нови, адаптација на постојни капацитети и набавка на опрема (инвентарни средства, машини и сл.) 4.2.3. Привлекување домашни и странски инвестиции со развиена технолошка основа 4.2.4. Изградба на индустриски зони</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

		<p>4.3. Унапредување на руралниот развој и подобрување на туристичката понуда</p>	<p>4.3.1. Создавање содржини, понуди и производи за поддршка и развој на руралниот туризам</p> <p>4.3.2. Унапредување на туризмот како стопанска гранка преку брендирање на локалните еко и органски производи</p> <p>4.3.3. Подобрување на туристичката инфраструктура и сигнализација</p> <p>4.3.4. Развој и унапредување на туристичката понуда – атракции, услуги и капацитети</p> <p>4.3.5. Зголемување на бројот на сместувачките капацитети</p> <p>4.3.6. Уредување и развој на туристичките зони</p> <p>4.3.7. Подобрување на инфраструктурните услови преку програмите за развој на селата и подрачја со специфични потреби</p> <p>4.3.8. Поставување урбана опрема</p> <p>4.3.9. Реконструкција, адаптација и пренамена на старата училишна зграда во центарот на Вевчани во објект за промоција на туризмот во Општина Вевчани (Туристички центар)</p> <p>4.3.10. Реконструкција, адаптација и пренамена на куќата на Велковци (стара библиотека)</p> <p>4.3.11. Изградба на шеталиште на одредени делови на Вевчанска Река</p> <p>4.3.12. Изградба и уредување на мали површини – плоштатки и пешачки зони низ населбата</p> <p>4.3.13. Изградба на пешачки патеки на м. в. Горејца</p> <p>4.3.14. Изноаѓање решение за паркинг-простор</p>
		<p>4.4. Менаџмент, промоција, маркетинг и брендирање на Вевчани како туристичка дестинација и нејзино одржливо управување.</p>	<p>4.4.1. Воспоставување и унапредување на функционални и оперативни инфо-центри и мултифункционални центри за промоција и развој на туризмот</p> <p>4.4.2. Соработка, вмрежување и интегрирање на локалната туристичка понуда со други туристички субјекти (локално, регионално, национално и меѓународно)</p> <p>4.4.3. Интегрирање на културните и историските настани во туристичката понуда на Вевчани</p> <p>4.4.4. Брендирање и промоција на Вевчани како туристичка дестинација</p> <p>4.4.5. Промоција и поддршка на разни видови туризам – рурален, еко, здравствен, алтернативен, гастрономски, религиозен, авантуристички и др.</p> <p>4.4.6. Создавање, печатење и дистрибуирање туристички понуди за Вевчани (видеореклами, печатени летоци, виртуелни туристички водичи итн.)</p> <p>4.4.7. Категоризација и стандардизација на сместувачките капацитети.</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

ТАБЕЛА 15:

АНАЛИЗА НА ПОСТОЈНАТА СОСТОЈБА И ПОТРЕБАТА ОД ИЗГРАДБА ИЛИ РЕКОСТРУКЦИЈА НА ЛОКАЛНАТА ПАТНА ИНФРАСТРУКТУРА ВО ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Р. бр.	Локална улица	Должина	Водовод			Канализација			Изградба/Реконструкција		Забелешки
			Изградено	Техничка документација	Вредност на инвестиција во МКД	Изградено	Техничка документација	Вредност на инвестиција	Техничка документација	Вредност на инвестиција во МКД	
1.	Мурцеј дрење	140,00	Не	/	/	Не	Изработена е техничка документација за изградба на канализациона линија крак 4	894.771,00 ден	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	1.164.976,00	/
2.	Алулој – Гогој 2	50,00	Да	/	/	Да	/	/	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	353.764,00	/
3.	Ивановци	148,00	Да	/	/	Делумно	Потребна е реконструкција на дел од канализациона линија	/	Изработена е техничка документација за реконструкција на локалната улица	2.035.795,00	/

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

4.	Крепо	159,00	Да	/	/	Не	/	/	Изработена е техничка документација за реконструкција на локалната улица	1.676.378,00	/
5.	Русеј – Вевчански Извори Крак 1	120,00	Да	/	/	Да	/	/	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	1.827.640,00	/
6.	Русеј – Вевчански Извори Крак 2	100,00	Да	/	/	Да	/	/	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	1.169.656,00	/
7.	Даскалој 1	269,78	Да	/	/	Да	/	/	Изработена е техничка документација за реконструкција на локалната улица	3.373.078,38	/

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

8.	Трафо – Бубаној – Смолејца фаза 1	443,00	Да	/	/	Да	Потребна е реконструкција на постојната канализациона линија	/	Изработена е техничка документација за реконструкција на локалната улица	3.195.994,60	/
9.	Трафо – Бубаној – Смолејца фаза 2	390,00	Да	/	/	Да	Потребна е реконструкција на постојната канализациона линија	/	Изработена е техничка документација за реконструкција на локалната улица	3.090.420,00	/
10.	Попој – Млака	646,89	Да	/	/	Да	/	/	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	4.007.673,75	/
11.	Воденица – Смолејца	794,51	Не	/	/	Не	/	/	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	12.629.185,23	/
12.	Шопев мост – Здравствен дом	650,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Ќе се изработува техничка документација од страна на ЦЗЈПР

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

13.	Трафо – Варвара	450,00	ДА	/	/	Не	Изработена е техничка документација за изградба на канализациона линија кррак 10	721.406,00	/	/	Ќе се изработува техничка документација од страна на ЦЗЈПР
14.	Центар – Вевчански Извори	450,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Ќе се изработува техничка документација од страна на ЦЗЈПР
15.	Зелен пазар – Китанво плевне	550,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Ќе се изработува техничка документација од страна на ЦЗЈПР
16.	Ќежој – Костојчини	250,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Изработена ажурирана геодетска подлога
17.	Каланој	200,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Изработена ажурирана геодетска подлога

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

18.	Наној – Русеј	50,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Изработена ажурирана геодетска подлога
19.	Центар – Дејков мост	150,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Изработена ажурирана геодетска подлога
20.	Аврамој – Кожеј	170,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Изработена ажурирана геодетска подлога
21.	Дејков мост – Детска градинка	150,00	Да	/	/	Да	/	/	/	/	Изработена ажурирана геодетска подлога
22.	Млака – Варвара	200,00	Не	/	/	Да	/	/	/	/	/
23.	Сервисна улица – С4 фаза 2	401,00	Не	/	/	Да	/	/	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	14.080.393,00	/

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

24.	Св. Димитрија – Варвара	503,00	Да	/	/	Да	/	/	Изработена е техничка документација за изградба на локалната улица	12.691.104,00	/
25.	Главен пат Р2240 – Смолејца Заобиколница 2	29.000,00	Не	/	/	Не	/	/	/	/	Ќе се изработува техничка документација преку Министерството за транспорт и врски
26	Средни пот – кон Подгорци	665,00	Не	/	/	Не	/	/	/	/	/

14. Портфолио на проекти

Во овој дел дадена е генеричка листа на проекти и даден е преглед на проектите кои се приоритет во утврдениот програмски период со основни информации на што тие се однесуваат, кои се изворите на финансирање и износите за нивна реализација.

ТАБЕЛА: Генеричка листа на проекти

1. Делница „Фабрика Вевчанка – Здравствен дом“ RP R2240 (K1-418) (Заобиколница 1)
2. Сервисна улица „Главен пат R2240 – м. в. Смолејца (Заобиколница 2)“, ознака C1
3. Пристапна улица „Даскалој – RP R2240 (Заобиколница 1)“
4. Делница на Сервисна улица „Св. Петка – Средни пот“, ознака C4
5. Изградба и партерно уредување на мал плоштад CA во центарот на Вевчани
6. Реконструкција, адаптација и пренамена во објект за промоција на туризмот во Општина Вевчани (Туристички центар) на старата училишна зграда во центарот на Вевчани
7. Изградба на пречистителна станица на колекторскиот систем за одводнување на фекалните отпадни води
8. Партерно уредување на Детска градинка
9. Каланој – Обиколница 1 RP R2240
10. Делница на улица „Даскалој 1“ 1 L = 243 м, P = 1.286 м ²
11. Делница на пристапна улица „Попој – Млака“
12. Делница на улица „Шопев мост – Здравствен дом“ L = 654, 5 м, P = 2.943,50 м ²
13. Делница на улица „Пазариште – Трафо. Бебекој – Варвара“, L = 815,5 м, P = 3.669,75 м ²
14. Локална улица Центар – Вевчански Извори
15. Воспоставување систем за мониторинг и управување со заштитено подрачје СП Вевчански Извори
16. Изградба на отворени спортски терени во рамки на училишниот комплекс
17. Локална улица Трафо – Бубаној – Смолејца, фаза 1
18. Локална улица Трафо – Бубаној – Смолејца, фаза 2
19. Зајакнување на капацитетите на Советот на општина Вевчани

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Назив на проектот	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот	Мерка на ИПЛР
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	<ul style="list-style-type: none"> Општина Јавна институција НВО Друго – додајте 	
Краток опис на проектот (на што се однесува)		
Очекувани резултати од проектот		
Преглед на клучните активности на проектот		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)		
Статус на проектот	<p>а) на ниво на проектна идеја, без понатамошна разработка на активности и/или документи за спроведување на проектот</p> <p>б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација</p> <p>в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување</p>	
Период на спроведување на проектот		
Очекувани вкупни трошоци за проектот		Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор
Очекувани извори на финансирање		
Општински буџет	Износ	
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

ПРОЕКТ 1

<p>Назив на проектот Делница „Фабрика Вевчанка – Здравствен дом“ RP R2240 (K1-418) (Заобиколница 1)</p>	<p>Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот</p> <p>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</p>	<p>Мерка на ИПЛР 2.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова регионална инфраструктура</p>
<p>Носител на проектот (изберете од предложената листа)</p>	<p>✚ ЈП Државни патишта на Република Северна Македонија</p>	
<p>Краток опис на проектот (на што се однесува)</p>	<p>Со проектот се предвидува изградба на крак на регионален пат од фабриката „Вевчанка“ до ЈЗУ Здравствен дом „Светозар Чочороски“ – Вевчани.</p>	
<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<p>Растоварување на сообраќајот низ центарот на Вевчани, побрз пристап на соседните населени места до услугите на Здравствениот дом во Вевчани.</p>	
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<p>Со концепцијата на техничкото решение се предвидува комплетно:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ преместување на водоводната линија ✚ пробивање на патот ✚ тампонирање на патот ✚ целосно асфалтирање со нов слој на асфалт БХНС 16 со ширина од 5,90 м и дебелина од 7,0 см, и АБ 11 со дебелина 5 см ✚ изведба на 2 банкини со ширина од 100 см и оформување на одводните канавки ✚ одводен канал од 80 см од горната страна 	
<p>Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат</p>		
<p>Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)</p>	<p>1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има)</p>	
<p>Статус на проектот</p>	<p>в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување</p>	
<p>Период на спроведување на проектот</p>	<p>До крајот на 2019 година</p>	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Очекувани вкупни трошоци за проектот	23.000.000,00 ден.	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање: Влада на Република Северна Македонија преку Агенцијата за државни патишта.			
Општински буџет	Износ: /		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ: 23.000.000,00 ден. Централна власт, Агенција за државни патишта		

ПРОЕКТ 2

Назив на проектот <i>Сервисна улица „Главен пат R2240 – м. в. Смолејца (Заобиколница 2)“, ознака С1</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР 2.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова регионална инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	 Општина Вевчани + централна власт	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	<p>Општината Вевчани, во рамките на своите можности, секоја година презема активности за решавање на проблемите со инфраструктурата во општината, како и за нејзино подобрување</p> <p>Сервисна улица „Главен пат R2240 – м. в. Смолејца (Заобиколница 2)“, ознака С1 во моментот е само пробиена улица.</p> <p>Оваа улица има огромно значење не само за Општина Вевчани туку и како пристапен пат до Горна Белица, заштитеното подрачје Вевчански Извори, манастирот „Св. Спас“, излетничкото место Јанков Камен и др.</p>	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> Изградена патна инфраструктура во должина од 2.900 метри Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите на Општина Вевчани, Горна Белица и др. 	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Преглед на клучните активности на проектот	<p>Со концепцијата на техничкото решение се предвидува:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ комплетно вадење на стариот асфалт каде што го има и вадење на постојната земјена подлога ✚ тампонирање – тампонски слој од гранулиран чакал од д = 30 см врз претходно исчистена, израмнета и извалирана подлога ✚ целосно се асфалтираат улиците со два слоја асфалт, и тоа слој на асфалт БХНС 16 со дебелина од 7,0 см и асфалтен АБ 11 слој со дебелина од 5,0 см, во ширина од 5,90 м ✚ изведените 2 тротоара се со ширина од 1 м 		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат			
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (нема) 2. Ревизија на проект (нема) 3. Друга техничка документација (нема) 4. Одобрение за градба (нема) 		
Статус на проектот	а) на ниво на проектна идеја, се планира да се аплицира во Министерството за транспорт и врски за изработка на проектна документација.		
Период на спроведување на проектот	До крајот на 2022 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	100 000 000,00 денари, апроксимативна проценета вредност (нема предмер-пресметка).	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање			
ЈП Државни патишта, Министерство за транспорт и врски			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ: 100 000 000,00 денари, апроксимативна проценета вредност (нема предмер-пресметка). Централна власт, Агенција за државни патишта		

ПРОЕКТ 3

Назив на проектот <i>Пристапна улица „Даскалој – RP R2240 (Заобиколница 1)“</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР <i>1.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Пристапната улица „Даскалој – RP R2240 (Заобиколница 1)“ е пристапна улица која води кон Обиколницата 1, а преку неа до Здравствениот дом во Вевчани, соседната населба Окиси, како и кон регионалниот пат Струга – Дебар. Улицата во моментов е само пробиена и е во во релативно лоша состојба. Потребно е бетонирање на одводните канали, тампонирање и асфалтирање по претходно изработениот проект.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> Изградена патна инфраструктура во должина од 270,00 м Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во Општина Вевчани. 	
Преглед на клучните активности на проектот	Со концепцијата на техничкото решение се предвидува: <ul style="list-style-type: none"> тампонирање – тампонски слој од гранулиран чакал од д = 30 см врз претходно исчистена, израмнета и извалирана подлога целосно се асфалтираат улиците со асфалт, и тоа слој на асфалт БХНС 16 со дебелина од 7,0 см 	
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има) 	
Статус на проектот	в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Период на спроведување на проектот	Мај 2019 – декември 2019		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	946.832,00 ден. со ДДВ	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	Само за тех. документација
Очекувани извори на финансирање: АФПЗРР + Општина Вевчани			
Општински буџет	Износ 144.432,00 денари		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 802.400,00 ден. без ДДВ (АФПЗРР)		

ПРОЕКТ 4

Назив на проектот Делница на Сервисна улица „Св. Петка – Средни пот“, ознака С4 (фаза 1)	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР <i>1.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	🇲🇰 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Сервисната улица „Св. Петка – Средни пот“, ознака С4 е пристапна улица која води кон регионалниот пат РР 2240 до регионалниот пат Струга – Дебар, па понатаму кон Општина Струга. Моментално дел од улицата е пробиена, другиот дел треба да се пробие и прошири. Улицата во моментов е во многу лоша состојба и е мошне оштетена. Планирано е да се тампонира и асфалтира во должина од 146 метри.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изградена патна инфраструктура во должина од 146 м - Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани - Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани 	
Преглед на клучните активности на проектот	Со концепцијата на техничкото решение се предвидува:	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<ul style="list-style-type: none"> средување на одводните канали тампонирање до 30 см целосно асфалтирање со нов слој асфал со дебелина од 7,0 см 		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	<ul style="list-style-type: none"> распишување тендер и избор на изведувач отпочнување со градежни активности 		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има) 		
Статус на проектот	в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување		
Период на спроведување на проектот	Мај 2019 – декември 2019		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	изградба 1.753.313,00 со ДДВ	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање (АФПЗРР)			
Општински буџет	Износ 267.455,00 ден		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ: 1.485.858,00 ден. без ДДВ (АФПЗРР)		

ПРОЕКТ 5

Назив на проектот 4.1.1 Изградба и партерно уредување на мал плоштад во центарот на Вевчани	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот 1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население	Мерка на ИПЛР 4.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова социјална инфраструктура
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Општата цел на проектот е уредување на централното јадро на населбата, со што ќе се подобри квалитетот на живот на населението, како и имиџот на населбата.	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Очекувани резултати од проектот	Предвидено е да се изврши изградба и партерно уредување на просторот пред општинската зграда, кој во моментот е во руинирана состојба. Преку уредување на овој простор ќе се овозможи негово уредување во парк, кој ќе биде придобивка и во функција на сите граѓани на Вевчани. Од друга страна, уредениот простор ќе придонесе за подобрување на имиџот на населбата, која е посетувана од туристи во текот на целата година.		
Преглед на клучните активности на проектот	<ul style="list-style-type: none"> Изработена е техничка документација Основен проект и ревизија Аплицирано е во Бирото за регионален развој 		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	<ul style="list-style-type: none"> Одобрување на апликацијата од страна на Бирото за регионален развој Отпочнување со активности за реализација на проектот 		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има) 		
Статус на проектот	в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување		
Период на спроведување на проектот	До крајот на 2019 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	5.232.631,88 денари	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	30 000,00 ден. за изработка на техничка документација
Очекувани извори на финансирање Биро за рамномерен регионален развој			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 5.232.631,88 ден. Биро за рамномерен регионален развој		

ПРОЕКТ 6

<p>Назив на проектот <i>Реконструкција, адаптација и пренамена во објект за промоција на туризмот во Општина Вевчани (Туристички центар) на старата училишна зграда во центарот на Вевчани.</i></p>	<p>Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот 3. <i>Развој на современо земјоделство и конкурентна економија</i></p>	<p>Мерка на ИПЛР 4.3. <i>Унапредување на руралниот развој и подобрување на туристичката понуда</i></p>
<p>Носител на проектот (изберете од предложената листа)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Канцеларија на ПЛРК – Скопје Светска банка Општина Вевчани 	
<p>Краток опис на проектот (на што се однесува)</p>	<p>Со проектот за реконструкција на објектот на старото основно училиште во мултикултурен центар предвидено е отстранување на покривната конструкција, уривање на двете катни конструкции, изградба на две армиранобетонски плочи, поставување нова покривна конструкција, нова термо фасада, како и комплетно опремување и уредување на ентериерот и промена на дотраената дограма на зградата.</p>	
<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на туристичката понуда на Вевчани Промоција на културното наследство на Општина Вевчани Ефикасно искористена енергија во јавни објекти, намалени трошоци за енергија Подобрени инфраструктурни и работни услови во јавни објекти Зачувување на автентичен објект со историско и културно значење за општината 	
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> Отстранување на покривната и меѓукатните конструкции Изградба на нови меѓукатни конструкции Замена на стариот покрив со нов покривен покривач Нова термичка фасада Замена на дотраената дограма со нова Опремување на ентериерот на објектот во согласност со проектот. 	
<p>Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат</p>	<ul style="list-style-type: none"> Избор на изведувач и воведување во работа од надзорот Отпочнување со градежните зафати 	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има)		
Статус на проектот	в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување		
Период на спроведување на проектот	Целосното завршување на проектот се очекува да биде до крајот на 2019 и почетокот на 2020 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот		Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање			
Средства на Европска комисија пласирани преку Светската банка, односно преку Канцеларијата на ПЛРК (Проект за локална и регионална конкурентност во Скопје)			
Општински буџет	Износ 100 000,00 ЕУР		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 985.000,00 ЕУР ЕУ, Светска банка, Канцеларијата на ПЛРК (Проект за локална и регионална конкурентност во Скопје)		

ПРОЕКТ 7

Назив на проектот <i>Изградба на пречистителна станица на колекторскиот систем за одводнување на фекалните отпадни води</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР <i>3.1. Реконструкција на постојната и изградба на нова комунална инфраструктура – доизградба на систем за собирање, одведување и третман на отпадни води</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	🇲🇰 УНДП + Општина Вевчани	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Краток опис на проектот (на што се однесува)	Со проектот за изградба на прочистителна станица на колекторскиот систем за одводнување на фекалните отпадни води ќе престане загадувањето на Вевчанското Поле, Вевчанската Река и понатаму на реката Црн Дрим.		
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Заштита на животната средина ✚ Чисто Вевчанско Поле и Вевчанска Ррека ✚ Подобрена комунална инфраструктура ✚ Промовирање на Вевчани како зелена општина 		
Преглед на клучните активности на проектот	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Отстранување на постојната механичка решетка ✚ Порамнување на теренот ✚ Изградба на нова прочистителна станица по проектот 		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Избор на најповолен изведувач и воведување во работа на избраниот изведувач ✚ Отпочнување со градежните активности 		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има) 		
Статус на проектот	в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување		
Период на спроведување на проектот	Декември 2019 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	345.000,00 ЕУР	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	евра
Очекувани извори на финансирање			
Проектот се спроведува преку УНДП, а е финансиран од Европската Унија			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 345.000,00 ЕУР Европска Унија		

ПРОЕКТ 8

<p>Назив на проектот <i>Партерно уредување на Детска градинка</i></p>	<p>Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i></p>	<p>Мерка на ИПЛР 4.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова социјална инфраструктура</i></p>
<p>Носител на проектот (изберете од предложената листа)</p>	<p> Општина Вевчани</p>	
<p>Краток опис на проектот (на што се однесува)</p>	<p>Со партерното уредување на просторот на детската градинка „Планински цвет“ – Вевчани, предвидено е изградба на потпорни сидови, порамнување на теренот, оградување на целиот комплекс, изградба на детски парк со гумирана подлога, набавка на модерни реквизити за играње и хортикултурно уредување на целиот двор.</p>	
<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> Подобрување на условите за престој на децата во детската градинка Зголемена сигурност и безбедност на децата преку оградувањето на просторот, поставување гумирана подлога, односно опремување на просторот во дворот со реквизити за деца за активности на отворено. 	
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> Отстранување на постојните рабови од бекатон, подлогата од крупен песок и металните справи за играње. Расчистување и рамнење на теренот (таму каде што е потребно) Изградба на потпорни сидови, оградување на целиот простор, изградба на детско игралиште со гумирана подлога, поставување реквизитите за играње Хортикултурно уредување на целиот простор 	
<p>Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат</p>	<ul style="list-style-type: none"> изработка на дополнителна документација аплицирање на домашни или надворешни повици 	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градење (нема)		
Статус на проектот	б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација		
Период на спроведување на проектот	До крајот на 2022 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	4.374.163,00 ден. со ДДВ	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	30 000,00 ден. за изработка на проект
Очекувани извори на финансирање Централна власт и меѓународни фондови			
Општински буџет	Износ /		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 4.374.163,00 ден. со ДДВ Централна власт и меѓународни фондови		

ПРОЕКТ 9

Назив на проектот <i>Каланој – Обиколница 1 RP R2240</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Улицата <i>Каланој – Обиколница 1 RP R2240</i> претставува пристапна улица која води од населеното место Вевчани кон регионалниот пат <i>Обиколница 1 RP R2240</i> и понатаму кон Здравствениот дом Вевчани и соседната населба Окиси, по што продолжува кон регионалниот пат Струга – Дебар и кон Општина Струга. Локалниот пат во моментов е во лоша состојба и е земјен. Предвидено е негово тампонирање и асфалтирање.	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Изградена патна инфраструктура во должина од 146 м ✚ Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани ✚ Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани ✚ Подобрен пристап до здравствените услуги за населението во Општина Вевчани, како и побрз пристап до околните населени места. 		
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<p>Со концепцијата на техничкото решение се предвидува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • порамнување на патот • тампонирање до 30 см • целосно асфалтирање со нов слој асфалт BHNS 16 со дебелина од 7,0 см. 		
<p>Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат</p>	<ul style="list-style-type: none"> • распишување тендер за избор на најповолен изведувач 		
<p>Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има) 		
<p>Статус на проектот</p>	<p>в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување</p>		
<p>Период на спроведување на проектот</p>	<p>Мај 2019 – декември 2019</p>		
<p>Очекувани вкупни трошоци за проектот</p>	<p>1.466.624,00 ден. со ДДВ</p>	<p>Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор</p>	
<p>Очекувани извори на финансирање</p>			
<p>Општински буџет</p>	<p>Износ 466.624,00 ден.</p>		
<p>Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)</p>	<p>Износ 1 000 000,00 ден. (АФПЗРР)</p>		

ПРОЕКТ 10

<p>Назив на проектот <i>Делница на улица „Даскалој 1“</i></p>	<p>Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот</p> <p>1. <i>Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население.</i></p>	<p>Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i></p>
<p>Носител на проектот (изберете од предложената листа)</p>	<p> Општина Вевчани</p>	
<p>Краток опис на проектот (на што се однесува)</p>	<p>Улицата „Даскалој 1“ во моментот, и покрај редовното одржување, е во релативно лоша состојба, иако локално оштетените површини редовно се санираат со средства од Општината. Улицата е асфалтирана во 90-тите години и денес е целосно оштетена.</p> <p>Во програмата е предвидено поплучување на оваа улица со камени плочи, со што би се вклопила автентично со околината.</p>	
<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> Изградена патна инфраструктура во должина од 270 м Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани 	
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<p>Со концепцијата на техничкото решение се предвидува:</p> <ul style="list-style-type: none"> гребење на стариот асфалт и целосно поставување на камени плочи со залиени фуги 	
<p>Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат</p>		
<p>Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (има) 	
<p>Статус на проектот</p>	<p>а) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување</p>	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Период на спроведување на проектот	Јуни 2019 – 2020 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	3.373.078,38 ден.	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање Биро за рамномерен регионален развој			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ: 3.373.078,38 ден. Биро за рамномерен регионален развој		

ПРОЕКТ 11

Назив на проектот <i>Делница на пристапна улица „Попој – Млака“</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население.</i>	Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Улицата „Попој – Млака“ е пристапна улица која води кон гробиштата во месноста Варвара. Улицата е пробиена и е со земјена подлога без тампон. Оваа улица е единствен пристап на жителите од горниот дел на населбата до гробиштата. Предвидено е нејзино тампонирање и асфалтирање во должина од 635 м.	
Очекувани резултати од проектот	 Изградена патна инфраструктура во должина од 635 м Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	 Подобен пристап до градските гробишта во Општина Вевчани		
Преглед на клучните активности на проектот	Со концепцијата на техничкото решение се предвидува: <ul style="list-style-type: none"> тампонирање до 30 см целосно асфалтирање со нов слој асфалт BHNS 16 со дебелина од 7 см. 		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат			
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	1. Основен проект (има) 2. Ревизија на проект (има) 3. Друга техничка документација (има) 4. Одобрение за градба (нема)		
Статус на проектот	б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација		
Период на спроведување на проектот	Јуни 2019 – 2021 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	4.007.673,35 ден	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање			
Централна власт, Министерство за транспорт и врски			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 4.007.673,35 ден. Централна власт, Министерство за транспорт и врски		

ПРОЕКТ 12

Назив на проектот <i>Делница на улица „Шопев мост – Здравствен дом“</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	 Општина Вевчани	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

<p>Краток опис на проектот (на што се однесува)</p>	<p>Улицата „Шопев мост – Здравствен дом“ е пристапна улица која води кон Здравствениот дом во Вевчани – Општина Вевчани. Улицата е изградена и асфалтирана во осумдесеттите години. И покрај редовното одржување, денес таа е во релативно лоша состојба. Локалните оштетени површини редовно се санираат со средства од Општината, така што во овој момент сите оштетени површини се пополнети со асфалт.</p> <p>Општината Вевчани во рамките на своите можности редовно ја одржува оваа улици. Меѓутоа, ваквото редовно одржување на овие улици е голем товар за Општината и во иднина една ваква сиромашна општина не ќе биде во состојба континуирано да ги одржува.</p> <p>Врз основа на стратешкиот план за локален економски развој на Општината Вевчани, предвидена е реконструкција на оваа улици со гребење на постојниот асфалт и поставување нов асфалтен слој по целата должина.</p>
<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Изградена патна инфраструктура во должина од 650 м ✚ Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани ✚ Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани ✚ Подобрен пристап до здравствените услуги за населението во Општина Вевчани
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<p>Со концепцијата на техничкото решение се предвидува:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ гребење на стариот асфалт и ✚ целосно асфалтирање со нов слој асфалт BHNS 16 со дебелина 7 см
<p>Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Изработка на проектна документација ✚ Аплицирање во МТСП ✚ Градежна дозвола
<p>Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (нема) 2. Ревизија на проект (нема) 3. Друга техничка документација (нема) 4. Одобрение за градба (нема)

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Статус на проектот	б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација		
Период на спроведување на проектот	До средина на 2021 година		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	Околу 5 000 000,00 ден. апроксимативна проценета вредност (нема предмер-пресметка)	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање: Централна власт, Министерство за транспорт и врски			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ: Околу 5 000 000,00 денари бидејќи нема предмер-пресметка Централна власт, Министерство за транспорт и врски		

ПРОЕКТ 13

Назив на проектот <i>Делница на улица „Пазариште – Трафо. Бебекој – Варвара“</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	🇲🇰 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Улицата „Пазариште – Трафо. Бебекој – Варвара“ е пристапна улица која води кон градските гробишта во Вевчани – Општина Вевчани и понатаму кон соседната населба Подгорци. Улицата е изградена и асфалтирана во осумдесеттите години. И покрај редовното одржување, таа е во релативно лоша состојба. Инаку, локалните оштетени површини редовно се санираат со средства од Општината, така што во овој момент сите оштетени површини се пополнети со асфалт. Општината Вевчани во рамките на своите можности редовно ја одржува оваа улица. Но редовното	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<p>одржување на овие улици е голем товар за Општината и во иднина ваквата сиромашна општина не ќе биде во состојба континуирано да ги одржува.</p> <p>Врз основа на стратешкиот план за локален економски развој на Општината Вевчани, предвидена е реконструкција на оваа улици со гребење на постојниот асфалт и поставување нов асфалтен слој по целата должина.</p>
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Изградена патна инфраструктура ✚ Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани ✚ Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани ✚ Подобрен пристап до градските гробишта и понатаму до соседната населба Подгорци за населението во Општина Вевчани
Преглед на клучните активности на проектот	<p>Со концепцијата на техничкото решение се предвидува:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ гребење на стариот асфалт и ✚ целосно асфалтирање со нов слој на асфалт <p>Должината на трасата е поделена во две фази:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Фаза 1. „Зелен пазар – Трафо. (Бебекој), апроксимативна проценета вредност – 3.100.000,00 ден. ✚ Фаза 2. „Трафо. (Бебекој) – Градски гробишта Варвара“, апроксимативна проценета вредност – 3.400.000,00 ден.
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Изработка на проектна документација ✚ Аплицирање во МТСП ✚ Градежна дозвола
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (нема) 2. Ревизија на проект (нема) 3. Друга техничка документација (нема) 4. Одобрение за градба (нема)
Статус на проектот	<p>б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација</p>

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Период на спроведување на проектот	До средината на 2021 година		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	6.500.000,00 ден. апроксимативна проценета вредност за проектот (нема предмер-пресметка)	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање Министерство за транспорт и врски			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ: 6.500.000,00 ден. Централна власт, Министерство за транспорт и врски		

ПРОЕКТ 14

Назив на проектот <i>Локална улица Центар – Вевчански Извори</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот 1. <i>Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	🇲🇰 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Улицата Центар – Вевчански Извори во моментот е во релативно лоша состојба, и покрај редовното одржување. Локално оштетените површини редовно се санираат со средства од Општината. Улицата е асфалтирана во 90-тите години и е целосно оштетена. Во програмата е предвидено да се отстрани стариот асфалтен слој на улицата со гребенење и да се постави нов асфалтен слој со дебелина од 7 см.	
Очекувани резултати од проектот	🇲🇰 Изградена патна инфраструктура 🇲🇰 Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<ul style="list-style-type: none"> Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани Подобрен пристап до Вевчански Извори. 		
Преглед на клучните активности на проектот	<p>Со концепцијата на техничкото решение се предвидува:</p> <ul style="list-style-type: none"> гребење на стариот асфалт и целосно асфалтирање со нов слој на асфалт BHNS 16 со дебелина од 7 см 		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	<ul style="list-style-type: none"> Изработка на проектна документација Аплицирање во МТСП Градежна дозвола 		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (нема) 2. Ревизија на проект (нема) 3. Друга техничка документација (нема) 4. Одобрение за градба (нема) 		
Статус на проектот	б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација		
Период на спроведување на проектот	Мај 2019 до 2021		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	3.200.000,00 ден. апроксимативна проценета вредност (нема предмер-пресметка)	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање			
Централна власт – Министерство за транспорт и врски			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ: 3.200.000,00 ден. Апроксимативна проценета вредност (нема предмер-пресметка)		

ПРОЕКТ 15

<p>Назив на проектот Воспоставување систем за мониторинг и управување со заштитено подрачје СП Вевчански Извори</p>	<p>Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот 2. Одржливо управување и грижа за животната средина и природните ресурси</p>	<p>Мерка на ИПЛР 3.1.Изработка и донесување План за управување со СП Вевчански Извори</p>
<p>Носител на проектот (изберете од предложената листа)</p>	<p> „Екосвест“ – Центар за истражување и развој Општина Вевчани</p>	
<p>Краток опис на проектот (на што се однесува)</p>	<p>Планот за Управување со споменикот на природата Вевчански Извори е документ кој на Општина Вевчани како управувач ѝ обезбедува долгорочна визија за заштитеното подрачје со кое управува и ѝ дава јасни насоки за управувањето со цел исполнување на визијата.</p> <p>Со споменикот на природата се управува на начин со кој се обезбедува: трајно зачувување и заштита на природните карактеристики и специфичните, загрозените или ретките обележја, својства или форми; услови за спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности поврзани со нивните природни карактеристики и спречување на активности кои негативно влијаат врз неговите природни карактеристики.</p> <p>Визијата за СП Вевчански Извори ја истакнува заштитата на природата како примарна цел, развојот на екотуризмот и одржливото користење на природните ресурси кои треба да се стават во функција на развој на локалните заедници во овој споменик на природата. Треба да се напомене дека реализирањето на оваа цел не смее да доведе до нарушување на природната рамнотежа на екосистемот, односно треба да се почитува зачувување на изворното природно и културно богатство со кое се одликува ова подрачје.</p>	
<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> Заштита и зачувување на природните вредности Обезбедување поволна состојба на зачуваност на значајните видови и живеалишта Воспоставување систем на мониторинг на природните вредности и др. 	
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<p> Усвојување на Планот за управување со заштитено подрачје СП Вевчански Извори</p>	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<ul style="list-style-type: none"> Спроведување на предвидените активности во планот Донесување на програмите според Планот 		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат			
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ul style="list-style-type: none"> Нацрт-верзија на План за управување со заштитено подрачје СП Вевчански Извори Нацрт-верзија за Стратешка оцена за влијание врз животната средина и др. 		
Статус на проектот	в) во многу зрела фаза и подготвен за спроведување		
Период на спроведување на проектот	До крајот на 2021 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот		Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање Европска Унија, спроведуван преку УНДП, и „Екосвест“, во соработка со Министерство за животна средина и просторно планирање			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ Европска Унија		

ПРОЕКТ 16

Назив на проектот <i>Изградба на отворени спортски терени во рамки на училишниот комплекс.</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР 4.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова социјална инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	 Општина Вевчани	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Со проектот се предвидува изградба на отворени спортски игралишта/полигон за мали спортови, во училишниот комплекс.	
Очекувани резултати од проектот	 Подобрување на условите за спортски активности на младите	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	 Доуредување на просторот во спортско-училишниот комплекс		
Преглед на клучните активности на проектот			
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	 Изработка на проектна документација Аплицирање во Агенција за млади и спорт Градежна дозвола и други документи		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	1. Основен проект (нема) 2. Ревизија на проект (нема) 3. Друга техничка документација (нема) 4. Одобрение за градба (нема)		
Статус на проектот	а) на ниво на проектна идеја, без понатамошна разработка на активности и/или документи за спроведување на проектот		
Период на спроведување на проектот	Јуни 2019 до 2022 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	6.100.000,00 ден. Апроксимативна проценета вредност (нема предмер-пресметка)	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање Агенција за млади и спорт – Централна власт			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 6.100.000,00 ден. Апроксимативна проценета вредност (нема предмер-пресметка) Агенција за млади и спорт – Централна власт		

ПРОЕКТ 17

<p>Назив на проектот <i>Локална улица „Трафо – Бубаној – Смолејца“ – фаза 1</i></p>	<p>Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i></p>	<p>Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i></p>
<p>Носител на проектот (изберете од предложената листа)</p>	<p> Општина Вевчани / Министерство за транспорт и врски</p>	
<p>Краток опис на проектот (на што се однесува)</p>	<p>Улицата „Трафо – Бубаној – Смолејца“ – фаза 1 во моментов е во релативно лоша состојба, и покрај редовното одржување. Локално оштетените површини редовно се санираат со средства од Општината. Улицата е асфалтирана во 90-тите години и е целосно оштетена.</p> <p>Во програмата за оваа улица е предвидено да се отстрани стариот асфалтен слој со гребење и да се постави нов асфалтен слој со дебелина од 7 см.</p>	
<p>Очекувани резултати од проектот</p>	<ul style="list-style-type: none"> Изградена патна инфраструктура Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани Подобрен пристап до излетничките места Јанков Камен, Св. Спас Горни, Горна Белица, видиковци и др. 	
<p>Преглед на клучните активности на проектот</p>	<p>Потребна е реконструкција на постојната канализација, а изработена е техничка документација за реконструкција на локалната улица</p>	
<p>Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат</p>	<ul style="list-style-type: none"> Реконструкција на канализациона линија Гребење и отстранување на стариот асфалт Поставување нов асфалтен слој 	
<p>Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (нема) 2. Ревизија на проект (нема) 3. Друга техничка документација (нема) 4. Одобрение за градба (нема) 	
<p>Статус на проектот</p>		

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација		
Период на спроведување на проектот	Јуни 2019 – до 2022 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	3.195.994,00 ден.	Средства досега инвестирани во Проектот –	Износ и извор
Очекувани извори на финансирање			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 3.195.994,00 ден Министерство за транспорт и врски		

ПРОЕКТ 18

Назив на проектот <i>Локална улица „Трафо – Бубаној – Смолејца“ – фаза 2</i>	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</i>	Мерка на ИПЛР 1.1. <i>Реконструкција на постојната и изградба на нова патна инфраструктура</i>
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	🇲🇰 Општина Вевчани / Министерство за транспорт и врски	
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Улицата „Трафо – Бубаној – Смолејца“ – фаза 2 во моментот, и покрај редовното одржување, е во релативно лоша состојба. Локално оштетените површини редовно се санираат со средства од Општината. Улицата е асфалтирана во 90 -тите години и е целосно оштетена. Во програмата за оваа улица е предвидено да се отстрани стариот асфалтен слој со гребење и да се постави нов асфалтен слој со дебелина од 7 см.	
Очекувани резултати од проектот	🇲🇰 Изградена патна инфраструктура 🇲🇰 Подобрена локалната патна инфраструктура во Општина Вевчани	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Подигнато ниво на квалитет на живот за жителите во населено место Вевчани ✚ Подобрен пристап до излетничките места Јанков Камен, Св. Спас Горни, Горна Белица, видиковци и др. 		
Преглед на клучните активности на проектот	Потребна е реконструкција на постојната канализација, а изработена е техничка документација за реконструкција на локалната улица		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Реконструкција на канализациона линија ✚ Гребење и отстранување на стариот асфалт ✚ Поставување нов асфалтен слој 		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основен проект (нема) 2. Ревизија на проект (нема) 3. Друга техничка документација (нема) 4. Одобрение за градба (нема) 		
Статус на проектот	б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација		
Период на спроведување на проектот	Јуни 2019 – до 2022 г.		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	3.090.420,00	Средства досега инвестирани во Проектот –	
		Износ и извор	
Очекувани извори на финансирање			
Министерство за транспорт и врски			
Општински буџет	Износ		
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ 3.090.420,00 ден Министерство за транспорт и врски		

ПРОЕКТ 19

Назив на проектот „Зајакнување на капацитетите на општинските совети“	Стратешка цел/и на ИПЛР за која придонесува проектот <i>1. Развивање на современа сообраќајна, комунална и социјална инфраструктура и зголемување на</i>	Мерка на ИПЛР 5.3 Подобрување на капацитетите на давателите на јавни услуги
---	--	---

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<i>квалитетот на живеење на локалното население</i>		
Носител на проектот (изберете од предложената листа)	<ul style="list-style-type: none"> Општина Вевчани Совет на општина Вевчани 		
Краток опис на проектот (на што се однесува)	Главната цел на проектот е да ги зајакне општинските совети да станат поефективни и автономни тела и подобро да се справуваат со влијанието на извршната власт преку соодветно исполнување на својата уставно доделена улога за одлучување, надзор и застапување.		
Очекувани резултати од проектот	Со реализацијата на овој проект се очекува да се подобрат техничките капацитети на советот за подобра соработка со администрацијата и локалното население, и имплементација на 1 до 3 проекти избрани преку процес на форуми во заедницата.		
Преглед на клучните активности на проектот	Набавка на опрема или подобрување на условите за работа при одржувањето на седниците на советот со цел подобрување на работата и транспарентноста на советот. Одржување на форуми во заедницата. Подготовка и имплементација на 1 до 3 проекти избрани преку форумските сесии.		
Кратка листа на чекорите што треба да се спроведат	<ul style="list-style-type: none"> - Учество на членовите на советот на општината на предвидените работилници за добивање на сертификат - Одржување на најмалку 5 форумски сесии со лиценциран модератор ангажиран од страна на општина Вевчани - Изработка на проектна документација за иновативни предлози и решенија за подобрување на работата на советот - Избор на проекти најмалку 1 а најмногу 3 преку форумите на заедницата и нивна подготовка и имплементација - Други активности согласно насоките од страна на УНДП 		
Достапни документи за проектот/спроведувањето (кои треба да се подготват)			
Статус на проектот	б) делумно подготвен, но потребна е дополнителна документација		
Период на спроведување на проектот	Декември 2019 – декември 2020		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	~30 000 ден	Средства досега инвестирани во Проектот – Износ и извор	/

Очекувани извори на финансирање	
Општински буџет	Износ ~30 000 ден
Друг извор (наведете ги поединечните извори на финансирање)	Износ УНДП – 62 000 швајцарски франци

15. Финансиска рамка на имплементацијата

Финансиската рамка на ИПЛР го утврдува нивото на финансирање за спроведување на конкретни стратешки мерки во одреден период. Финансиската рамка содржи рамковен преглед на финансиските ресурси по целите, приоритетите или мерките и финансиската распределба на средствата според временските рамки (на пример, годишно).

Буџетот кој ќе го поддржува спроведувањето на ИПЛР може да биде од разни извори, кои во основа се:

- ✚ Општи приходи од даноци и трансфери;
- ✚ Приватен капитал (приватни инвестициски фондови) за јавно-приватни партнерства за откуп на земјиште, уредување на земјиште и др.;
- ✚ Приватен капитал (инвестиции на приватни компании или договори со нив) за подобрувања за јавната инфраструктура (јавно-приватно партнерство) преку: проекти за изградба/сопственост/управување, долгорочни договори за закуп и договори за управување со кои инвеститорот ги изведува неопходните капитални подобрувања;
- ✚ Финансирање на долг од приватни банки за изградба на инфраструктура, подготовка на земјиште;
- ✚ Финансирање на долг од меѓународни заемотавци (Светска банка, Европска банка за обнова и развој, Европска инвестициона банка) за инфраструктура, патишта, транспорт, пристаништа;
- ✚ Продажба или изнајмување на индустриски или комерцијални објекти во сопственост на локалната власт;
- ✚ Посебни локални такси како што се такси за развој или градежни дозволи, надоместоци за користење на комунални услуги кои се наменети за подобрување на комуналните услуги или за подобрување на ЛЕР.

Беше утврдена финансиската рамка на ИПЛР, како индикативен план за финансирање на спроведувањето на дел од мерките, односно проектите за периодот 2019 – 2022

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

година, којшто се усогласува на годишно ниво со Планот за развојни програми на Општината во согласност со Законот за буџети.

Во продолжение е прикажана динамиката на финансирање поврзана со конкретните проекти од генеричката листа на проекти и нивната врска со дефинираните цели, приоритети и мерки во следната табела.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

ТАБЕЛА 17: Динамика на финансирање

Стратешка цел, Приоритет, Мерка бр.	Проект	Почеток на проектот	Период за спроведување на проектот	Процентна вредност на проектот (МКД)	Динамика на финансирање				ВКУПНО (МКД)
					Година I (МКД)	Година II (МКД)	Година III (МКД)	Година IV (МКД)	
С. ц. 1 П. 2 М. 2.1.	1	/	До 2019	23.000.000,00	/	/	/	/	23.000.000,00
С. ц. 1 П. 2 М. 2.1.	2	2020	/	≈ 100 000 000	/	/	/	/	≈ 100 000 000
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	3	/	Мај 2019 – декември 2019	946.832,00	/	/	/	/	946.832,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	4	/	Мај 2019 – декември 2019	1.753.313,00	/	/	/	/	1.753.313,00
С. ц. 1 П. 4 М. 4.1.	5	/	Декември 2019 – февруари 2020	5.232.631,00	/	/	/	/	5.232.631,00
С. ц. 3 П. 4 М. 4.3.	6	/	Декември 2019 – февруари 2020	985.000,00 евра	/	/	/	/	985.000,00 евра
С. ц. 1 П. 3 М. 3.1.	7	/	Декември 2019	345.000,00 евра	/	/	/	/	345.000,00 евра
С. ц. 1 П. 4 М. 4.1.	8	/	Крај на 2022	4.374.163,00	/	/	/	/	4.374.163,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	9	/	Мај 2019 – декември 2019	1.466.624,00	/	/	/	/	1.466.624,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	10	Јуни 2019	Крај на 2020	3.373.078,00	/	/	/	/	3.373.078,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	11	Јуни 2019	Крај на 2021	4.007.673,00	/	/	/	/	4.007.673,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	12	Мај 2019	До 2021	≈ 5 000 000,00	/	/	/	/	≈ 5 000 000,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	13	Мај 2019	До 2021	6.500.000,00	/	/	/	/	6.500.000,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	14	Мај 2019	До 2021	3.200.000,00	/	/	/	/	3.200.000,00
С. ц. 2 П. 3 М. 3.1.	15	/	До крај на 2021	/	/	/	/	/	/
С. ц. 1 П. 4 М. 4.1.	16	Јуни 2019	До 2022	≈ 6.100.000,00	/	/	/	/	≈ 6.100.000,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	17	Јуни 2019	До 2022	3.195.994,00	/	/	/	/	3.195.994,00
С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	18	Јуни 2019	До 2022	3.090.420,00	/	/	/	/	3.090.420,00

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Во продолжение е претставен Акцискиот план за проектите кои ќе се спроведуваат во првата година.

ТАБЕЛА 18: Акциски план – прва година

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА 2019 ГОДИНА						
	Проект	Стратешка цел, Приоритет, Мерка бр.	Период за спроведување (Од – до)	Вредност (МКД)	Одговорен носител	
1	Делница „Фабрика Вевчанка – Здравствен дом“ RP R2240 (K1-418) (Заобиколница 1)	С. ц. 1 П. 2 М. 2.1.	Декември 2019	23.000.000,00	Општина Вевчани	
2	Пристапна улица „Даскалој – RP R2240 (Заобиколница 1)“	С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	Мај 2019 – декември 2019	946.832,00	Општина Вевчани	
3	Делница на Сервисна улица „Св. Петка – Средни пот“, ознака С4 (фаза 1)	С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	Мај 2019 – декември 2019	1.753.313,00	Општина Вевчани	
4	Изградба и партерно уредување на мал плоштад во центарот на Вевчани	С. ц. 1 П. 4 М. 4.1.	Декември 2019 – февруари 2020	5.232.631,00	Општина Вевчани	
5	Реконструкција, адаптација и пренамена во објект за промоција на туризмот во Општина Вевчани (Туристички центар) на старата училишна зграда во центарот на Вевчани	С. ц. 3 П. 4 М. 4.3.	Декември 2019 – февруари 2020	985.000,00 евра	Светска банка, ПЛРК, Општина Вевчани	
6	Изградба на пречистителна	С. ц. 1	Декември 2019	345.000,00 евра	УНДП, Општина Вевчани	

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	станица на колекторскиот систем за одводнување на фекалните отпадни води	П. 3 М. 3.1.				
7	Каланој – Обиколница 1 RP R2240	С. ц. 1 П. 1 М. 1.1.	Мај – декември 2019	1.466.624,00	Општина Вевчани	

15. Индикатори за успешност

Со цел да се следи спроведувањето на ИПЛР и да се спроведе евалуацијата, а врз основа на дефинираните приоритети на Општина Вевчани, неопходно е да се дефинираат одредени индикатори за успешност за целите, приоритетите и мерките дефинирани во ИПЛР на начин како што е опишано подолу.

ТАБЕЛА 19: Индикатори

Приоритети	Индикатори
С. ц. 1	
Приоритети:	
1. Унапредување на локалната патна инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Должина на реновирани улици ✚ Должина на новоизградени улици ✚ Должина на новоизградени локални патишта ✚ Должина на реновирани локални патишта ✚ Зголемување на безбедноста на патиштата и општиот сообраќај
2. Подобрување на сообраќајната поврзаност со соседните општини	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Број на домаќинства кои се приклучени на системот на јавно одводнување и снабдување со вода ✚ Број на телекомуникациски услуги (за претприемачи, јавен сектор, граѓани) ✚ Број на нови приклучоци на канализационата мрежа ✚ Број на реновирани објекти
3. Унапредување на комуналната инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Број на новоотворени установи ✚ Зголемување на безбедноста на учениците ✚ Задоволување на стандардите за современо одвивање на наставата
4. Унапредување на социјалната инфраструктура, социјалните услуги и социјалната инклузија	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Број на нови ченови на КУД ✚ Развој на нови културни програми ✚ Број на реновирани спортски објекти ✚ Број на нови спортски објекти ✚ Број на поддржани млади спортски таленти

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<ul style="list-style-type: none">✚ Број на новоотворени установи за социјална заштита✚ Функционален едношалтерски систем✚ Број електронски формулари за општински услуги
5. Подобрување на квалитетот на јавните услуги	<ul style="list-style-type: none">✚ Број на обучени државни службеници✚ Број на донесени урбанистички планови✚ Број на изработени технички документации✚ Изградена пречистителна станица✚ Број на извршени обуки✚ Број на потпишани договори✚ Број на изготвени урбанистички планови✚ Население кое ја користи новата/реконструираната инфраструктура✚ Број на реализирани проекти за изградба на локални патишта (во км)✚ Број на реализирани проекти за реконструкција на локални патишта (во км)✚ Средства добиени од надворешни извори за реализација на проекти за изградба или реконструкција на локални патишта (во денари)✚ Население кое ги користи новите/реконструираните локални патишта✚ Број на реализирани проекти за изградба на регионални патишта (во км)✚ Број на реализирани проекти за реконструкција на регионални патишта (во км)✚ Средства добиени од надворешни извори за реализација на проекти за изградба или реконструкција на регионални патишта (во денари)✚ Население кое ги користи новите/реконструираните регионални патишта✚ Број на уредени јавни површини (паркови и зеленила)✚ Број на опремени објекти за алтернативен туризам✚ Број на објекти со фотоволтажни панели✚ Должина на изградена комунална водоводна мрежа (км)✚ Должина на поставена атмосферска канализација✚ Број на подготвени проекти за патишта✚ Број на подготвена (различна) техничка документација✚ Реконструиран Дом на културата✚ Км на изградена фекална канализација✚ Број на нови приклучоци✚ Број на нови наставни програми✚ Износ на реализирани средства од ИПА✚ Број на имплементирани мерки во образовниот процес✚ Број на преквалификувани вработени млади лица✚ Број на одржани обуки за дефицитарни и профитабилни струки✚ Број на спроведени кампањи за самовработување

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Број на обучени лица за имплементација на ЕУ-проекти и други едукативни програми ✚ Број на новонабавена опрема во предучилишното и училишното образование ✚ Број на посетители на веб-страницата и корисници на електронските услуги на Општината. ✚ Број на поднесени предлози, мерки и активности од страна на членовите на советот
<p><u>С. ц. 2</u></p> <p><u>Приоритети:</u></p>	
<p>1. Намалување на загадувањето преку развивање на квалитетен систем за управување со отпад и отпадни води</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Број на нова опрема и машини ✚ Висина на средства вложени во нова опрема и машини ✚ Број на одржани едукации/семинари/работилници/трибини/ форуми и сл. за заштита на животната средина и природните ресурси ✚ Број на одржани едукации/семинари/работилници/трибини/ форуми и сл. за искористување на ОИЕ и ЕЕ мерки.
<p>2. Искористување на обновливи извори на енергија (ОИЕ) и примена на енергетски ефикасни мерки (ЕЕ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Број на обучени вработени во ЈКП ✚ Број на поставени мерни инструменти ✚ Висина на намалени загуби на вода во м³ ✚ Број на изработени студии ✚ Број на затворени диви депонии ✚ Големина на пошумени површини во ха
<p>3. Воспоставување на систем за управување и мониторинг со заштитено подрачје</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Број на заштитени растенија ✚ Број на изработени елаборати/документи (програми, планови) за заштита на животната средина ✚ Број на применети ЕЕ мерки
<p><i>1.1. Зајакнување на капацитетите на јавното комунално претпријатие</i></p> <p><i>1.2. Подобрување на управувањето со отпад</i></p> <p><i>1.3. Заштита и подобрување на квалитетот на водата и намалување на загаденоста на воздухот</i></p> <p><i>2.1. Искористување на потенцијалите за ОИЕ и ЕЕ мерки во јавниот сектор</i></p> <p><i>2.2. Едукација, промоција и кампањи за справување со климатските промени и</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Висина на средства реализирани за ЕЕ мерки во МКД ✚ Висина на заштедени средства во буџетот од примена на ЕЕ мерки во МКД ✚ Број на пријавени и одобрени проекти од ЕУ-фондови ✚ Број на испечатен и дистрибуиран печатен материјал за биолошката разновидност, како и едукативен материјал за заштита на животната средина ✚ Формирано тело за управување со заштитено подрачје СП Вевчански Извори ✚ Усвоен План за управување со заштитено подрачје СП Вевчански Извори ✚ Број на регистрирани ендемски видови и живеалишта на тие видови ✚ Зголемен број на научно-истражувачки активности во споменикот на природата

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

<p><i>искористување на ОИЕ и ЕЕ мерки</i></p> <p>2.3. Јакнење на капацитетите за одржливо управување со природните ресурси</p> <p><i>3.1. Изработка и донесување План за управување со СП Вевчански Извори</i></p> <p><i>3.2. Јакнење на капацитетите за одржливо управување со природните ресурси</i></p> <p><i>3.3. Едукација, брендирање, маркетинг и промоција на заштитеното подрачје</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Зголемена и зачувана популација на балканскиот рис и кафеавата мечка Зачувувана и подобрена состојбата со питомиот костен Воспоставена база на податоци Производство на органски производи Карта на пасишта и определени мерки за дозволени и забранети активности Воспоставен систем на патеки со точен број и должина Утврдени и обележани локации Број на обучени водичи и спасувачи Зголемен број на производители на сувенири Број на здруженија на локалните производители на органски производи, традиционална храна и сувенири
<p>С. ц. 3</p> <p>Приоритети:</p>	
<p>1. Поддршка за развој на современо земјоделство</p> <p><i>1.1. Подобрување на конкурентноста на земјоделските производи преку еколошко земјоделство</i></p>	
<p>2. Спроведување на пристапот ЛЕАДЕР како идна ИПАРД-мерка</p> <p><i>2.1. Воспоставување трипартитна соработка во форма на Локална акциска група (ЛАГ)</i></p>	
<p>3. Развој на квалификувана работна сила и намалување на структурната невработеност</p> <p><i>3.1. Стимулирање на побарувачката на пазарот на труд и зголемување на вработеноста</i></p> <p><i>3.2. Усогласеност на понудата и побарувачката на работната сила</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Број на одржани обуки Број на обучени менаџери Број на усвоени нови технологии Износ на средства вложени во изградба на индустриските зони во МКД Степен на изграденост на зоните Остварени приватни иницијативи за локалната економија Формирана Локална акциска група и изработана стратегија за развој Број на искористени ИПАРД-мерки Број и видови на семинари, едукација на претприемачите и број на претприемачи кои биле вклучени во програмите Број на отворени нови работни места Број на пријавени и одобрени проекти од ЕУ-фондови Број на брендирани производи Број на нови туристички понуди Број на уредени туристички зони Број на склучени ЈПП Број на изработени студии Висина на вложени средства во ЈПП во МКД Број на искористени национални програми Висина на средства добиени од националните програми Број на корисници на националните програми Број на мерки за олеснување на бизнисот Висина на средства вложени во земјоделскиот сектор Број на новоподигнати насади Број на инвестиции во преработувачки капацитети

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

<i>3.3. Зголемување на ефикасноста и ефективноста на институциите на пазарот на трудот</i>	<ul style="list-style-type: none">✚ Висина на средства вложени во преработувачки капацитети✚ Број на организирани обуки✚ Број на обучени млади земјоделци✚ Број на фирми со усвоени нови стандарди✚ Број на преквалификувани работници
<p>4. Создавање услови за раст и развој на локалната економија</p> <p>4.1. Поддршка за развој на мали и средни претпријатија (МСП) и самостојни вршители на дејност</p> <p>4.2. Зголемување на конкурентноста на локалните претпријатија</p> <p>4.3. Унапредување на руралниот развој</p> <p>4.4. Менаџмент, промоција, маркетинг и брендирање на туристичката дестинација и нејзино одржливо управување – Вевчани</p>	<ul style="list-style-type: none">✚ Висина на искористени грантови за вработување во МКД✚ Висина на искористени субвенции за инвалидни лица✚ Усвоена нова методологија од АВРМ✚ Број на инспекциски контроли✚ Висина на изречени казни✚ Број на нови програми во образованието✚ Број на искористени проекти од ЕУ-фондови✚ Број на реконструирани објекти за туризам✚ Број на уредени мали плоштатки и пешачки зони✚ Број на нови паркинг-места✚ Број на новоотворени инфо-центри✚ Број на остварени соработки, вмрежувања со други туристички субјекти✚ Број на изработени промотивни материјали (печатени, видео и сл.) за поддршка на разни видови туризам (рурален, еко, здравствен, културен и сл.).

16. Спроведување, мониторинг и известување за ИПЛР

16.1. Спроведување

Спроведувањето на Интегрираниот план за локален развој се заснова врз имплементација на предложените активности во рамките на целите, приоритетите и мерките. Имплементацијата на планот за развој се реализира преку:

- ✚ Спроведување на активностите што ги планира и спроведува Општината како единица на локалната самоуправа во Република Северна Македонија во рамки на планираниот временски период;
- ✚ Спроведување на активности каде што како носители се јавуваат регионални, јавни (државни тела) и институции, надвор од надлежноста на локалната самоуправа, а кои придонесуваат за постигнување на целите на ИПЛР;
- ✚ Спроведување на активности и проекти на други главни засегнати страни (деловни субјекти, граѓанскиот сектор, и др. институции) кои се во согласност со поставените цели и придонесуваат да се постигнат поставените индикатори.

За првиот сегмент од спроведувањето се подготвува Акционен план за спроведување на целите, приоритетите и мерките со буџетската рамка.

Вториот и третиот сегмент на имплементација се следат преку Базата на податоци на другите учесници во развојот. Базата содржи информации за планираните инвестиции, проекти и активности кои се планираат и спроведуваат извршени од страна на споменатите засегнати страни и ќе придонесат за постигнување на нашите цели.

Со цел да се контролира спроведувањето на поставените цели, неопходно е да се воспостави систем за следење и известување засновано врз Базата на податоци и извештаите за постигнатите резултати. Целта на системот за мониторинг и известување е да се обезбедат доволно информации за евалуација кои ќе им помогнат на носителите на спроведувањето на ИПЛР, и тоа за следните елементи:

- ✚ Успешно постигнување на поставените цели за одреден период;
- ✚ Причините за евентуалниот недостаток на поставени цели;
- ✚ Потребните ресурси (материјални, човечки, финансиски) за постигнување на планираните цели;
- ✚ Релевантност на планираните приоритети и мерки;
- ✚ Финансиска ефикасност во спроведувањето на мерките.

Имплементацијата на ИПЛР се врши преку Акциониот план за имплементација (кој се изработува делумно) и врз основа на веќе утврдените приоритети и мерки (целосната имплементација ќе подлежи на ажурирање и измени).

Планот за имплементација дава преглед на приоритетните проекти и најважните елементи за нивно спроведување/имплементација.

Акциониот план за спроведување на ИПЛР се подготвува и се усвојува заедно со Буџетот за следната фискална година.

Носители на подготовката на Акциониот план се претставници на општинската администрација (Одделението за ЛЕР) со интензивна соработка со Тимот за изработка и со идното тело одговорно за следење и мониторинг на ИПЛР.

16.2. Мониторинг и известување

Системот за мониторинг и известување се базира врз два клучни елемента:

- ✚ База на податоци која содржи информации за постигнатите резултати, и
- ✚ Извештаите кои треба да обезбедат информации за постигнатите резултати на концизен и јасен начин.

Проектната база ќе обезбеди увид во проектите и нивниот статус за сите засегнати страни вклучени во локалниот развој (деловни субјекти, јавни претпријатија, институции, Општина, граѓански сектори итн.) и кои придонесуваат за постигнување на целите на ИПЛР.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Проектната база ќе биде воспоставена по усвојувањето на ИПЛР од Советот на Општината и ќе се следи и надополнува, континуирано, во текот на програмскиот период. Базата се воспоставува единствено заради систематски преглед на активностите во општината. Најмалку еднаш годишно (а по потреба и почесто) ќе се бара известување од носителот/ите на проектот за статусот на проектот.

За целите на имплементацијата се формира Координативен одбор/тело за следење и мониторинг на Интегрираниот локален развоен план 2019 – 2022, со Одлука на Советот на Општината, а при подготовка на Извештајот административно ќе ги води, помага и поддржува Одделението за локален економски развој.

Извештајот го усвојува Советот на Општината.

Извештајот за имплементација на проектот се состои од финансиски и описен дел. Во финансискиот извештај накратко се опишува нивото на финансиска реализација во однос на планираниот процент на реализација на проектот, рокови, извори на финансирање и други потребни информации. Описниот дел накратко ги опишува постигнатите конкретни резултати од спроведените развојни мерки во извештајниот период користејќи соодветни индикатори за резултатите (за секоја мерка/активност утврдена во ИПЛР, се избира соодветен индикатор).

Извештајот, исто така, ги опишува главните засегнати страни вклучени во спроведувањето и изготвувањето на извештајот, како и реализација на планираните средства и постигнатите резултати според планираните мерки.

16.3. Стратегија за комуникација

Комуникациската стратегија/план се однесува на промовирање и спроведување на активностите утврдени во ИПЛР.

Општината е носител на Планот за комуникација. Негова основната цел е да обезбеди информирање и промоција на ИПЛР. Информациите се адресираат до локалната заедница, главните засегнати страни и носителите на развојот.

Целта на Комуникациската стратегија е:

- ✚ Да се обезбеди транспарентност во спроведувањето на ИПЛР;
- ✚ Да ја подигне јавната свест за ИПЛР;
- ✚ Да ги информира носителите на развојните мерки за нивната улога во спроведувањето на ИПЛР;
- ✚ Да се развие административен капацитет за ефективна комуникација во рамките и за потребите на ИПЛР;
- ✚ Поврзување и соработка со медиумите за подобро и поефикасно информирање за спроведувањето на ИПЛР.

Комуникациските канали ги вклучуваат главни засегнати страни и имплицираат нивна заемна соработка и комуникација со целните групи.

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Канали за комуникација се:

- ✚ Градоначалник – ја информира јавноста за спроведувањето на ИПЛР;
- ✚ Општински одделенија – подготвуваат информации за објавување во медиумите (печатени, електронски);
- ✚ Тимот за изработка на ИПЛР – ги користи информациите на локалната власт, градоначалникот и информациите добиени преку извештаи за спроведување, со цел да бидат способни да ги презентираат достигнувањата и резултатите кои придонесуваат за постигнување на зададените развојни цели;
- ✚ Координативното тело/одбор за следење и известување на ИПЛР – ги подготвува извештаите.

Сите активности кои ќе бидат преземени во рамките на Комуникациската стратегија ќе се придржуваат кон принципите за транспарентност во комуникацијата, па според тоа:

- ✚ Информациите ќе бидат јасно презентирани;
- ✚ Активностите ќе се базираат врз насочување на сите релевантни пораки до целните групи;
- ✚ Ќе се воспостави систем за следење и ажурирање на информации.

ТАБЕЛА 20: План за комуникација

Термин	Активност	Учесници	Цел	Одговорен	Извор на финанси	Трошоц и
Мај 2019	Претставување на ИПЛР/Предлог	Тим за изработка	Подготовка на ИПЛР за усвојување од Советот	Градоначалник	N/A	0,00 МКД
Мај/јуни 2019	Усвојување на ИПЛР и негово објавување	Советници, општинска администрација	Да се објави одлуката за усвојување и да се постави документот на интернет-страницата	Совет на Општината, Одделение за човечки ресурси, Одделение за ЛЕР, одржувач на интернет-страницата	N/A	0,00 МКД
Јуни /јули 2019	Воспоставување комуникациска структура	Јавност, медиуми, партнери во имплементацијата	Сè за ИПЛР на интернет-страницата, одредување контакт лице	Одделение за ЛЕР, одржувач на интернет-страницата	Буџет на Општината	2 000 МКД

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Континуирано	Состаноци	Координативен одбор/тело, јавност, медиуми	Да се следи спроведувањето и да се утврди евентуална потреба од измени во ИПЛР	Градоначалник, општинска администрација и Совет на Општината	N/A	1 000 МКД
Декември 2019	Изготвување извештај	Координативен одбор/тело, Одделение за ЛЕР	Да се утврдат резултати од спроведувањето на ИПЛР	Општинска администрација	N/A	0,00 МКД

- ✚ Овој документ е подготвен со финансиска поддршка на Проектот „Унапредување на општинското владеење“ финансиран од Европската Унија и спроведуван од страна на Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), во партнерство со Министерството за локална самоуправа и Министерството за финансии.

Општина Вевчани
Градоначалник
Сашо Јанкоски

Тим за изработка на ИПЛР

- *Менка Кукоска*
- *Љупчо Мукоски*
- *Зорица Костојчиноска Дејкоска*
- *Љиљана Баткоска*
- *Новица Костојчиноски*
- *Јасмина Георѓиевска*

Институции:

- *ООУ „Страшо Пинџур“ Вевчани*
- *ЈЗУ „Светозар Чочороски“ Вевчани*
- *ЈП „Еремја“ Вевчани*
- *ЈОУДДГ „Планински Цвет“ Вевчани*

ПРИЛОЗИ:

ПРИЛОГ 1: Преглед на стопанските субјекти регистрирани во Општина Вевчани

1. Друштво за производство, трговија и услуги ЕНЕРГО ВЕВЧАНИ ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Производство на електрична енергија
2. Друштво за производство, трговија и услуги ЕКОНОМИКА 2012 увоз-извоз Вевчани ДООЕЛ – Сметководствени, книговодствени и ревизорски работи; даночно советување
3. Друштво за производство, трговија и услуги АГРО-КОРЕА 14 ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Одгледување на јагодесто, јаткасто и друго овошје
4. Друштво за производство, услуги и трговија ВОДЕНИЦА ВИР ВАЛАВИЦА увоз-извоз ДООЕЛ Вевчани – Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна
5. Друштво за производство, услуги и трговија МЕГАШ 2014 увоз-извоз ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна
6. Трговско друштво за градежништво, трговија и услуги ЧОЧОР ИНЖИНИРИНГ н. м. Вевчани ДООЕЛ Вевчани – Изградба на станбени и нестанбени згради
7. Друштво за производство, трговија, градежништво, угостителство и услуги ВИА ДОО увоз-извоз Вевчани – Изградба на станбени и нестанбени згради
8. Друштво за производство, трговија на големо и мало, превоз и услуги СПРИЈА ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани – Градски и приградски патнички копнен транспорт
9. Трговско друштво за градежништво, производство, трговија и услуги Јанкоски Александар и други АЛМИКО-ИНВЕСТ Вевчани ДОО – Производство на леб; слатки (колачи, торти) во свежа состојба и бисквити (кекси)
10. Друштво за градежништво, производство, трговија, угостителство и услуги ВИА ИНЖИНИРИНГ ДОО увоз-извоз, Вевчани – Изградба на станбени и нестанбени згради
11. Трговско друштво за производство, трговија и услуги ГАРДЕНА-ПРОЕКТ н. м. Вевчани, Вевчани ДООЕЛ – Останати специјализирани градежни работи, неспомнати на друго место
12. Друштво за производство и трговија ЛАШКО КОМЕРЦ ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Трговија на големо со пијалаци
13. Трговско друштво за производство, трговија и услуги ГЛИШО-КОМПАНИ експорт-импорт ДООЕЛ н. м. Вевчани, Општина Вевчани – Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна

14. Трговско друштво за производство, трговија и услуги ВЕКС ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна
15. Трговско друштво за градежништво, производство, трговија и услуги ГАМА-ИНЖИНИРИНГ ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Малтерисување
16. Трговско друштво за градежништво, трговија и услуги КОЧОСКИ-ИНЖИНИРИНГ Вевчани ДООЕЛ – Малтерисување
17. Индивидуален земјоделец АЈКА Јадранка Ангеле Алулоска, Вевчани – Мешовито фармерство
18. Трговско друштво за производство, трговија и услуги ЛАЈФ-БИОМЕДИКАЛС увоз-извоз Вевчани ДООЕЛ – Трговија на големо со хемиски производи
19. Друштво за угостителство, трговија и услуги ВО ИЗВОР ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани – Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна
20. Трговско друштво за угостителство, трговија и услуги ЈОТОН Вевчани ДООЕЛ – Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна
21. Друштво за производство, трговија и услуги КМ-ВИН ВИНАРИЈА ДООЕЛ н. м. Вевчани Вевчани – Производство на вино од грозје
22. Трговско друштво за производство, трговија и услуги МАНЗЕР Вевчани ДООЕЛ – Поправка и одржување на други превозни средства
23. Друштво за угостителство, трговија и услуги КОРЗО Т.Е.А ПРОМ ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани, Вевчани – Подготовка и послужување на пијалаци
24. Друштво за трговија, производство и услуги УНИВЕРЗАЛ-АЦЕ 2012 ДООЕЛ Вевчани – Друга трговија на мало во неспецијализирани продавници
25. Друштво за градежништво, услуги, производство и трговија ПАЈО БСК ДООЕЛ увоз-извоз н. м. Вевчани, Вевчани – Малтерисување
26. Друштво за трговија, производство и услуги СИОН 2013 ДООЕЛ увоз-извоз н. м. Вевчани, Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
27. Друштво за угостителство, трговија и услуги СИДРО ВЕЛКОМЕ ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани, Вевчани – Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна
28. Друштво за странски јазици ГЛОУБ ДООЕЛ Вевчани – Друго образование, неспомнато на друго место
29. Друштво за производство, трговија и услуги ВИА ВИНАРИЈА ДОО н. м. Вевчани, Вевчани – Производство на вино од грозје
30. Друштво за трговија, услуги и промет со увоз-извоз БЕБИ-ВЕВ Вевчани, Вевчани ДООЕЛ – Друга трговија на мало со нови производи во специјализирани продавници

31. Трговец поединец овластен сметководител Снежана Тофил Бебекоска СБ КНИГОВОДСТВО Вевчани ТП – Сметководствени, книговодствени и ревизорски работи; даночно советување
32. Друштво за трговија, производство и услуги Е.М. ТЕКС 2014 ДООЕЛ увоз-извоз н. м. Вевчани, Вевчани – Трговија на мало со текстил во специјализирани продавници
33. Друштво за производство, услуги и трговија БС ГРАДБА ВЕВЧАНИ увоз-извоз ДООЕЛ Вевчани – Малтерисување
34. Друштво за производство, услуги и трговија КУКОСКИ 2014 увоз-извоз ДООЕЛ Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
35. Друштво за производство, градежништво, услуги и трговија СТЕМИШ увоз-извоз ДОО Вевчани, Вевчани – Малтерисување
36. Друштво за градежништво, услуги, производство и трговија ПАЈО БСК ДООЕЛ увоз-извоз н. м. Вевчани, Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
37. Трговско друштво за производство, трговија и услуги ФАМАСО Марко, ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани – Друга трговија на мало во неспецијализирани продавници
38. Друштво за производство, услуги и трговија на големо и мало ЕКОНОМИКА Соња ДООЕЛ увоз-извоз н. м. Вевчани, О. Вевчани – Сметководствени, книговодствени и ревизорски работи; даночно советување
39. Друштво за производство, трговија, угостителство, градежништво и услуги АТРИУМ ДОО увоз-извоз Вевчани, Вевчани – Изградба на станбени и нестанбени згради
40. Друштво за трговија, градежништво и угостителство ЦЕНТАР Иван увоз-извоз, Вевчани ДООЕЛ – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
41. Трговско друштво за производство, трговија и услуги ДАФ Фонче и др. ДОО увоз-извоз н. м. Вевчани, Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
42. Трговец поединец за трговија на мало Парталоска Петар Каролина ПАРТЕКС ТП н. м. Вевчани, О. Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
43. Друштво за трговија и услуги ПИНДЕ Жарко ДООЕЛ увоз-извоз н. м. Вевчани, Вевчани – Малтерисување
44. Трговско друштво ЗИ Вевчани ДООЕЛ – Трговија на мало со текстил во специјализирани продавници
45. Друштво за производство, трговија и услуги СТЕФАН-ПРОМ Татијана ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани, Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
46. Трговско друштво за градежништво, трговија и услуги ГОЦЕ Вевчани ДООЕЛ н. м. Вевчани – Малтерисување

47. Трговско друштво за производство, трговија и услуги КАРАТ Вевчани ДООЕЛ – Друга трговија на мало во неспецијализирани продавници
48. Трговец поединец за деловни активности, Стечаен управник, Стојкоски Волче Зоран ЕКОНОМСКО БИРО ФИКИ ТП – Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
49. Друштво за производство, трговија и услуги КТТ-КОМПАНИ ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани, Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
50. Друштво за производство градежништво, трговија и услуги ЕВРОФАС ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани – Малтерисување
51. Трговско друштво за градежништво, трговија и услуги В-ДЕМИТ Вевчани ДОО – Малтерисување
52. Друштво за производство, трговија и услуги ЈОВ-ЕЛ ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Други градежно-инсталатерски работи
53. Друштво за производство, трговија и услуги ВЕВЧАНЕЦ ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Малтерисување
54. Трговско друштво за градежништво, трговија и услуги ИЗОФАС 2008 Вевчани ДООЕЛ – Малтерисување
55. Трговско друштво за градежништво, производство, трговија и услуги увоз-извоз ВЕВЧАНИ-МОНТЕР ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Останати специјализирани градежни работи, неспомнати на друго место
56. Трговско друштво за градежништво, трговија и услуги КОКО ИНЖЕНЕРИНГ Вевчани ДООЕЛ – Трговско друштво КОКО ИНЖЕНЕРИНГ Вевчани ДООЕЛ
57. Друштво за трговија, производство и услуги РУЖИЦА 2010 ДООЕЛ увоз-извоз н. м. Вевчани, Вевчани – Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун
58. Трговско друштво за градежништво, трговија и услуги ФАСАДА-ПА ДООЕЛ увоз-извоз Вевчани – Малтерисување
59. Трговско друштво за производство, трговија и услуги РОМАКО 2010 Вевчани ДООЕЛ – Производство на дрвена амбалажа
60. Приватна здравствена установа – ординација по општа стоматологија ВЕДЕНТА Вевчани ПО – дејности на стоматолошка пракса
61. Приватна здравствена установа – заботехничка лабораторија ДИЗАЈН ДЕНС Вевчани – дејности на стоматолошка пракса
62. Приватна здравствена установа – ординација по општа медицина ВИТАЛИТАС Вевчани – дејности на општа медицинска пракса
63. Приватна здравствена установа – специјалистичка ординација по стоматолошка протетика Д-р КАЛАЈЦИЕСКИ Вевчани – дејности на стоматолошка пракса
64. Приватна здравствена установа – ординација по гинекологија и акушерство Д-р ЈУЛИЈАНА КОЧОСКА-ПЕШИНОСКА Вевчани – Дејности на специјалистичка медицинска пракса

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

65. Приватна здравствена установа – аптека ВИА ФАРМ ВЕВЧАНИ н. м. Вевчани, Вевчани – Аптеки
66. Приватна здравствена установа – Специјалистичка ординација по орална хирургија Д-р МАРКО ПАРТАЛОСКИ Вевчани – Дејности на стоматолошка пракса
67. Трговско друштво за сточарство, производство, трговија и услуги БЕБЕК ФАРМ увоз-извоз ДООЕЛ н. м. Вевчани, Вевчани – Одгледување на молзни крави.